

Буковинський Вісник

державної служби та
місцевого самоврядування

Офіційна хроніка

Державне управління

Місьцеве самоврядування

Наукова думка

Перепідготовка та
підвищення кваліфікації

Статистика, факти, події

№4/2018

Засновник

Чернівецький регіональний центр
перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади,
органів місцевого самоврядування,
державних підприємств,
установ та організацій

Свідоцтво про реєстрацію
ЧЦ № 302 від 25.10.2005

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

голова: ЯРМИСТИЙ М. В., директор Чернівецького
регіонального центру перепідготовки та підвищення
кваліфікації працівників органів державної влади,
органів місцевого самоврядування, державних
підприємств, установ та організацій, кандидат наук з дер-
жавного управління;

заступник голови: ГАКМАН С.М., заступник директо-
ра-начальник науково-дослідного відділу Чернівецького
регіонального центру перепідготовки та підвищення
кваліфікації працівників органів державної влади,
органів місцевого самоврядування, державних
підприємств, установ та організацій;

відповідальний секретар: КОЛІСНИК О.М., начальник
редакційно-видавничого відділу Чернівецького
регіонального центру перепідготовки та підвищення
кваліфікації працівників органів державної влади,
органів місцевого самоврядування, державних
підприємств, установ та організацій;

члени редакційної колегії:

БУРКУТ І.Г., доцент кафедри політології та державного
управління Чернівецького національного університету
ім. Ю. Федьковича, кандидат історичних наук;
КРУГЛАШОВ А. М., професор, доктор політичних наук,
завідувач кафедри політології та державного управління
Чернівецького національного університету
ім. Ю. Федьковича;

ЛУКАШУК Т.Г., головний спеціаліст Міжрегіонального
управління НАДС у Чернівецькій, Івано-Франківській та
Тернопільській областях;

МАКСИМЕЦЬ Д.С., директор видавництва «БукРек»,
заслужений журналіст України

РАВСЬКИЙ Д.О., начальник інформаційно-аналітичного
відділу Чернівецької обласної ради;

РОТАР Н.Ю., професор кафедри політології та державного
управління Чернівецького національного університету ім.
Ю. Федьковича, доктор політичних наук;

СКАБ М. С., професор філологічного факультету Черні-
вецького національного університету ім. Ю. Федьковича;
СМОЛДИРЕВА Т.П., в.о. голови ОО НСЖУ, асистент
кафедри журналістики філологічного факультету
Чернівецького національного університету ім. Ю. Федько-
вича;

ФІСАНОВ В.П., завідувач кафедри міжнародної
інформації Чернівецького національного університету
ім. Ю. Федьковича, доктор історичних наук, професор;

ХАЛАВКА Т.Б., експерт з комунікацій Офісу реформ у
Чернівецькому відділенні Асоціації міст України,
кандидат наук з державного управління;

ПАВЛЮК М. В., перший заступник голови Чернівецької
обласної державної адміністрації, кандидат політичних наук;
ПАСКАР О.Є. - заступник Чернівецького міського голови
з питань діяльності виконавчих органів ради

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

58001, Чернівці,
вул. Героїв Майдану, 5/52,
Тел./факс: (0372) 552903
E-Mail: buk-visnyk@email.ua

Редакція зберігає за собою право скорочува-
ти й редагувати подані текстові оригінали. Жур-
нал може друкувати матеріали, не поділяючи
думки автора. Статті не рецензуються та не поверта-
ються. За точність наведених даних відповідають
автори. Передрук матеріалів – тільки з дозволу
редакції.

У номері:

Офіційна хроніка

Різдвяне привітання в.о. голови Чернівецької облдержадміністрації Михайла Павлюка.....	3
Уряд сформує п'ять наглядових рад для особливо важливих державних підприємств у 2019 році.....	4
Уряд ухвалив Стратегію забезпечення населення ліками до 2025 року.....	5
Глава Уряду пропонує до 2020 року завершити об'єднання громад і розробити якісний стратегічний розвиток регіонів.....	6
Глава Уряду: Завдання на 2019 рік – фінансова стабільність, промисловий розвиток, інвестиції в людський капітал.....	7
На Буковині з робочим візитом перебувала заступник Міністра юстиції України Світлана Глуценко.....	8
До Чернівецької області приїхав Голова Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні Ертурул Апакан.....	9
Буковину відвідав Президент Ради депутатів округу Швабія Федеративної Республіки Німеччина Юрген Райхерт.....	10
На Буковину прибув заступник Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Вячеслав Негода.....	11

Державне управління

Михайло Романів: Ми налаштовані й надалі виконувати свої обов'язки щодо підвищення якості та наближення послуг до населення.....	12
Руслан Сенчук: Основна увага району спрямована на завершення реформи децентралізації.....	17
Микола Савчук: У вижницькому районі Належна увага приділяється питанню здійснення реформування медичної сфери.....	25
Тетяна Лукашук: 100-річчя сучасної української державної служби на теренах.....	34

Міське самоврядування

На теренах Сторожинецької ОТГ флагманами економіки є підприємства лісової промисловості.....	37
Валентин Малиновський: Міста в децентралізаційній реформі: проблеми і перспективи.....	41
Віктор Лащак: ЦНАП – місце, де громадяни зустрічаються з місцевою владою.....	45
Роман Романко: Просторове планування для ОТГ – проблеми та перспективи.....	49
Олексій Грушко: Субвенція на розвиток інфраструктури об'єднаних територіальних громад Чернівецької області у 2018 році.....	52

Наукова думка

Христина Марчук: Визначення компетенцій в системі публічної влади та управління на місцевому рівні.....	57
Ярослав Волощук: Досвід самоврядування США.....	62
Історія ідей і концепцій державної влади та публічного управління в Україні: Вернадський Володимир Іванович (1863 – 1945).....	65

Громадянське суспільство

Світлана Бажура: Підприємства у Комарівцях спеціалізуються на переробці дерева.....	67

Перепідготовка та підвищення кваліфікації

Для державних службовців в Чернівецькому регіональному центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації розпочалося навчання.....	69
Короткотермінові семінари на базі Сторожинецької та Новоселицької райдержадміністрацій.....	70
Відбулося навчання «Комунальна власність та управління спільною власністю об'єднаних територіальних громад».....	71
Відбувся Тренінг для посадових осіб місцевого самоврядування.....	

Статистика. факти. події

14 - 15 листопада 2018 року відбулася міжнародна наукова конференція «Муніципальні читання імені Антона Кохановського».....	75
15 листопада у рамках міжнародної наукової конференції «Муніципальні читання імені Антона Кохановського» був організований круглий стіл на базі Вижницької райдержадміністрації.....	77

РІЗДВЯНЕ ПРИВІТАННЯ В.О. ГОЛОВИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ МИХАЙЛА ПАВЛЮКА

Шановні буковинці!

Прийміть щирі вітання з великим святом Різдва Христового. Величний день, день, коли наш світ прийшов Син Божий - близько двох тисячоліть вселяє у душі людей надію на спасіння. Нехай світло Різдвяної зорі освітлює життєвий шлях кожного християнина та буде дороговказом у життєвому морі.

Дорогі країни!

В ці святі дні підносимо молитви вдячності Богу, за даровану нам Єдину Помісну Православну церкву. Помолімось і за мир та єдність в Україні, її світле і заможне майбутнє. Нехай Новонароджений Христос зігріє наші серця любов'ю, а в кожному домі лунає радісний сміх, панує мир, злагода і достаток. Нехай Різдвяне диво наповнює наше життя добротою та щирістю, духовністю і милосердям.

Христос Родився! Славимо Його!

УРЯД СФОРМУЄ П'ЯТЬ НАГЛЯДОВИХ РАД ДЛЯ ОСОБЛИВО ВАЖЛИВИХ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ У 2019 РОЦІ

Уряд України планує у 2019 році сформувати п'ять наглядових рад для особливо важливих державних підприємств України, повідомив Міністр Кабінету Міністрів України Олександр Саєнко, відкриваючи III Міжнародний форум корпоративних директорів.

«На наступний рік ми плануємо сформувати ще п'ять наглядових рад для особливо важливих державних підприємств. Вже розпочали підготовку до відбору по «Укргідроенерго» і «Енергоатому». Згодом визначимо ще три підприємства», – зазначив Міністр.

Олександр Саєнко наголосив, що це будуть незалежні наглядові ради, в яких більшість місць відведена саме незалежним кандидатам. «Вони будуть сформовані з найсильніших професіоналів, які мають у своєму портфоліо успішний управлінський досвід та суттєві досягнення», – додав він.

Міністр нагадав, що оновлений Номінаційний комітет, рішення якого він представляє на засіданнях Уряду, цього року сформував наглядові ради для трьох великих державних підприємств – «Укрзалізниці», «Укренерго» та «Укрпошти». Зараз триває відбір членів наглядових рад «Адміністрації морських портів України» і Міжнародного аеропорту «Бориспіль».

«Ті наглядові ради, які вже працюють, на практиці доводять свою ефективність. Вони показують, як важливо впроваджувати наглядові ради в застарілі системи управління державни-

ми підприємствами. Є важлива дискусія з точки зору встановлення КРІ для наглядових рад, для подальшої оцінки їх роботи. Відсутність поставлених завдань ускладнює розуміння ролі наглядових рад і взагалі дискусію щодо ефективності запровадження корпоративного управління», – прокоментував роботу наглядових рад Олександр Саєнко.

Міністр також звернувся до професійної спільноти з корпоративного управління, яка зібралась на форумі, та закликав брати участь у конкурсному відборі до наглядових рад державних підприємств.

«Буду радий, якщо експертиза та знання українців принесуть користь державі й допоможуть покращити якість управління активами у державному секторі», – додав Міністр.

Довідково

Реформа управління державними підприємствами та приватизація визначені серед пріоритетів Уряду України на 2019 рік.

УРЯД УХВАЛИВ СТРАТЕГІЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ЛІКАМИ ДО 2025 РОКУ

Державна стратегія вводить комплексний підхід до поліпшення доступу українців до якісних, ефективних та безпечних ліків на наступні 6 років, стимулюватиме інноваційні розробки та дослідження у галузі фармацевтики та забезпечить раціональний відбір препаратів до Національного переліку основних лікарських засобів та пакета медичних гарантій.

Забезпечення доступу пацієнтів до гарантовано якісних ліків залишається незмінним пріоритетом у роботі МОЗ України. Тож у перспективі найближчих 6 років ми впроваджуватимемо стратегію та механізми, що гарантуватимуть якість ліків, забезпечать можливості субсидування дороговартісного лікування та створять передумови для зниження цін на ліки.

Основні завдання стратегії:

- забезпечити якісний та раціональний відбір лікарських засобів до Національного переліку основних лікарських засобів та пакета медичних гарантій;
- розвинути програму “Доступні ліки”;
- удосконалити систему державного регулювання цін на лікарські засоби;
- започаткувати роботу агенції з оцінки медичних технологій;
- посилити конкуренцію на ринку між виробниками, дистриб’юторами та аптеками;
- удосконалити систему постачання препаратів;
- покращити рівень доступу населення до інновацій в сфері охорони здоров’я;
- врегулювати питання патентів на виробництво лікарських засобів;
- започаткувати роботу централізованої закупівельної агенції;
- оптимізувати процес публічних закупівель лікарських засобів, їх розподілу та постачан-

ня з урахуванням фактичних потреб, а також вдосконалити розрахунок потреб медзакладів у ліках через систему постійного моніторингу.

Стратегія передбачає, що офіційна інформація про ефективність та безпеку лікарських засобів буде максимально доступною.

Окремо стратегія приділяє увагу і фізичному доступу пацієнтів до ліків: приміщення аптечних закладів мають бути оснащені необхідними пандусами для людей з інвалідністю та маломобільних людей.

Реалізація стратегії дозволить:

- підвищити показники здоров’я українців та рівень доступу до якісних, ефективних та безпечних лікарських засобів;
- знизити витрати людей на ліки та підвищити рівень забезпечення лікарськими засобами державою;
- забезпечити раціональне застосування лікарських засобів відповідно до клінічних потреб пацієнтів;
- розробити ефективний механізм розподілу коштів державного та місцевих бюджетів на забезпечення населення лікарськими засобами;
- розширити доступ населення до суспільно важливої інформації про лікарські засоби;
- залучити іноземні інвестиції в рамках проведення клінічних випробувань на базі вітчизняних закладів охорони здоров’я.

Державна стратегія розроблена на основі рекомендацій ВООЗ, а завдання стратегії відповідають Цілям сталого розвитку на 2016-2030 роки, затвердженим на 70-й сесії Генеральної Асамблеї Організації Об’єднаних Націй. Стратегія передбачає гармонізацію законодавства України із законодавством ЄС, що дозволить забезпечити безпеку застосування лікарських засобів.

ГЛАВА УРЯДУ ПРОПОНУЄ ДО 2020 РОКУ ЗАВЕРШИТИ ОБ'ЄДНАННЯ ГРОМАД І РОЗ- РОБИТИ ЯКІСНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман пропонує до 2020 року завершити процес формування об'єднаних громад і перейти до етапу незмінності децентралізації та впровадження якісних стратегій розвитку регіонів, направлених на примноження передусім економічного потенціалу і підвищення стандартів життя людей. Про це Глава Уряду сказав, підбиваючи підсумки III Форуму об'єднаних громад, який проходив 5 грудня у Києві. Він звернув увагу, що громади відчувають зміну парадигми від «освоєння коштів» до «отримання фінансових інструментів». Але нерідкою є проблема з об'єктом інвестування. В містах і селищах з'являються «туї і фонтанчики», а поряд – занедбані котельні, розбиті дороги і неутеплені школи та дитячі садочки. «Тож є необхідність формування цілісних стратегій, які дають можливість напрацьовувати конкретні плани дій і втілювати їх», - сказав Володимир Гройсман. Серед прикладів такої стратегії Глава Уряду нагадав урядову політику оновлення і будівництва доріг. «В 2016 році я

оголосив, що будемо будувати дороги. І почали з того, що поставили на ноги систему «Укравтодору», напрацювали стратегію-2018-2022 про поєднання обласних центрів якісними шляхами, - сказав Володимир Гройсман. – Реалізація стратегії, цільове акумулювання ресурсу врешті-решт впливатиме на розвиток усієї економіки через покращення інфраструктури, якості життя». Так само, впевнений Глава Уряду, працюватиме і стратегія енергоефективності та багато інших стратегій, які потрібно реалізовувати як на центральному, так і на місцевому рівні – у чіткій скоординованості і орієнтації на результат. «І, в контексті реформи децентралізації, до 2020 року нам треба завершити об'єднання громад, створити якісну територіальну основу, закріпити в Конституції незмінність реформи. А далі – змінювати якість життя, вкладати ресурси в розвиток людського капіталу», - сказав Володимир Гройсман.

ГЛАВА УРЯДУ: ЗАВДАННЯ НА 2019 РІК – ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ, ПРОМИСЛОВИЙ РОЗВИТОК, ІНВЕСТИЦІЇ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ

Підтримка фінансової стабільності, активний промисловий розвиток, передусім в сегменті інновацій і створення національного продукту, а також інвестиції в людський капітал за рахунок зростання економіки – ключові завдання Уряду на 2019 рік. Про це сказав Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман під час форуму «Нова індустріалізація: спільні дії Уряду та бізнесу». Захід проводиться вже вдруге і є додатковою платформою ефективного діалогу між підприємцями і представниками влади. Цього року участь у форумі взяли урядовці, парламентарі, дипломати, представники промислових асоціацій та підприємств – членів Торгово-промислової палати.

За словами Глави Уряду, діалог з бізнесом – завжди є дуже позитивним, оскільки дозволяє формувати якісне середовище для економічного зростання. «Ми маємо 11 кварталів поспіль економічний ріст. Це хороший сигнал, але ми розуміємо, що цього недостатньо для вирішення історичних проблем. Ми можемо зростати на рівні 5-7%. А вигодонабувачем цього зростання має стати український народ», – сказав Володимир Гройсман.

Забезпечити такий ріст, впевнений Прем'єр-міністр, можна шляхом реалізації економічної політики Уряду. «Наше завдання – підтримувати фінансову стабільність і інвестувати в економічне зростання, – сказав Володимир Гройсман. – Наші пріоритети: покращення бізнес-клімату, нова система управління держсектором, чесна і прозора приватизація, а отже, входження інвестицій в реальний сектор, енергетика – маємо зменшувати залежність від імпорту і розвивати свою базу».

Ключовим елементом, що дозволить

реалізувати намічені плани, стане виконання збалансованого Державного бюджету на 2019 рік, який містить стимули промислового розвитку, передбачає реалізацію великих інфраструктурних проєктів, а також забезпечує фінансування соціальних реформ передусім в освіті та медицині. Так, з наступного року запрацюють Фонд підтримки інновацій з обсягом фінансування 300-350 млн грн, Фонд енергоефективності, бюджет якого сягне близько 14 млрд грн, продовжиться робота над запуском експортно-кредитної агенції. Також будуть продовжені програми секторальної підтримки, в тому числі щодо пільг при модернізації виробництва.

«Зміни, які ми робимо – це не точкові зміни. Це зміни, які вплинуть на різні сфери, – сказав Володимир Гройсман. – І сильна економіка дозволяє збільшити інвестиції в людський капітал».

НА БУКОВИНІ З РОБОЧИМ ВІЗИТОМ ПЕРЕБУВАЛА ЗА- СТУПНИК МІНІСТРА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ СВІТЛАНА ГЛУЩЕНКО

Під час робочого візиту до Чернівецької області заступник Міністра юстиції України Світлана Глущенко взяла участь у відкритті II Міжнародної науково-практичної конференції у ЧНУ ім. Ю.Федьковича «Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні» та відвідала Глибоцьку об'єднану територіальну громаду. У місцевому ЦНАПі відбулася зустріч із представниками громади та громадськими активістами. Говорили про проблеми доступу до послуг нотаріусів для громадян, які проживають у віддалених населених пунктах, та ініціативу Міністерства юстиції щодо запровадження інституту уповноважених осіб для здійснення окремих нотаріальних дій.

Як кажуть жителі громади, державний нотаріус у районі працює за графіком, але не щодня, тож є черги. А до приватного нотаріуса звертатися – дорого. Підтвердив цю думку й голова ОТГ та зазначив, що ще на початку створення громади думали про необхідність у штаті такого фахівця, однак це виявилось проблематичним. Тож висловив сподівання, що нововведення, запропоновані Міністерством, будуть позитивними.

«Саме для того, щоб почути думку людей, ті проблеми, з якими їм доводиться зустрічатися під час оформлення права спадщини чи інших нотаріальних послуг, й організуються такі зустрічі. Ми працюємо над тим, щоб кожен громадянин, навіть у найменшому та найвіддаленішому селі, міг отримати якісні послуги», - зазначила під час зустрічі заступник Міністра юстиції Світлана Глущенко.

Нагадаємо, проект Закону щодо захисту спадкових прав селян вже поданий до Верховної Ради і має на меті забезпечити 13 мільйонів українців, які живуть у селах, якісними нотаріальними послугами. Запуск інституту Уповноважених осіб Мін'юсту

дасть можливість українцям, які живуть у віддалених селах чи містечках, де немає державного нотаріуса, отримати якісні послуги у сфері юстиції. Уповноважені особи працюватимуть у селищах міського типу та селах і оформлятимуть спадкові права та посвідчуватимуть договори дарування, реєструватимуть акти цивільного стану (видача свідоцтв про народження та смерть), засвідчуватимуть копії документів. Фахівці будуть відібрані серед державних службовців органів юстиції, які вже працюють в системі відповідно до чинного законодавства і, так само як і інші, неститимуть відповідальність за свою роботу.

Про це повідомляє Головне територіальне управління юстиції у Чернівецькій області

ДО ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ПРИЇХАВ ГОЛОВА СПЕЦІАЛЬНОЇ МОНІТОРИНГОВОЇ МІСІЇ ОБСЄ В УКРАЇНІ ЕРТУРУЛ АПАКАН

Голова Чернівецької обласної державної адміністрації Олександр Фищук 1 листопада 2018 року, зустрівся з поважним гостем та представниками Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ.

«Ми високо цінуємо роботу місії та її зусилля задля сприяння встановлення миру та стабілізації ситуації в Україні, а також об'єктивного і всебічного висвітлення подій, які відбуваються в нашій державі, - сказав Олександр Фищук вітаючи гостей. - Адже апелюючи конкретними фактами та оперативними звітами, саме вам вдається доносити правдиву інформацію по всьому світу та у кожную українську домівку зокрема».

Голова облдержадміністрації розповів про євроінтеграційні прагнення українців, про нелегкий шлях України до суверенітету і незалежності. «В ці дні ми відзначаємо велику для нас дату – 100 років Буковинського народного віче, події, яка стала яскравим прикладом споконвічного прагнення буковинців до соборності українських земель».

Олександр Фищук акцентував увагу представників делегації на особливостях Чернівецької області. «Наша область є Україною в мініатюрі, тому соціально-політичні, економічні процеси, що відбуваються в нашому краї є характерними для всієї країни. Коли різні організації приїжджають до України з місією, то я запрошую розпочинати з Чернівецької області, бо тут ви побачити реально що відбувається в Україні», - зауважив Олександр Фищук.

Голова Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні Посол Ертурул Апакан подякував голові облдержадміністрації за теплий прийом на Буковині і запевнив, що місія і надалі працюватиме тут.

На самкінець голова облдержадміністрації Олександр Фищук вручив Посолу Ертурулу Апакану ювілейну відзнаку Чернівецької обласної державної адміністрації «Палац Юстиції - 1906», на що Голова Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні відповів: «Я збережу це як знак дружби та співпраці».

За період діяльності представництва місії ОБСЄ у Чернівцях відбулося 23 протокольних зустрічей (за участі голови, заступників чи керівників структурних підрозділів). Від початку 2018 року - 9 зустрічей і 1 неформальна.

БУКОВИНУ ВІДВІДАВ ПРЕЗИДЕНТ РАДИ ДЕПУТАТІВ ОКРУГУ ШВАБІЯ ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНА ЮРГЕН РАЙХЕРТ

30 жовтня в Чернівецькій області з робочим візитом перебував Президент Ради депутатів округу Швабія Федеративної Республіки Німеччина Юрген Райхерт.

Юрген Райхерт привітав голову обласної державної адміністрації Олександра Фищука, депутатів обласної ради в рамках чергового засідання сесії обласної ради.

«Насамперед хочу висловити слова співчуття буковинцям через втрати ваших краян, яких зазнала Буковина на фронті. Від часу перебування на своїй посаді (20 років), я вже 15 раз поспіль у Чернівецькій області. І можна підсумувати, що за багаторічний період наше співробітництво з Чернівецькою областю в освітній, науковій, культурній сферах було вдалим», - зазначив Юрген Райхерт.

Він відзначив важливість соціального напрямку у взаємодії, про що свідчить 10-річна співпраця Буковинського обласного центру соціальної реабілітації дітей-інвалідів «Особлива дитина» та Центром для людей з інвалідністю «Фріц ФельзенштайнХауз» (Кьонігсбрунн, округ Швабія, ФРН): Будь-яка політика – у Швабії чи у Чернівцях – не може відбуватися без соціальної роботи, і кожне суспільство ми повинні міряти за тими критеріями, як воно ставиться, допомагає соціально найслабшим верствам населення».

«Чернівецька область – надзвичайно приємний край і обидва наші регіони – Швабія та Буковина – складаються з великого міста та багатьох сільських громад, і наше з вами найбільше завдання – аби якість життя між містом та сільськими громадами не відрізнялася», - наголосив Президент Ради депутатів округу Швабія.

«Щодо європейського майбутнього України, вважаю, що сьогодні Україна має багато можливостей співпраці з ЄС. Разом з тим, переконаний, що не може бути гарантовано і забезпечено мирного майбутнього в Європі без України в Євросоюзі. І вибір регіонального партнерства між європейськими регіонами – Чернівцями та Швабією, Чернівцями-Швабією та Сучавою – є важливим каменем у цьому фундаменті», - додав Юрген Райхерт.

Він висловив подяку керівництву обласної державної адміністрації за 20-річну співпрацю Буковини та Швабії.

«Я не буду більше брати участь у виборах. І незважаючи на те, що закінчується термін мого перебування на посаді Президента округу Швабії, Чернівецька область залишається у моєму серці та душі. Щиро бажаю усім вам Божого благословіння, успіху, завзяття та не здаватися на вашому шляху розбудови демократичного суспільства», - додав пан Юрген.

НА БУКОВИНУ ПРИБУВ ЗАСТУПНИК МІНІСТРА РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ, БУДІВНИЦТВА ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ В'ЯЧЕСЛАВ НЕГОДА

17 грудня під час розширеної наради з актуальних питань реалізації регіональної політики в Карпатському регіоні в.о. голови обласної державної адміністрації Михайло Павлюк привітав першого заступника Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України В'ячеслава Негоду, керівника Групи радників з впровадження державної регіональної політики в Україні, Програма «U-LEAD з Європою» Юрія Третяка, координатора Центрального офісу реформ при Мінрегіоні Івана Лукерю на Буковині та подякував за можливість їх участі у сьогоднішньому заході.

Участь у нараді також беруть керівники структурних підрозділів обласної державної адміністрації, окремих територіальних органів центральної виконавчої влади в області, голови районних державних адміністрацій та районних рад, голови об'єднаних територіальних громад, представники асоціацій органів місцевого самоврядування.

«Україна поступово вибудовує власну систему формування та реалізації державної регіональної політики, яка після ухвалення Закону «Про засади державної регіональної політики», визначення джерел фінансування регіонального розвитку через механізм Державного фонду регіонального розвитку та затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року та відповідних регіональних стратегій набирає рис типово європейської. А децентралізація, ініційована Президентом України Петром Порошенком, є ключовою для успішного розвитку. Адже в результаті впровадження цієї реформи наші громади стають сильнішими, самодостатніми і мають прекрасні перспективи розвитку в майбутньому», - підкреслив Михайло Павлюк.

Він зазначив, що крок за кроком ми підійшли до елементів стратегічного плану-

підійшли до елементів стратегічного планування і впроваджуємо його в реальне життя: «Необхідність сьогоднішнього зібрання полягає в тому, аби черговий раз наголосити на використанні всіх наявних можливостей саме на розвиток та реалізацію проектів, які би стали основою для розвитку. Особливо це актуально на даний час, оскільки за дорученням Президента України всі регіони розпочали роботу з формування планів перспективного розвитку на 2019 - 2021 роки».

Таким чином, одне з найважливіших завдань для місцевої влади – розробка планів перспективного розвитку для кожної території на 2019-2021 роки, адже лише маючи чіткий план того, як має розбудовуватися та розвиватися територія, можна очікувати на гарні результати.

Михайло Павлюк акцентував, що це спільна робота кожного села, містечка, району, територіальної громади від якої залежатиме якість життя мешканців області на найближчі роки.

Перспективні плани громад будуть уже інтегровані в перспективний план розвитку області на 2019 - 2021 роки. Важливою складовою цих планів мають бути проекти, спрямовані на стимулювання розвитку гірських територій українських Карпат. Адже перед нами поставлено завдання до ухвалення Концепції розвитку гірських територій, створення законодавчого підґрунтя, вжити належних заходів для розвитку гірських та високогірних населених пунктів.

МИХАЙЛО РОМАНІВ, *начальник Головного управління Пенсійного фонду України в Чернівецькій області*

МИ НАЛАШТОВАНІ Й НАДАЛІ ВИКОНУВАТИ СВОЇ ОБОВ'ЯЗКИ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ТА НА- БЛИЖЕННЯ ПОСЛУГ ДО НАСЕЛЕННЯ

Пріоритетом діяльності Головного управління Пенсійного фонду України в Чернівецькій області є надання послуг громадянам краю на високому рівні. З цією метою постійно працюємо в напрямку вдосконалення організації роботи з обслуговування краян, підвищення якості, оперативності надання послуг та забезпечення їх доступності, наближення до місця проживання громадян, створення більш комфортних умов для осіб, які звертаються до пенсійної служби.

Відповідно до завдань, визначених Стратегією модернізації та розвитку Пенсійного фонду України на період до 2020 року, пенсійна служба краю докладає чимало зусиль щодо поліпшення якості обслуговування як безпосередньо в сервісних центрах, так і при дистанційному та електронному наданні послуг. В області запроваджено єдині стандарти обслуговування. Значна увага приділяється професійності та оперативності надання послуг, створенню найбільш комфортних умов для відвідувачів, організації належного інформаційного забезпечення.

Обслуговування громадян здійснюється в форматі «єдиного вікна» або за принципом «прозорого офісу» з дотриманням вимог щодо надання послуг незалежно від взяття на облік

(місця проживання чи перебування).

Приміщення, де здійснюється прийом, обладнані з урахуванням особливих потреб осіб з інвалідністю, із забезпеченням необхідної навігації та маркування зон потенційної небезпеки, облаштуванням пандусів, поручнів та кнопок виклику спеціалістів. Актуальну інформацію подано шрифтом Брайля, розміщено яскраві вказівники для осіб зі слабким зором. За потреби, при зверненні людини з вадами слуху до сервісного центру прийом проводиться за участю перекладача-дактилолога.

З метою створення зручних умов для обслуговування громадян в області поширено практику відвідування осіб з особливими потребами за місцем проживання, тимчасового перебування або лікування для вирішення питань їх пенсійного забезпечення. Фахівці пенсійної служби області здійснюють виїзди на замовлення до осіб з обмеженими фізичними можливостями, осіб з інвалідністю за зором та пенсіонерів, яким виповнилося 80 і більше років.

Для покращення обслуговування та наближення послуг в м. Чернівці запроваджено роботу сервісного пункту з прийому громадян в приміщенні Центру надання адміністративних послуг в Садгирському районі.

Також функціонує мережа територіально

приміщеннях громадських організацій, банківських установ, в центрах зайнятості та у віддалених від адміністративних центрів населених пунктах.

В умовах децентралізації органів влади в країні важливим кроком стало надання послуг на рівні об'єднаних територіальних громад. Наразі в 22 об'єднаних територіальних громадах забезпечено роботу віддалених робочих місць фахівців Головного управління. На черзі організація роботи пункту обслуговування у Рукшинській ОТГ.

Враховуючи, що в 5 громадах, адміністративний центр яких є одночасно районним центром, послуги з питань пенсійного забезпечення надаються безпосередньо в сервісних центрах, то можемо стверджувати, що присутність пенсійної служби забезпечено в усіх утворених ОТГ.

За час функціонування віддалених робочих місць спеціалістами відділів обслуговування громадян області надано понад 1700 послуг.

З ініціативи Головного управління й завдяки підтримці з боку обласної державної адміністрації та обласної ради затверджено Регіональну програму щодо покращення обслуговування населення установами Пенсійного фонду України в Чернівецькій області на 2017-2020 роки. Реалізація цієї програми дозволить значно покращити матеріально-технічний стан віддалених робочих місць в об'єднаних територіальних громадах і таким чином сприятиме поліпшенню

умов обслуговування громадян. В 7 об'єднаних територіальних громадах, з обласного бюджету уже виділено у вигляді субвенцій кошти, за рахунок яких виготовлено стенди, придбано комп'ютерну техніку.

Однак нині важливим залишається питання щодо забезпечення інклюзивних умов на віддалених робочих місцях працівників пенсійної служби, облаштування пунктів обслуговування для безперешкодного доступу осіб з інвалідністю з врахуванням їх особливих потреб.

В рамках спрощення доступу осіб до інформації в структурних підрозділах Головного управління активно застосовуються дистанційні форми обслуговування громадян. Зокрема, громадяни мають змогу отримати консультації за допомогою телефонної «гарячої» лінії та через відеозв'язок.

Крім того, на сьогодні людина також може отримати послуги, зареєструвавшись на веб-порталі. Нині маже 30 тис. чернівчан уже є активними користувачами. Завдяки новим функціональним можливостям Веб-порталу розширено дистанційний доступ громадян до послуг, що надаються Фондом. Наразі запроваджено сервіс із надання електронних документів, з підтвердженням QR-кодом через Веб-портал електронних послуг Пенсійного Фонду України. Також на порталі Пенсійного фонду почав функціонувати кабінет роботодавця, в якому міститься інформація щодо забезпечення соціальних прав працівників та правильність надання звітності. Увійти до кабінету роботодавець може за допомогою електронного цифрового підпису (ЕЦП). З інструкцією щодо реєстрації на веб-порталі та входу в особистий кабінет за допомогою ЕЦП можна ознайомитись на сайті за посиланням – <https://portal.pfu.gov.ua> в інформаційному полі головного меню «Як зареєструватися» (<https://portal.pfu.gov.ua/sidebar/Templates/HowToReg>)

У кабінеті можна переглянути інформацію щодо сплати єдиного соціального внеску, в тому числі – по заборгованості підприємства з цього виду платежу до Фонду.

- Відображається інформація, скільки застрахованих осіб з вини роботодавця не отримали зарахування певного періоду до страхового стажу.

- Містяться відомості про звітність щодо сплати єдиного соціального внеску. Зокрема, роботодавець може бачити зауваження до його звітів і рекомендації щодо усунення неточностей.

- Роботодавець в його кабінеті може отримати інформацію для розрахунку суми виплати за час тимчасової непрацездатності працівника (лікарняні).

Інструкція з отримання інформації в е-кабінеті:

- Увійдіть в особистий кабінет на веб-порталі за допомогою ЕЦП;

- У розділі «Комунікації з ПФУ» виберіть пункт «Запит на отримання електронних документів»;

- Після заповнення усіх атрибутів обов'язково підпишіть звернення вашим ЕЦП та дайте згоду на обробку ваших персональних даних;

- В електронному бланку замовлення виберіть у випадаючому меню потрібний вид довідки, заповніть усі обов'язкові поля, введіть ЕЦП та пароль до нього, натисніть кнопку «Відправити до ПФУ».

Після обробки вашого звернення ви отримаєте документ у вигляді pdf-довідки, достовірність якої підтверджено спеціальним QR-кодом, та електронний документ, підписаний ЕЦП Пенсійного фонду України, який, згідно чинного законодавства, є аналогом паперового документу, підписаного відповідною особою в органі Пенсійного фонду України. Також в е-кабінеті роботодавці мають можливість отримати інформацію для розрахунку суми виплати за час тимчасової непрацездатності працівника (лікарняні).

Впроваджено механізм надання в електронній формі інформації з реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування органам праці та соціального захисту населення, який спрощує

отримання довідок про розмір пенсій для призначення субсидій та інших соціальних виплат. Водночас, зазначений механізм використовується підрозділами районних державних адміністрацій на даний час не в повному обсязі.

З червня поточного року організовано роботу з прийому заяв на SMS-інформування. Завдяки цьому громадяни засобами мобільного зв'язку можуть дізнатися про свій страховий стаж, щомісячно отримувати інформацію про сплату страхових внесків роботодавцем, а згодом і про пенсійне забезпечення.

На часі актуальним є питання переходу на електронні пенсійні посвідчення, що одночасно виконують роль платіжної картки. Варто зауважити, що на виготовлення електронного пенсійного посвідчення уже зареєстровано близько 5 тисяч заяв і кількість бажаючих його отримати збільшується.

Пенсійна служба краю дбає також і про майбутніх пенсіонерів. З метою надання попередньої правової допомоги, а також завчасного оформлення документів, необхідних для реалізації права на пенсійне забезпечення, структурні підрозділи Головного управління проводять роботу, спрямовану на визначення осіб, які тільки планують вийти на пенсію. Актуальним є питання реалізації можливості отримання пенсійних виплат через установи банків. Наразі через поточні рахунки в банківських установах пенсію одержують понад 118 тис. осіб. Водночас, бажаючих є набагато більше, однак, відсутність достатньої мережі банківського покриття не дає задовольнити існуючі потреби. У зв'язку з цим, важливим є питання забезпечення присутності банківських установ та збільшення кількості банкоматів в сільських населених пунктах області.

Впродовж 2018 року Головним управлінням проводилася інформаційно-роз'яснювальна та просвітницька робота серед населення щодо основних засад пенсійного забезпечення.

З цією метою обираються такі форми і методи доведення інформації до громадськості, які максимально сприяють наближенню послуг до громадян. Фахівців Головного управління ви-

ступають на радіо і телебаченні, на місцевих телеканалах транслюються повідомлення у форматі соціальної реклами, інформації на пенсійну тематику звучать в ефірах вуличного радіо в місті Чернівці та на автостанціях області. В друкованих та електронних виданнях забезпечено розміщення понад 4,7 тис. повідомлень.

Започаткували проведення студентських дебатів, на яких майбутні молоді фахівці висловлюються «за» чи «проти» офіційного працевлаштування. Крім того, ініційовано естафету-челлендж «Я – за легалізацію праці!» з метою привернення уваги громадськості до негативних наслідків нелегальної зайнятості.

В рамках комунікаційної кампанії щодо популяризації електронних сервісів від Пенсійного фонду України проводяться «Уроки пенсійної мобільності», під час яких представники пенсійної служби демонструють громадянам відеоролики з інструкцією для налаштування СМС-інформування, отримання довідок з QR-кодом, ролик про нові онлайн-сервіси тощо. Для освоєння пенсіонерами сучасних веб-технологій активно залучається молодь, яка виконує роль наставника для старшого покоління в опануванні новітніх сервісів. Крім того, щоб допомогти людям похилого

віку освоїти комп'ютерні технології і стати активними користувачами електронних послуг Пенсійного фонду було ініційовано проєкт «Тижні добрих справ – наша турбота про літніх людей», в рамках якого школярі та студенти навчали старших людей користуватися нашими послугами.

Серед учнів буковинських шкіл було проведено конкурс малюнків на тему легалізації зайнятості. Школярі охоче відгукнулись на пропозицію і зобразили бачення трудових відносин заснованими на принципах ділової порядності, чесності, відповідальності. Своїми творчими роботами учні засвідчили розуміння того, що легальна робота і справедлива оплата праці – запорука соціальної захищеності й гідних пенсійних перспектив.

Для вивчення думки відвідувачів сервісних центрів щодо оцінки стану роботи органів Пенсійного фонду області та окреслення напрямків, які потребують покращення, пенсійною службою систематично проводяться опитування щодо рівня задоволеності послугами.

Серед учнів буковинських шкіл було проведено конкурс малюнків на тему легалізації зайнятості. Школярі охоче відгукнулись на пропозицію і зобразили бачення трудових відносин заснованими на принципах ділової порядності, чесності, відповідальності. Своїми творчими роботами учні засвідчили розуміння того, що легальна робота і справедлива оплата праці – запорука соціальної захищеності й гідних пенсійних перспектив.

Для вивчення думки відвідувачів сервісних центрів щодо оцінки стану роботи органів Пенсійного фонду області та окреслення напрямків, які потребують покращення, пенсійною службою систематично проводяться опитування щодо рівня задоволеності послугами. Результати опитування враховуються при планування та організації подальшої роботи. В найближчій перспективі плануємо втілення чергових заходів, спрямованих на подальше удосконалення своєї роботи.

«Прагнучи взаємної підтримки у досягненні спільних цілей, спрямованих на підвищення якості надання адміністративних послуг населенню, необхідно скоординувати та активізувати дії усіх гілок влади та самоврядування у напрямку наближення послуг з питань пенсійного забезпечення за місцем проживання громадян. Що ж стосується планів на майбутнє, то зауважу, що ми налаштовані й надалі виконувати свої обов'язки щодо підвищення якості та наближення послуг до населення, впровадженням новітніх технологій адміністрування, зміцненням та модернізацією інформаційних ресурсів і технічної бази, підвищенням ефективності системи управління. Впевнений, що успішна реалізація поставлених завдань сприятиме підвищенню рівня довіри населення до органів Пенсійного фонду та органів влади в цілому», – наголосив Михайло Романів, начальник Головного управління Пенсійного фонду України в Чернівецькій області.

РУСЛАН СЕНЧУК,
*голова Вижницької районної
державної адміністрації*

ОСНОВНА УВАГА РАЙОНУ СПРЯМОВАНА НА ЗАВЕРШЕННЯ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РАЙОНУ
Путильський район заснований 11 листопада 1940 року

Площа: 903,4 км², що становить 12 % від площі території Чернівецької області

Відстані: До Чернівців залізницею – 56 км, шосейною дорогою – 80 км.

Географічні дані: Район розташований на заході Чернівецької області у передгір'ї Карпат по течії річок Черемош та Сірет

Кордони: Район межує на заході з Путильським районом Чернівецької області, на півночі з Косівським та Снятинським районами Івано-Франківської області, на сході з Кіцманським та Сторожинецьким районами Чернівецької області. На півдні проходить кордон з Румунією (11км).

Адміністративно-територіальні одиниці:
Районний центр – м. Вижниця

Населених пунктів – 34, в тому числі:

Міста - 2 (м. Вижниця і м. Вашківці)

Селище міського типу – 1 (Берегомет)

Села - 31

Населення: В районі проживає 55538 осіб.

Міського населення – 17033 осіб

Сільське населення – 38505 осіб

Зайнятість населення: Дані щодо зайнятості населення по галузях господарства станом на 01.01.2018 року відсутні

Промисловий комплекс: Промислових підприємств – 25. В тому числі:

1) за формою власності: 23 приватних, 2 державних.

2) за галузями виробництва 17 деревообробних, 4 добувних, 1 з виробництва готових металевих виробів, 2 харчової, 1 поліграфічної.

Сільське господарство: Земельний фонд 28051 га, з них :

Сільськогосподарські угіддя – 27952 га. В тому числі:

Рілля – 19372 га

Багаторічні насадження – 1205 га

Сінокоси – 2725 га

Пасовища – 4650га

Функціонує товариств з обмеженою відповідальністю -3, сільськогосподарські товариства з обмеженою відповідальністю – 1, кооперативів – 2, фермерських господарств – 60, приватно - орендне сільськогосподарське підприємство -1, Вашківецький відділення ДПГ “Центральне” - 1

Будівництво, транспорт, зв'язок:

Будівельних організацій – 6.

Транспортна мережа загального користування: експлуатаційна довжина залізничних колій – 56 км, автодоріг – 294,2 км, з них – 172,6 км з асфальтним покриттям. Експлуатується – 43 мости. Філією «Вижницький райавтодор» проводяться роботи щодо утримання

Будівельних організацій – 6.

Транспортна мережа загального користування: експлуатаційна довжина залізничних колій – 56 км, автодоріг – 294,2 км, з них – 172,6 км з асфальтним покриттям. Експлуатується – 43 мости. Філією «Вижницький райавтодор» проводяться роботи щодо утримання автодоріг загального користування, їх поточного та капітального ремонту.

У районі сформована і затверджена автобусна мережа, яка налічує 83 оборотні рейси, в т.ч. – 22 приміських на 17 маршрутах, 61 – міжміський на 9 маршрутах. Зазначені маршрути обслуговують 3 юридичні особи та 14 фізичних осіб.

ЦТП №1 (ПАТ «Укртелеком») проводяться роботи щодо встановлення та обслуговування телефонів по оселях громадян та організаціях району, підключення до мережі «Інтернет».

ЦОС №2 («Укрпошта») надає послуги з доставки виплати пенсій, кур'єрської доставки та супутніх послуг, проводить роботу щодо передплати періодичних видань, здійснює реалізацію електронних квитків, впроваджено нові послуги : «Адміністративні послуги», страхування «АСКА», тощо.

Вижницьким РЕМом (ПАТ ЕК «Чернівціобленерго»)

проводяться роботи з будівництва та реконструкції розвантажувальних та трансформаторних підстанцій, капітального та поточного ремонту повітряних ліній електропередач, заміни стовпів.

Вижницьке управління газового господарства (ПАТ «Чернівцігаз») проводить роботи щодо встановлення вузлів обліку газу та обслуговування газових систем фізичних і юридичних осіб, будівництва нових та заміни аварійних газопроводів тощо.

Торговельна мережа налічує 686 одиниці, в тому числі 548 підприємств торгівлі, 138 – ресторанного господарства. Населенню району надається 14 видів послуг

Налічується 31 загальноосвітній заклад (Вижницький район -15; Вижицька ОТГ – 9; Вашківська ОТГ – 6; школа-інтернат обласного підпорядкування - 1). Функціонують 2

опорні заклади - Мигівський НВК з філією Великівський НВК I ступеня, Вашківська ЗОШ I-III ст. з філією Волоцький НВК I ступеня, 3 гімназії (НВК «Берегометська гімназія», НВК «Вашківська гімназія», Вижицька гімназія), 17 шкіл I-III ступенів, 9 шкіл - I-II ступенів, 1 – I ступенів; з них 10 – НВК; 18 - дошкільних навчальних закладів. У системі позашкільного виховання діють Вижицький будинок дитячої та юнацької творчості, Вашківський будинок дитячої та юнацької творчості, дитячо-юнацька спортивна школа. Працює 2 вищі навчальні заклади I-II рівня акредитації Вашківський медичний коледж БДМУ та Вижицький коледж прикладного мистецтва ім. Ю.В. Шкрябляка

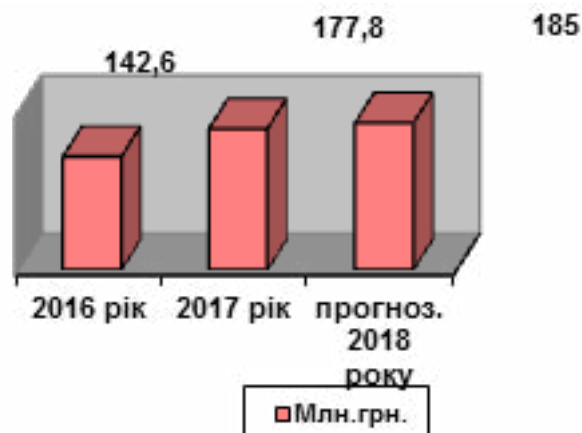
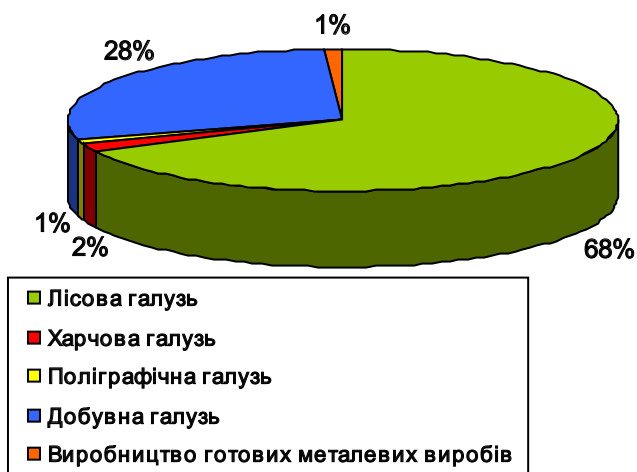
В районі діють 33 клубні заклади, 35 бібліотек, 5 шкіл мистецтв, 18 кіноустановок, 13 музеїв на громадських засадах

Діють КУ «Вижицька центральна районна лікарня» на 230 ліжок, районна поліклініка – 385 відвідувань за зміну, КЗ «Берегометський центр первинної медико-санітарної допомоги» - 195 відвідувань за зміну, КЗ «Вашківський центр первинної медико-санітарної допомоги» - 235 відвідувань за зміну, 12 – амбулаторій загальної практики сімейної медицини, 23 - фельдшерсько-акушерські пункти.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК

Аналіз стану виконання Програми економічного і соціального розвитку Вижицького району на 2018 рік, яка затверджена рішенням дев'ятнадцятої сесії VII скликання районної ради від 21.12.2017 року №144-19/17, свідчить, що вжиті заходи, які здійснювалися впродовж звітного періоду, сприяли стабілізації та подальшому нарощуванню економічного потенціалу району. Особлива увага органами місцевого самоврядування та виконавчої влади приділялася пріоритетним напрямкам розвитку економіки району, а саме: розвитку промислового комплексу, високопродуктивності агропромислового комплексу, рекреаційно-туристичної сфери інфраструктури та будівництва.

реалізовано продукції на 151,0 млн. грн., що на 23,9 млн. грн. (18,8 %) більше, ніж у аналогічному періоді 2017 року.
Обсяг реалізації промислової продукції (табл.)

Незважаючи на останні події які відбуваються у деревообробній галузі аналізуючи роботу промислових підприємств протягом 2016-2018 років завдяки спільним зусиллям досягнуто росту виробництва промислової продукції. За 9 місяців 2018 року обсяг виробництва продукції промисловими підприємствами району склав 134,1 млн. грн., що на 0,4 млн. грн. (100,3 %) більше, порівняно з аналогічним періодом 2017 року.

Приросту обсягу реалізації товарної продукції, порівняно з аналогічним періодом минулого року, досягнуто підприємствами деревообробної галузі – на 16,1 млн. грн. (18,8 %), обсяг реалізації яких склав 101,9 млн. грн. Зріс обсяг реалізації продукції підприємств добувної галузі на 7,4 млн. грн. (20,8 %) та склав 43,0 млн. грн. Вижницький район є одним із лідерів Чернівецької області по реалізації готової продукції на експорт. Протягом січня-вересня збільшено обсяг експорту та формування позитивного сальдо зовнішньої торгівлі. Зовнішньоекономічною діяльністю займалися підприємства деревообробної галузі (ТзОВ «Здоровий сон», ДП «Берегометське ЛМГ», МПП «Кросток», ПП «Ковалі», Вижницький держспецлісгосп АПК, ПП «СЕС» та ТОВ «Стробіле Енерджі»). Обсяг експортованої промислової продукції склав 70,8 млн. грн., що більше аналогічного періоду минулого року на 13,4 млн. грн. (23,3 %). Агропромисловий комплекс відіграє особливу роль в соціально-економічному житті району, адже 34% площі території району задіяні в сільському господарстві. В результаті складних погодних умов, що склалися під час всього періоду вегетації та дозрівання ранніх зернових культур, очікується значний недобір зерна урожаю

Протягом січня-вересня 2018 року, порівняно з відповідним періодом 2017 року, зросли обсяги виробництва промислової продукції у:

- деревообробній галузі на 10,5 %, за рахунок збільшення обсягів виробництва ТОВ«СтробілеЕнерджі», ПАТ «Вижницький ДОК», ДП«БерегометськеЛМГ», Вижницького ДСЛГ АПК, МПП«Кросток», ТзОВ«Здоровий сон»;
- виробництві готових металевих виробів на 5,7 % та склав 1557,8 тис. грн.;
- харчовій галузі на 12,5 %;
- поліграфічній галузі на 28,9%.

За січень-вересень 2018 року промисловими підприємствами району

2018 року, валове виробництво якого по всіх категоріях господарств за оперативними даними очікується у бункерній вазі на рівні 24-25 тис.тонн., проти 29 тис.тонн в минулому році.

Разом з тим зібрано гарний врожай картоплі, валове виробництво якої очікується на рівні 58,3 тис.тонн, що на 3,0 тис.тонн більше ніж аналогічний показник 2017 року.

Станом на 01.10.2018 року в основних сільськогосподарських підприємствах району поголів'я ВРХ склало 121 гол., що на 10 гол. менше, ніж на цю дату в 2017 році, в тому числі корів – 50 гол. (на рівні), поголів'я свиней - 1093 гол. (на 95 гол. більше). Валовий надій молока склав 1444 ц, що на 189 ц менше минулорічного показника, середній надій молока на корову за 9 місяців поточного року склав 2888 кг, що на 378 кг менше. Вирощування худоби і птиці в живій вазі склало 917,97 ц, реалізація худоби і птиці на забій - 34,78 ц.

На 2018 рік укладено 7275 договорів оренди земельних часток (паїв), площа орендованої землі - 7327 га, нараховано орендної плати на загальну суму 6089,8 тис. грн., станом на 01.10.2018 року орендарями земельних часток (паїв) фактично виплачено орендної плати на загальну суму 5739 тис.грн. (93% до нарахованого).

За 9 місяців 2018 року власні вкладення сільськогосподарських підприємств у розвиток галузі склали 16 млн. 100,0 тис. грн., зокрема зазначені кошти використовувались на придбання паливо-мастильних матеріалів та модернізацію сільськогосподарської техніки, мінеральних добрив та насінєвих матеріалів, вакцинації тварин та інше. ТОВ «Агрозахід» проведено добудову елеватора на загальну суму коштів 1 млн. грн.

Одним з найбільш ефективних шляхів розвитку району є покращення інвестиційного клімату та залучення як внутрішніх так і зовнішніх інвестицій. Важливим напрямом діяльності місцевих органів влади є інформаційне забезпечення потенційного інвестора. В районі створено та періодично оновлюється реєстр земельних ділянок та вільних виробничих приміщень, які можуть бути запропоновані інвесторам під реалізацію

інвестиційних проектів. Станом на 01.10.2018 року реєстр налічує 23 земельні ділянки загальною площею 114,7 гектари у 9 населених пунктах та 17 приміщень загальною площею 13552,8 кв.м. у 7 населених пунктах.

В галузь сільського господарства району за 9-ть місяців 2018 року залучено 1,0 млн. грн. капітальних інвестицій на проведення добудови елеватора ТОВ «Агрозахід».

Промисловими підприємствами району на розвиток матеріально-технічної бази залучено капітальних інвестицій у сумі 3301,0 тис.грн.

З метою покращення інфраструктури та доступу до інформації в розвиток рекреаційно-туристичної сфери НПП «Вижницький» залучено коштів в сумі 37,1 тис.грн.

Органами місцевого самоврядування з метою покращення благоустрою населення залучено капітальних інвестицій у сумі 720,5 тис.грн. та проведено капітальний ремонт вуличного освітлення з метою енергозбереження - 1240,8 тис.грн. З метою підготовки до роботи в осінньо-зимовий період комунальними підприємствами району залучено 66,2 тис.грн. капітальних інвестицій.

В розвиток транспортної інфраструктури освоєно 41380,8 тис.грн. Для розвитку галузі освітін залучено 3204,8 тис.грн., охорони здоров'я залучено 825,3 тис. грн., культури залучено 382,3 тис. грн.

Згідно статистичних даних у розвиток економіки району за 9 місяців 2018 року за рахунок усіх джерел фінансування освоєно 38,2 млн.грн. капітальних інвестицій, що на 15,0 млн. грн. (64,6 %) більше порівняно з відповідним періодом минулого року. В розрахунок на одну особу по району обсяг інвестицій склав 686,6 грн., або 269,8 грн. (67,7%) більше відповідного періоду минулого року.

ТУРИЗМ

Туристична галузь залишається одним з найбільш перспективних напрямків розвитку і економіки, і соціальної сфери. Останнім часом спостерігається підвищений інтерес до Карпат, що стає поштовхом до розвитку туризму. Незважаючи на складну суспільно-політичну ситуацію, в районі спостерігається тенденція розширення туристичних закладів. Нині на

теренах Вижниччини туристичні послуги надають 67 суб'єктів господарювання, з них 16 об'єктів туристично-рекреаційного призначення і 51 садиб сільського зеленого туризму. Не зважаючи на ситуацію, що склалася в Україні, спостерігається тенденція розширення туристичних закладів. Розпочато будівництво туристичної бази, будиночків тощо.

Одним з найвагоміших наших здобутків є те, що вдалося організувати та провести на належному рівні Міжнародний фестиваль гірських професій у жовтні минулого року. Такий фестиваль в Україні проводився вперше. Фестиваль був своєрідною візитівкою для Вишницького району. Це була чітка можливість продемонструвати іноземним партнерам та багатьом партнерам з сусідніх областей – Закарпаття, Львівщини, Франківщини потенціал району – економічний, сільськогосподарський, туристичний, потужною була культурна програма.

З метою створення позитивного іміджу Вижниччини як туристичного краю на загальнодержавному та міжнародному рівнях прийнято участь у 25-й міжнародній туристичній виставці УІТТ «Україна – подорожі та туризм 2018» та в XIII Буковинському туристичному ярмарку. Спостерігається тенденція розширення туристичних закладів, зокрема продовжується будівництво туристичної бази в с. Мала Виженка Кулінковичем О.Б., на даний час збудовано дорогу, збудовано один будиночок та роводяться внутрішні оздоблювальні роботи. Завершується будівництво сільської зеленої садиби «Зруб» в с.Виженка, введення в експлуатацію якої планується на 2019

Встановлено басейн на туристичній базі «Над Черемошем».

Для забезпечення умов підтримки малого та середнього підприємництва в районі функціонує відповідна програма, заходи якої спрямовані на створення сприятливих умов для започаткування та ефективного провадження підприємницької діяльності району, усунення перешкод для розвитку підприємницької діяльності, підвищення рівня підприємницької активності сільського населення, створення сприятливого інвестиційного клімату.

В районі працює 3254 суб'єкти підприємницької діяльності, в тому числі: 3057 – фізичних осіб, 197 – малих і середніх підприємств. За звітний період зареєстровано 6 юридичних осіб та 369 фізичних осіб-підприємців. При цьому в районі налічується 85 фермерських господарств.

ОСВІТА

На сьогодні у районі діють дві об'єднані територіальні громади – Вишницька та Вашківецька. 2017 року було завершено передачу повноважень в управлінні галуззю освіти об'єднаним громадам.

Нині у підпорядкуванні відділу освіти Вишницької райдержадміністрації є 14 закладів ЗЗСО (3655 учнів) та 8 ДНЗ (755 вихованців), 5 НВК (235 вихованців). Дошкільною освітою охоплено разом ЗДО та НВК - 36 груп (990 вихованців).

Слід зауважити, що мережу дошкільних та загальноосвітніх закладів освіти у районі збережено, а у 2019 році планується відкриття двох додаткових груп в ДНЗ с.Банилова та с.Лопушно.

2018 рік для освітньої галузі Вижниччини, як і для всієї України, став роком втілення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа». На реалізацію НУШ виділено коштів державної субвенції на суму 1036369 грн., з районного бюджету 89712 грн, 200 тис. грн - на кабінети природничо-математичного циклу у Банилівській та Коритненській ЗОШ I – III ст. За рахунок

коштів державної субвенції, місцевого бюджету для першачків району придбано 467 нових одномісних парт та стільців (вартість одного комплексу становить – 1 439,0 грн.). Зокрема на це виділено 672 013,0 грн. державних коштів, з них коштів державного бюджету – 423 883,0 грн. та районного бюджету – 248 130,0 грн. Щоб діти могли безпечно добиратися до навчальних закладів в минулому році район придбав 2 шкільні автобуси, а в цьому році Вижницька ОТГ придбала ще один. Для зміцнення фізичного здоров'я в опорному закладі Мигівський НВК з 2017 року повноцінно запрацював новозбудований басейн, на будівництво якого виділено 1 млн. 640,7 тис. грн. державних коштів.

Особливу роль у сучасній українській школі відіграє інклюзивна освіта. З метою забезпечення прав дітей з особливими освітніми потребами від 2-х до 18-и років на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти, шляхом проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини, надання психолого-педагогічної допомоги та забезпечення системного кваліфікованого супроводження, за рішенням XXII сесії VII скликання Вижницької районної ради від 19.04.2018 року №40-22/18 створено комунальну установу «Інклюзивно-ресурсний центр» Вижницької районної ради. Проведено капітальний ремонт приміщення районного інклюзивного ресурсного центру на загальну суму коштів 83,0 тис.грн. та придбано мультимедійне та комп'ютерне обладнання на суму 117,0 тис.грн.

Відкриття установи відбулося 31 серпня 2018 року. Виконуюча обов'язки директора центру Катерина Лейба звітує, що за два місяці роботи та станом на 07.11.2018 обстежено 186 дітей. Крім того:

- зроблено 51 висновок про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини з особливими освітніми потребами, які навчаються на інклюзивній формі навчання;
- проведено оцінку розвитку дітям віком до 5 років, які навчаються в дошкільних навчальних закладах
- надано послуги більше 90 дітей віком від 6-10 років, які навчаються в школах району та мають мовленнєві порушення;
- організовано роботу для корекційно-розвиткових послуг, які проводять: вчитель-логопед, вчитель-реабілітолог, вчитель-олігофренопедагог та практичний психолог.

Також завданнями ІРЦ є розроблення рекомендацій щодо програми навчання, надання консультацій батькам (одному з батьків) або законним представникам дітей з особливими освітніми потребами, взаємодія з педагогічними працівниками дошкільних, загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів з питань організації

інклюзивного навчання, провадження інформаційно-просвітницької діяльності, тощо.

Медична допомога сільському населенню Вижницького району (без врахування ОТГ) надається персоналом КНП «Берегометський центр первинної медико-санітарної допомоги» та КНП «Вашківецький центр первинної медико-санітарної допомоги» до складу яких входить 6 амбулаторій та 23 ФАПі. У сільських

медичних закладах району працюють 17 сімейних лікарів та 56 працівників середнього та молодшого медичного персоналу.

КНП «Берегометський центр ПМСД» відповідно до рішення позачергової 23 сесії VII скликання від 29 березня 2018 року № 28-21/18 «Про реорганізацію комунального закладу «Берегометський ЦПМСД» шляхом перетворення в комунальне (некомерційне) підприємство» реорганізовано шляхом перетворення.

До складу КНП «Берегометський центр ПМСД» входять 4 амбулаторії загальної практики сімейної медицини і 9 ФАПів. Заклад підключено до системи Е-хелз – 20.10.2017 року. Станом на 22.11.2018 року укладено – 7728 Декларацій. 15.08.2018 року укладено Договір з Національною службою здоров'я України.

Проблемним питанням залишається оснащення амбулаторій та придбання службових автомобілів для надання медичної допомоги населенню Вижницького району.

НАРАЗІ ОСНОВНА УВАГА СПРЯМОВАНА на створення перспективного плану розвитку району на 2019-2021 роки, завершення реформи децентралізації, пошуку інвесторів та покращення інвестиційного клімату в районі, а також стимулювання розвитку підприємництва.

НАЙБІЛЬШ ПЕРСПЕКТИВНИМИ НАПРЯМКАМИ ДЛЯ РАЙОНУ, зважаючи на природні особливості, є створення сільськогосподарських кооперативів, розвиток деревообробної галузі, туризму та заготівля дикоросів. Для деревообробної галузі важливим є те, що район багатий на сировину. Зараз робиться акцент на повноцінне використання лісоматеріалів: запровадження завершеного циклу виготовлення продукції та переробка відходів у паливні брикети, пелети, тощо. В районі є багато цікавинок для екотуристів: цілющі джерела, пам'ятки природи, туристичні маршрути, тощо. Щодо заготівлі дикоросів, останніми роками цей напрямок активно розвивається: в рамках Проєкту Європейського Союзу та Програми розвитку ООН «Місцевий розвиток орієнтований

на громаду» в с.Долішній Шепіт в 2016 році відкрито сільськогосподарський обслуговуючий кооператив з заготівлі та переробки дикоростучих грибів та ягід «Шепітчанка», приватні підприємці також перехопили ідею заготівлі дикоросів.

РЕФОРМА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В РАЙОНІ ще не завершилась. Наразі у Вишницькому районі згідно із розробленим перспективним планом створено 2 об'єднані територіальні громади: Вишницька та Вашківецька. Третя громада, реалізуючи принцип добровільності поки що вагається, однак з головами населених пунктів, які не об'єдналися проводяться відповідні консультації.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

До чинників, що гальмують економічний розвиток району, належать:

- політична нестабільність та зростання соціальної напруги в суспільстві у зв'язку із військовими діями на сході країни;
- коливання курсу національної грошової одиниці, фінансова нестабільність, погіршення інвестиційного клімату в країні;
- високий рівень дотаційності бюджету, незначні обсяги капітальних видатків у структурі районного бюджету;
- недостатність власних фінансових ресурсів у господарюючих суб'єктів, а також ускладнення запозичення коштів на прийнятних умовах;
- високий рівень безробіття, особливо у сільській місцевості;
- міграція населення працездатного віку за межі України;
- недостатній рівень і якість надання соціальних і медичних послуг, недостатня забезпеченість медичних закладів сучасною лікувально-діагностичною технікою і устаткуванням та якісними медикаментами;
- незабезпеченість в повній мірі необхідних умов для життєдіяльності осіб з обмеженими фізичними можливостями;
- низька інтегрованість сільського господарства до ринкового середовища, низький рівень впровадження сучасних

агротехнологій у рослинництві і тваринництві та внесення добрив;

- неповна завантаженість виробничих потужностей промислових підприємств, недостатня конкурентоспроможність продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках, зокрема, внаслідок використання у виробничих процесах морально застарілого, технологічно зношеного та енергоємного обладнання, а також потреба у внутрішніх та зовнішніх інвестиціях для відновлення і розвитку виробництва;
- низький рівень інфраструктурних комунікацій у рекреаційних зонах, незначний асортимент туристичної продукції;
- неналежний стан автомобільних доріг загального користування, в тому числі місцевого значення;
- висока енергоємність об'єктів бюджетної сфери та житлового сектору;
- низький рівень використання джерел альтернативної енергії, впровадження енергоефективних технологій;
- потребує покращення стан об'єктів соціальної сфери;
- відсутність забезпечення якісною питною водою окремих населених пунктів району;
- незадовільний рівень протипаводкового захисту та його фінансування;
- висока ймовірність настання стихійних лих;
- відсутність у районі підприємства для сортування та переробки твердих побутових відходів.

Зазначені проблеми негативно впливають на розвиток основних галузей економіки району, створення робочих місць, зростання добробуту та комфортного життя населення та є важливими для вирішення у 2019 році.

УСПІХИ, ЯКИМИ МОЖЕМО ПОХВАЛИТИСЬ

- в районі успішно впроваджується реформа Нової української школи (придбано необхідні меблі, устаткування та дидактичні матеріали);
- розпочато капітальний ремонт доріг в

рамках митного експерименту

- реформа галузі сектору охорони громадського порядку та безпеки: у районі завдяки державній підтримці придбано пожежний автомобіль, в громадах також долучаються до покращення устаткування для пожежних частин та оновлення транспорту;
- налагодження міжрегіонального партнерства між Вижницькою районною радою та Легіоновським повітом Республіки Польща, розробка спільних проектів;

- відкрито інклюзивно-ресурсний центр Вижницької районної ради;
- за ініціативи служби у справах дітей райдержадміністрації для 2-х дітей-сиріт та 2-х осіб з їх числа за рахунок державної субвенції у власність придбано житловий будинок та квартиру, 1 квартиру під соціальне житло для 2-х осіб

МИКОЛА САВЧУК,
голова Путильської районної державної адміністрації

У ВИЖНИЦЬКОМУ РАЙОНІ НАЛЕЖНА УВАГА ПРИДІЛЯЄТЬСЯ ПИТАННЮ ЗДІЙСНЕННЯ РЕФОРМУВАННЯ МЕДИЧНОЇ СФЕРИ

1. Загальна характеристика району
Путильщина - незвичайної краси Карпатський край, відвідавши який, першим, що кине́ться в око – це вічнозелені ліси, гірські краєвиди, до запаморочення казкові пейзажі. Перебуваючи в Путильському краї відпочиваєш душею, набираєшся сил та енергії. Тут живе щедрий, працьовитий та талановитий народ – гуцули. Путильщина заснована у далекому 1501 році, а Путильський район утворений 11 листопада 1940 році. Загальна площа становить 884 кв.км. На півдні проходить державний кордон з Румунією, на заході межує з Верховинським районом Івано-Франківської області, на півночі і північному сході – з Вижницьким районом Чернівецької області. Відстань від Путильщини до обласного центру м. Чернівці становить 125 км. Близько 63 відсотки території вкрито лісами.

Населення району станом на січень 2018 року становило 14523 осіб. На теренах Путильщини діють 1 селищна та 5 сільських рад, утворились три об'єднані територіальні громади - Усть-Путильська, Селятинська, Конятинська. Специфічне розміщення дозволяє розвивати на теренах району сільське господарство. З огляду на це в районі працюють 3 сільськогосподарські підприємства, 21 фермерське господарство, 4 приватні сільськогосподарські підприємства, 1 мале сільськогосподарське підприємство та 2 сільськогосподарські товариства з обмеженою відповідальністю. А ще в переважній більшості особистих господарств селяни для власних потреб вирощують худобу та птицю. Гірські краєвиди, гарна природа, чисте повітря - головні принади району, а тому Путильщина цікава для туристів. Для цього є відповідна

готельна і туристична інфраструктура. Так, запити навіть вимогливого туриста може задовольнити відомий далеко за межами району курортний комплекс «Хутір Тихий», що в селі Сергії. Курорт спеціалізується по наданню еко-послуг, пропонує традиційну гуцульську кухню та відповідний набуток. Крім цього в районі ще діють 5 готелів та 9 туристичних садиб, які в зимовий та літній сезон завжди готові прийняти, як поодиноких подорожуючих, так і групи туристів.

Переважає більшість мешканців району сповідують християнство. Поміж тим гуцули толерантні у відношенні до інших віросповідань. Так, на території району мирно співіснують 40 релігійних організацій 6-ти різних за своїм напрямком конфесій.

Місцеві жителі свято бережуть культурні цінності, традиції, звичаї та обряди, які з давніх-давен склались на цій землі. Прикладом цього є традиційне свято проводу полонинників на полонини «Полонинська ватра», культурно-мистецьке свято «Шовкова косиця», започаткований 2017 року районний фестиваль-конкурс різдвяних колядок та щедрівок «Радуйся, земле! Син Божий народився!». Над збереженням культурної спадщини в районі працюють фахівці закладів культури, які неодноразово приймаючи участь в заходах всеукраїнського, обласного та районного рівня демонструють елементи автентичної, самобутньої культури краю. Більше дізнатись про давні звичаї, побут та життя гуцульських родин можна завітавши до діючих 8 музеїв.

Путильська земля зростила та виплекала талант письменників Юрія Федьковича, Данила Харав'юка, Марії Матіос. Тут жили і творили громадський діяч Омелян Попович, відома на увесь світ вишивальниця Ксенія Колотило. В XIX сторіччі бунтарів селянського руху Буковини очолив Лук'ян Кобилиця.

2. Стан соціально-економічного розвитку району

Промисловість

Основоположну нішу в соціально-економічному розвитку району займає промисловість. За 9 місяців 2018 року збільшилось виробництво основного виду продукції деревини вздовж розпиляної чи

розколотої на 18,2 %, а це на 2800 м³ і становить 18200 м³ у порівнянні з відповідним періодом минулого року. Відбулось зростання реалізації промислової продукції промисловими підприємствами основного кола звітуючих. Ними реалізовано промислової продукції на суму 63101,0 тис. грн., що більше на 17678,8 тис. грн., або на 38,9 % в порівнянні з відповідним періодом минулого року.

Підприємства за 9 місяців 2018 року реалізували лісодеревину в круглому вигляді 78006 м³, в тому числі через аукціон 10776 м³, через електронні торги 19045 м³, по прямих договорах 10722 м³, інша реалізація скала 11651 м³, пущено в переробку (власні потужності) 29543 м³, наймані потужності 5340 м³.

В порядку спеціального використання лісових ресурсів на 2018 рік з встановленого ліміту рубок лісосічного фонду головного користування який становить 93940 м³ ліквідної деревини для Державного підприємства «Путильське лісове господарство» виділено 65580 м³, для Державного підприємства СЛАП «Карпатський держспецлісгосп» виділено 28360 м³.

За 9 місяців 2018 року від рубок головного користування заготовлено 60,4 тис.м³ ліквідної деревини, з них 37,7 тис. м³ - ділової деревини та 22,7 тис. м³ - дров'яної деревини.

Крім рубок головного користування підприємствами заготовлено від рубок догляду за лісом та вибірково санітарними рубками 17,6 тис. м³ деревини, з них 7,3 тис. м³ - ділової деревини та 10,3 тис. м³ - дров'яної деревини. Із загальної кількості заготовленої деревини підприємствами району реалізовано в круглому вигляді 45,6 тис.м³, що менше відповідного періоду минулого року на 4,6 тис.м³ або на 9,2%, а в переробку пущено 33,4 тис. м³, що на 5,6 тис. м³ більше або 20,1 % за відповідний період минулого року.

Агропромисловий розвиток

В сфері агропромислового розвитку району функціонує 35 агроформувань, з них 26 фермерських господарств, 5 приватних сільськогосподарських підприємств, 2 сільськогосподарсько-виробничих кооперативи, 1 товариство з обмеженою відповідальністю, 1 приватне підприємство, основним видом діяльності яких є розведення великої рогатої

худоби м'ясо-молочних порід, овець та інших тварин.

Станом на 01.10.2018 року у фермерських господарствах та агроформуваннях утримується 122 голови великої рогатої худоби, з них 39 корів, 493 вівці, 22 свиней та 61 кінь.

Даними агроформуваннями з початку року вироблено 155 цнт. м'яса Виробництво вовни становить 1395 кг.

Цьогоріч організовано 15 полонин для літньо-табірного утримання худоби, де випасалось близько 4170 овець, 430 голів великої рогатої худоби, з яких 200 корів, 200 коней та 100 свиней. За цей період вироблено близько 16 тонн овечого та 12 тонн коров'ячого сиру.

Будівництво, ремонт об'єктів

Урядом було затверджено перелік інвестиційних програм і проектів до фінансування у 2018 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку. На об'єкти Путильського району було спрямовано 11,1 млн. грн. - на завершення капітального ремонту інфекційного відділення КЗ «Путильська ЦРЛ» (1,6 млн. грн., - освоєно 1027,036 тис. грн.), продовження будівництва ЗОШ I-III ступенів в с.Усть-Путила (4,0 млн. грн. - освоєно 3836,233 тис. грн.), на реконструкцію стадіону «Карпати» імені Андрія Гусіна в селищі Путила (5,5 млн. грн. - освоєно 360,0 тис. грн.). Також розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11.07.2018 № 479-р в перелік проектів від Чернівецької області, що фінансуватимуться у 2018 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку включено «Капітальний ремонт районного будинку культури в селищі Путила (1,27 млн. грн.).

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.06.2018 №423-р, згідно розподілу у 2018 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій між місцевими бюджетами за об'єктами (заходами) на Путильський район було виділено 2190,0 тис. грн. на капітальний ремонт фасаду, реконструкцію другого поверху та даху основного корпусу, капітальний ремонт (опалення) та туалетів, придбання

меблів для Розтоківської ЗОШ I-III ступенів, а також на придбання спортивного інвентарю для Дихтинецького ДНЗ. Станом на 01.10.2018 року надійшло 1107,0 тис. грн., освоєно 1075,6 тис. грн.

Підприємництво

Підприємницьку діяльність в районі протягом січня – вересня здійснювали 163 фізичних осіб – підприємців, що на 15 осіб більше ніж за відповідний період минулого року. Всього, станом на 01.10.2018 року в районі нараховується 1394 суб'єктів господарювання, з яких - 1040 фізичних осіб-підприємців та 359 юридичних осіб.

Соціальний захист

Велику увагу приділяється наданню соціальних послуг незахищеним категоріям населення. За 9 місяців 2018 року за призначенням державних соціальних допомог звернулось 3177 осіб, за призначенням субсидій – 2215 домогосподарств. Нараховано та виплачено державних допомог на загальну суму 83968,4 тис. грн. За призначенням субсидій протягом звітного періоду звернулось 2423 домогосподарства, що до загальної кількості по району становить 27,2%. Опрацьовано 93,6% справ, з яких призначено субсидію 1994 домогосподарствам.

Територіальним центром соціального обслуговування (надання соціальних послуг) протягом звітного періоду з районної комплексної програми «Турбота» надано грошової допомоги 167 особам на загальну суму 188,1 тис. грн. Кошти спрямовувались на одноразову допомогу: самотнім непрацездатним громадянам, інвалідам, малозабезпеченим та багатодітним сім'ям, особам хворим на онкозахворювання, на проведення оперативного чи тривалого лікування, на допомогу господарствам, які зазнали матеріальних збитків внаслідок пожеж та стихійних явищ.

Заробітна плата та ринок праці

Впродовж 9 місяців 2018 року у районі створено 167 нових робочих місць при плані 300, що становить 55,7 % до річного завдання. Ліквідовано 173 робочих місця.

Постійно проводиться моніторинг виплати поточної заробітної плати, нарахування

заробітної плати не нижче законодавчо визначених розмірів.

Станом на 01.10.2018 року заборгованість із виплати заробітної плати у виробничій та бюджетній сфері району відсутня.

Станом на 01.10.2018 року чисельність зареєстрованих безробітних становила 502 особи, що на 143 особи (22,2%) менше порівняно з відповідним періодом 2017 року. Із числа демобілізованих військовослужбовців, які брали участь в антитерористичній операції, статус безробітного мають 12 осіб. Протягом звітного періоду працевлаштовано 105 осіб з числа безробітних, 40 безробітних працевлаштувалися самостійно, 176 осіб працевлаштовано, як облікові. Виплачено компенсації єдиного внеску роботодавцям з початку року в сумі 10,7 тис. грн. Протягом січня – вересня 2018 року отримували допомогу по безробіттю 430 осіб. Мінімальний розмір допомоги по безробіттю для незастрахованих осіб та особам, виплата яких здійснюється без врахування страхового стажу становить 544 грн., для застрахованих осіб з урахуванням страхового стажу – 1440 грн.

З початку року за рахунок коштів роботодавців залучено до тимчасових робіт 86 осіб з числа безробітних.

Освіта

В системі освіти району функціонують 18 закладів освіти, з яких: 11 закладів загальної середньої освіти, 5 закладів дошкільної освіти, 2 позашкільні навчальні заклади. В 3-х закладах загальної середньої освіти функціонують пришкільні інтернати.

В закладах середньої освіти навчанням охоплено 2165 учнів в 115 класах. В 1 класах нової української школи навчаються 258 учнів. На обладнання початкової школи (нова українська школа) на Путильський район було виділено 681,4 тис. грн., які були використані в повному обсязі на придбання дидактичного матеріалу, парт та комп'ютерного обладнання.

В районі створено умови навчання для дітей з особливими освітніми потребами. Індивідуальною формою навчання охопле-

но таких 15 дітей, Інклюзивною освітою - 5 дітей. Саме ці категорії разом з ще близько 650 дітьми з порушеннями психофізичного розвитку матимуть можливість освоювати освітню програму в відкритому в селищі 18 жовтня 2018 р. комунальному закладі «Путильський інклюзивно-ресурсний центр». Створений заклад обслуговуватиме дітей з особливими освітніми потребами з Путильської та довколишніх сіл, а також прийматиме маленьких мешканців з Селятинської, Усть-Путильської, Конятинської сільських рад / ОТГ. Фахівці ІРЦ забезпечуватимуть методичний, психологічний, дефектологічний, логопедичний супровід цих дітей віком від 2 до 18 років.

В районі дошкільною освітою охоплено 700 дітей, для яких в дитячих дошкільних закладах створено 28 груп.

За бюджетні кошти з метою оздоровлення дітей придбано 23 путівки. На ці цілі спрямовано 100,0 тис. грн.

Вирішено питання щодо організованого підвозу дітей до школи. Парк шкільних автобусів в районі налічує 7 одиниць. Нещодавно для підвозу до закладу гімназистів Путильської гімназії придбано новий шкільний автобус.

Досягнення нашої молоді вражає числом нагород різного рівня. Здобуткам завдячуємо юним знавцям наук і мистецтва нашого краю та їхнім мудрим наставникам. Так, маємо 21 призове місце в II етапі олімпіад, які проходили в січні-лютому 2018 року. У III етапі Міжнародного конкурсу з українознавства любителі рідної мови здобули 4 призових місця; у III етапі ХУІІ Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика маємо 4 призових місця; у III етапі VIII Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка – 1 призове місце. У II етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Буковинської Малої академії наук учнівської молоді, членів наукових товариств, об'єднань команду Путильського району представляли

39 учнів закладів освіти, з яких 14 стали переможцями та здобули: 4 перших місця; два – других та 8 третіх місць.

Вихованці Путильського районного центру дитячої та юнацької творчості здобули 55 призових місць на фестивалях та конкурсах різних рівнів. В обласному фестивалі дитячої та юнацької творчості «Чисті роси» зведений ансамбль народних інструментів «Путильчани» здобув Гран-Прі. В обласному фестивалі-конкурсі дитячої та юнацької творчості «Буковинська зіронька» у номінації «Фольклорне мистецтво» Микитюк Інна, учениця Путильської ЗОШ I-III ступенів здобула найвищу нагороду - Гран-Прі.

Культура

Мережа закладів культури району станом на 01.10.2018 року налічує 12 бібліотек, 14 клубних закладів, 2 школи естетичного виховання. При клубних закладах працює 107 різножанрових гуртків художньої самодіяльності. Сектором культури районної державної адміністрації проводились заходи з нагоди відзначення загальнодержавних свят, знаменних дат. Митці та аматори народної самодіяльності беруть активну участь у культурно мистецькому житті області та в проведенні районних свят. З метою збереження національної спадщини та культурних традицій гуцулів на теренах району започатковано нові мистецькі свята та фестивалі: фестиваль-конкурс різдвяних колядок та щедрівок «Радуйся земле! Син Божий народився!», фольклорно-етнографічне свято «Три кринички», культурно-мистецьке свято «Шовкова косиця» та інші.

Охорона здоров'я

Комунальним некомерційним підприємством «Путильський районний Центр первинної медико-санітарної допомоги» медична допомога надавалась 5 амбулаторіями та 27 фельдшерсько-акушерськими пунктами. Виконується урядова програма «Доступні ліки», на виконання якої на 2018 рік виділено кошти в сумі 592,7 тис. грн. Протягом 9 місяців 2018 року використано 403,881 тис. грн. від загальної

суми. Продовжується реформування галузі первинної медицини в районі. Протягом звітнього періоду укладено 8229 договорів з сімейними лікарями, що становить 30% населення району.

На вторинному рівні медичними працівниками КЗ «Путильська центральна районна лікарня» протягом 9 місяців 2018 року надано медичні послуги 260 особам. Ліжковий фонд становить: 111 ліжок в стаціонарі та 19 ліжок денного стаціонару при поліклініці. Оплачено безкоштовні рецепти по програмі «Трансплантологія» 2 особам на загальну суму 48,3 тис. грн.

По програмі «Забезпечення централізованих заходів з лікування хворих на цукровий та нецукровий діабет» виділено кошти 185 особам на суму 200,2 тис. грн.

3. Над якими напрямками зараз ведеться робота.

Надважливе завдання - покращення дорожньої інфраструктури району, адже без якісної, сучасної дороги не може бути й мови про розвиток будь-якої галузі. Добротно прокладені автошляхи, є також ключовою складовою в плані подальшого розвитку туристичної сфери. А тому, в контексті покращення якості проїзду районна виконавча влада постійно звертається до посадовців різного рівня, народних депутатів, які представляють інтереси нашого району з клопотаннями про відновлення пошкоджених стихією 2008 року ділянок автодороги сполученням Путила - Чернівці та добудови двох мостів через річку Черемош в селі Розтоки. Вже маємо певні зрушення – відновлено ділянку дороги в селах Підзахаричі, наразі проводиться відновлення дорожнього покриття на ділянці від села Усть-Путила в напрямку села Дихтинець (5,1 км).

Постійно проводиться робота щодо реконструкції, здійснення капітального та поточного ремонтів закладів бюджетної сфери, покращення матеріально-технічної бази освітніх, культурних та медичних установ. На різних стадіях завершення знаходяться будівля інфекційного відділення КЗ «Пу-

тисьська ЦРЛ», активно ведуться ремонтні роботи на стадіоні «Карпати» імені Андрія Гусіна, для збереження нащадкам ініційовано проведення реставраційних робіт музею-садиби Юрія Федьковича, на постійному контролі знаходиться питання будівництва школи в селі Усть-Путила тощо.

Чільне місце в перспективних планах виконавчої влади Путильщини посідає розвиток транскордонного співробітництва, а надто в нашому прикордонному районі. Це неможливо реалізувати без якісної інфраструктурної бази, а відтак реконструкція пунктів пропуску через державний кордон з Румунією «Руська-Ульма» та «Шепіт-Ізвори» - у переліку першочергових питань. Це дасть змогу на 180-200 км скоротити відрізок шляху з України до Румунії, а через неї до інших країн Євросоюзу, а також зробить район транзитним. Відповідно буде виділено фінансування на будівництво дороги, яка набуде статусу міжнародної, а населені пункти району стануть привабливими в інвестиційному та туристичному плані.

Територія району знаходиться у високогірній зоні, у порівнянні з низинними районами, жити і працювати гуцулам тут не легко. Представниками високогірних регіонів, в тому числі і Путильщини, в урядових владних кабінетах ініційовано внесення змін до чинного законодавства, в частині подальшого розвитку гірських і високогірних територій. Як результат багаточисельних звернень профільним комітетом парламенту розроблено законопроект, в якому передбачено ряд преференцій місцевим жителям високогірних регіонів. Путильчани сподіваються на прийняття даного закону, який би значно полегшив життя горян.

Належна увага приділяється питанню здійснення реформування медичної сфери, реалізації урядової програми «Доступні ліки», реалізації концепції нової української школи, сталими кроками йде реформа децентралізації.

4. Проблеми, з якими найчастіше доводиться зустрічатись.

Оскільки район високогірний, питання належного сполучення із сусідніми районами та столицею Буковини зокрема, виникає завжди.

Суттєву шкоду дорожньому господарству завдали стихійні паводки 2008- 2010 років. На відбудову шляхів частково передбачені кошти. Однак, через постійне недофінансування деякі відрізки дороги державного значення та мостового сполучення (2 мости) в селі Розтоки залишаються не відновленими. Не краща ситуація і з дорогами місцевого та комунального значення.

Праця сільських трударів в умовах високогір'я є важкою, та переважно не рентабельною. Тваринництвом місцеві жителі займались із давніх-давен. Горяни бережуть традиції, як і колись на своїй землі вправно газдують. Донині тримають в фермерських та індивідуальних господарствах худобу, а із молока виробляють якісну екологічно чисту молочну продукцію. Щоби хоч якось стимулювати людей і надалі займатись тваринництвом селяни (особисті господарства) сподіваються на дотаційну допомогу від держави. В цьому ж контексті, ще однією перепоною для розвитку сільського господарства є низькі закупівельні ціни за вирощену на власних обійстях худобу, виготовлену молочну продукцію.

Ще однією проблемою району є відсутність кар'єрів для видобутку гравійно-піщаної суміші, яку б можливо використовувати для ремонту доріг з гравійним покриттям, а найближчий кар'єр знаходиться в селі Іспас Вижницького району (за 70 км), і возити її звідти є економічно недоцільним. З цією метою доручено обстежити місця на території району, які можна використати під сухий кар'єр. Наразі керівники органів місцевого самоврядування працюють над цим питанням.

Також, проблемою є заборона проведення русло-регулюючих робіт на гірських річках (стаття 86 водного кодексу України), внаслідок чого під загрозою підтоплення перебувають помешкання жителів деяких сіл району.

По даному питанню головою виконавчої гілки влади направлено звернення до відповідних інстанцій з метою внесення змін до чинного законодавства.

У зв'язку з обмеженими можливостями місцевих бюджетів галузь житлово-комунального господарства потребує державної

підтримки, а саме державного фінансування капітальних вкладень на реконструкцію, модернізацію, оновлення основних фондів комунального господарства, житлового фонду, обладнання, інженерних мереж.

В районі відсутні нові місця для сміттєзвалищ, а існуючі переповнені. Не впроваджено роздільне збирання твердих побутових відходів, що значно впливає на екологічну ситуацію та санітарний стан району. Наразі опрацьовується питання роздільного збирання твердих побутових відходів з можливістю їх здачею на сміттєпереробний завод.

5. Успіхи, якими можете похвалитися

Успіхами, якими можемо похвалитися напряму залежать від працьовитих, творчо одарованих, патріотично налаштованих людей, які народились та проживають на Путильщині і роблять все задля процвітання своєї країни, збереження в ній спокою та миру.

З метою віддання належної шани землякам, які прославили рідну землю вперше в історії району 2017 року районною владою прийнято рішення започаткувати Почесну відзнаку «За заслуги перед Путильщиною», до якої додається цінний подарунок – спеціально виготовлений наручний годинник з логотипом на циферблаті у вигляді герба Путильського району. Такої нагороди вже удостоєні Заслужений артист України, соліст Чернівецької обласної філармонії - Василь Данилюк, захисники незалежності нашої держави, учасники бойових дій на Сході усть-путильчанин Олександр Чигрин, уродженець Селятина Олександр Заєць та Віктор Ферлієвич з Конятина (посмертно). Такої ж нагороди удостоєно ветерана медичної галузі, педіатра з багаторічним стажем, мешканку селища Галину Клим.

Гідний пошанівок складено нашим землякам – учасникам бойових дій в Афганістані та ліквідаторам аварії Чорнобильської трагедії. На їхню честь в центрі селища, на символічній «Алеї Слави», встановлено та урочисто відкрито два пам'ятні обеліски. Серед інших районів Буковини путильчани

одні із перших увіковічили в граніті пам'ять українців, які приймали участь в бойових діях в Афганістані, та в зоні чорнобильської аварії вступили в нерівний двобій із мирним атомом. Також відбулось урочисте відкриття пам'ятника героям «Небесної сотні» та учасникам АТО. Черговий монумент встановлено на алеї з нагоди відзначення Дня захисника України. За організації низки активістів та безпосередньо дослідника українського повстанського руху на Буковині Миколи Джуряка в жовтні встановлено та урочисто відкрито пам'ятник провідникам ОУН-АПА, Буковинського куреня, які загинули за волю народу в Карпатах.

Путильський район є на 90 відсотків дотаційним, а тому будь-яка розпочата справа, потребує додаткового фінансового ресурсу. Заручившись підтримкою обласної виконавчої влади, в особі голови Чернівецької ОДА Олександра Фищука, завдяки сприяння у вирішенні окремих питань народних депутатів України – Марії Матіос, Івана Рибачка, організації злагодженої роботи на місцях впродовж минулих двох років багато чого вдалось зробити в плані відбудови дорожньої мережі, культурного розвитку, забезпечення сталої роботи освітньої, культурної, медичної галузей, презентації туристичного потенціалу Путильщини. Так, для покращення забезпечення надання якісних освітніх послуг продовжується будівництво Усть-Путильської школи, розпочате ще 2015 року. Нині вже повністю зведено корпус школи, ведуться супутні оздоблювальні роботи. Щоби забезпечити лікування хворих триває капітальний ремонт інфекційного відділення КЗ «Путильська ЦРЛ», в медичній установі первинного рівня Селятинській АЗПМ замінено паливний котел, новий котел також встановлено в Путильській лікарні. Проведено капітальний ремонт крівлі в Селятинському ДНЗ, Плосківській ЗОШ вартістю 737,6, для покращення тепло збереження замінено віконні та дверні блоки в Шепітському, Киселицькому ДНЗ, Киселицькій, Самаківській, Довгопільській,

Дихтинській загальноосвітніх школах. Завдяки коштам, виділених Урядом придбано меблі для Путильської ЗОШ (40,0 тис.грн.), комп'ютерну техніку для покращення навчального процесу Довгопілької ЗОШ (100,0 тис.грн.). Також на проведення вуличного освітлення в селах Сергії, Яблуниця спрямовано близько 240,0 тис.грн. Завдяки субвенції з державного бюджету здійснено ремонт фасаду Розтоківської ЗОШ I-III ступенів на суму 725 тис.грн.

Якість єдиної дороги, яка веде до району не відповідає затребуваним вимогам та відповідним стандартам, надто після стихійних паводків 2008-2010 років та зимової відлиги. Між тим регіональній та місцевій владі, попри хронічну нестачу коштів, все ж таки вдається проводити ямковий ремонт дороги та повністю відремонтувати за новітніми технологіями чотири ділянки автодороги державного значення протяжністю близько 3 км, які були зруйновані стихійними паводками. Наразі проводиться ремонт автодороги протяжністю 5,1 км між селами Усть-Путила та Дихтинець. Важливим аспектом в покращенні дорожнього сполучення району із Чернівецькою областю стало відновлення дорожнього покриття, пошкодженого повеневою стихією 2008 року, на відрізку дороги Р-62 між селами Тюдів та Великий Рожан (Івано-Франківська область). Якщо раніше дорога, враховуючи поганий стан, забирала чимало часу та потребувала неймовірної вправності водіїв, то нині путильчани долають цю відстань за лічені хвилини.

З метою презентації Путильщини, як туристично-привабливого регіону 25-26 серпня 2018 року, з нагоди 27-ї річниці незалежності України на горі Томнатик (найвища вершина Покутсько-Буковинських Карпат) за організаційної підтримки обласної державної адміністрації в особі Олександра Фищука відбувся фестиваль «Любіть Україну, бо вона того варта». В рамках фестивалю розмальовано один із куполів колишньої військової станції «Памір». Поряд з тим, серед проведених заходів, які відбулись на лоні неймовірних ландшафтів та чарівної природи в колишньому локаційному куполі пройшла конференція на тему: «Інноваційні технології розвитку

сільських територій», учасники якої ділились вже набутим в цьому плані досвідом та вчилились застосовувати на практиці нові підходи до розвитку сільських територій. Не сумували і найменші учасники. Для них було зорганізовано інтелектуально-краєзнавчу вікторину «Люби і знай свій Буковинський край», яка мала на меті залучити школярів до корисного проведення часу, розвинути у них комунікативні здібності, інтелектуальну грамотність, кмітливість, виховати зацікавленість та розширити знання про історію свого рідного краю, прищепити інтерес до здобуття знань з різних галузей. Фестивальний захід продовжено чудовою концертною програмою від народних колективів Путильського району, артистів Чернівецької обласної філармонії та аматорів самодіяльності Селятинської об'єднаної територіальної громади.

Путильчани також відзначились на ниві збереження власної автентичної культури гуцулів. Так, в рамках проведення XIV Міжнародного Гуцульського фестивалю, що відбувся минулого року в місті Яремча наші митці здобули максимум нагород – це 19 заслужених призових місць та особливою гордістю стали дві найвищі нагороди «Гран-прі», які одержали молодий талановитий читець Василь Чигрин, в номінації «художнє читання» та коломийка Ганна Сокохан, в жанрі «народний фольклор».

11 травня Чернівецьку область із робочим візитом відвідала Марина Порошенко, в рамках якого перша леді країни та голова Чернівецької облдержадміністрації Олександр Фищук підписали Меморандум про долучення регіону до всеукраїнського проекту Фонду Порошенка «Інклюзивна освіта – рівень свідомості нації», який реалізується у співпраці з Міністерством освіти і науки України. Враховуючи обумовлені меморандумом домовленості за сприяння Путильської районної державної адміністрації 18 жовтня на базі Путильського територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) відбулося урочисте відкриття комунальної установи «Путильський інклюзивно-ресурсний центр», який надаватиме комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дітей та надаватиме всебічну

допомогу з метою соціальної адаптації дітей до реальних умов життя. Фахівці центру забезпечуватимуть методичний, психологічний, дефектологічний, супровід дітей віком від 2 до 18 років, які мають особливі освітні потреби.

6. Місцеві особливості як можливість залучення додаткових фінансових ресурсів. Який напрям в цьому плані вважаєте найбільш ефективним для району та чим район є привабливим для інвестора?

Хорошим прикладом ефективного залучення інвестиційного ресурсу – є розвиток сільського господарства на основі кооперації. Як приклад, у рамках проекту ЄС ПРООН «Місцевий розвиток орієнтований на громаду» в районі створено сільськогосподарський обслуговуючий кооператив «Дари Гуцульщини», який займається заготівлею дикоросів та з початку свого створення ефективно працює.

Другим перспективним напрямом є розвиток туризму. Для цього в районі є все необхідне, зокрема: значна кількість пам'яток природи та архітектури, цікаві місцеві свята, традиції та обряди, екологічно чиста продукція, прекрасні рекреаційні куточки для відпочинку.

Район межує із Румунією, а тому вважаємо за необхідне всіляко розвивати транскордонне співробітництво з Румунією в різних сферах. Для цього необхідно відновити роботу пунктів пропуску «Руська-Ульма» та «Шепіт-Ізвори». Це покращить інвестиційний клімат, а із залученням іноземних донорів розвиватиметься туристичний потенціал Путильщини.

7. Район і реформа децентралізації: сучасний стан та перспективи.

В районі, як і повсюдно в Україні проходить реформа децентралізації, яка ґрунтується на добровільному об'єднанні територіальних громад. Першими в районі свій вибір вже зробили Усть-Путильська ОТГ, далі – Селятинська та Конятинська об'єднані територіальні громади. До територій громад відійшло 61% від загальної площі району. Відтак в населених пунктах об'єднаних територіальних громад нині проживає 44,9 відсотки від сукупного складу населення Путильського району, який був до поділу на громади.

Вищезазначені об'єднані громади, що налічують 8 сільських рад протягом двох останніх років, перейшли на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом. Загалом їм з районного бюджету передано в середньому 35,5% податку на доходи фізичних осіб до бюджетів відповідних громад.

Однак для Путильського району, який на 90 відсотків дотаційний – реформа децентралізації не покращує ситуацію. Враховуючи розширену бюджетну інфраструктуру, відносно невелику кількість населення гірських регіонів необхідно застосовувати індивідуальну методику об'єднання, чи збільшені коефіцієнти розрахунку базових та додаткових дотацій, а також медичної, освітньої субвенцій. Такі пропозиції нами спрямовано до відповідних міністерств та Верховної Ради України, для внесення змін до чинних законодавчих актів.

8. Особливості кадрового забезпечення райдержадміністрації

Штатна чисельність працівників районної державної адміністрації станом на 01.10.2018 року становить - 84 осіб, з них державних службовців – 84 (апарат – 23, структурні підрозділи – 61). Фактично працюють 67 державних службовців, серед них 21 осіб категорії «Б», решта - 46 осіб категорії «В». 17 посад є вакантними. 98 % державних службовців мають вищу освіту.

ТЕТЯНА ЛУКАЩУК,

в.о. начальника

*Міжрегіонального управління
Національного агентства
України з питань державної
служби у Чернівецькій, Івано-
Франківській та Тернопіль-
ській областях*

100-РІЧЧЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ НА ТЕРЕНАХ БУКОВИНСЬКОГО КРАЮ

Відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 року №298-р «Про відзначення 100-річчя запровадження державної служби» у Чернівецькій області, як і загалом в Україні, широко відзначили цю вагомую подію для всіх державних службовців. Саме вони, публічні особи, гідно несуть це непросте звання у забезпеченні високого авторитету державної служби.

В обласному центрі, районах відбулися численні заходи, серед яких проведено в області I і II тури Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець», за підсумками якого визначено його переможців та лауреатів. Усі учасники II туру отримали сертифікати про підвищення кваліфікації в рамках Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець», а також його переможці у номінації «Кращий керівник» серед державних службовців Чернівецької обласної державної адміністрації - завідувач сектору нагород апарату Чернівецької обласної державної адміністрації Ірина Семеняк; у номінації «Кращий керівник» серед державних службовців районних державних адміністрацій Чернівецької області – начальник відділу з питань внутрішньої політики

та організаційної роботи апарату Глибоцької районної державної адміністрації Мар'яна Земба; у номінації «Кращий спеціаліст» серед державних службовців районних державних адміністрацій Чернівецької області - головний спеціаліст відділу регіонального розвитку, містобудування та архітектури Новоселицької районної державної адміністрації Марина Колак та лауреати у номінації «Кращий керівник» серед державних службовців обласної державної адміністрації – начальник відділу з питань охорони культурної спадщини, національностей та релігій управління культури Чернівецької обласної державної адміністрації Віктор Грига; у номінації «Кращий керівник» серед державних службовців районних державних адміністрацій – керівник центру надання адміністративних послуг Путильської районної державної адміністрації Людмила Мойсик; у номінації «Кращий спеціаліст» серед державних службовців районних державних адміністрацій – головний спеціаліст відділу з питань внутрішньої політики та організаційної роботи апарату Глибоцької районної державної адміністрації Інна Шманько нагороджені відзнаками, грамотами та цінними подарунками обласної державної адміністрації під час проведення 21

червня ц.р. урочистостей з нагоди 100-річчя запровадження державної служби.

Відомчими заохочувальними відзнаками НАДС нагороджені кращі державні службовці Чернівецької області. Відзначення завершилося святковим концертом у Чернівецькій обласній філармонії імені Дмитра Гнатюка.

У приміщенні Чернівецької обласної державної адміністрації проведено науково-практичний семінар до 100-річчя державної служби в Україні «Державна служба України: історичний досвід та сучасний розвиток» за участі керівників структурних підрозділів ОДА, керівників апаратів районних державних адміністрацій та представників служб управління персоналу державних органів.

Спільно з Чернівецьким регіональним Центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування проведено семінар-навчання для учасників II туру щорічного Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець», відео-конференцію «Державна служба: історія та сучасність» з колегами з Кіровоградського, Херсонського ЦППК, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, НАДУ при Президентові України. Учасники відео-конференції обмінялися думками стосовно перспектив розвитку державної служби як надійного інструменту побудови держави та привітали усіх зі 100-річчям запровадження державної служби в Україні.

Разом з магістратурою державної служби Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича організовано зустріч на телебаченні із завідувачем кафедри політології та державного управління факультету історії, політології та міжнародних відносин доктором політичних наук, професором Анатолієм Круглашовим, який ґрунтовно поінформував про 100-річну історію та сучасність державної служби в Україні, розкрив питання її становлення і розвитку.

Крім цього, Чернівецьким офісом Міжрегіонального управління НАДС спільно з кафедрою політології та державного управління Чернівецького національного

університету та Чернівецькою обласною державною адміністрацією підготовлено інтерв'ю для засобів масової інформації координатора магістратури державної служби доцента Ігора Недокуса, головного спеціаліста Міжрегіонального управління НАДС Тетяни Лукашук, начальника управління персоналом та нагород апарату Чернівецької обласної державної адміністрації Ігора Дробка та директора Регіонального ЦППК Миколи Ярмистого.

Державним архівом Чернівецької області у приміщенні Чернівецької обласної адміністрації експоновано тематичну документальну виставку «100-річчя запровадження державної служби в Україні», відкрито тематичну бібліотеку-музей у Головному управлінні статистики в Чернівецькій області.

У контексті заходів до 100-річчя запровадження державної служби спільно з управлінням молоді та спорту Чернівецької обласної державної адміністрації проведено спартакіаду серед державних службовців Чернівецької області, організовано низку наукових, просвітницьких та комунікативних заходів.

Забезпечено висвітлення у місцевих засобах масової інформації, на сайтах Чернівецької обласної державної адміністрації, районних державних адміністрацій заходів з підготовки та відзначення 100-річчя запровадження державної служби.

Приємно зазначити, що квінтесенцією усіх цих заходів була висока оцінка державної служби, яка, починаючи від управління гетьмана Павла Скоропадського, часів західної України під владою Польщі (II Річ Посполита), румунської адміністрації, у радянську добу, а також часів незалежної України завжди служила інтересам народу. Адже саме народ є носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні.

Озираючись у минуле, по-новому осмислюється значення самого інституту державної служби та державного управління, зокрема його ключових ланок, таких як Національне агентство України з питань державної служби (НАДС) та його

територіальні підрозділи.

НАДС є центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, забезпечує функціональне управління державною службою в державних органах. Агентство утворене Указом Президента України № 769 від 18 липня 2011 року шляхом реорганізації Головадержслужби України (створене 2 квітня 1994 року). У складі НАДС функціонує 9 структурних підрозділів та 10 територіальних управлінь.

З 2 липня 2014 року розпорядженням Кабінету Міністрів України Національне агентство очолює Ващенко Костянтин Олександрович, доктор політичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, Заслужений економіст України.

Основні функції НАДС полягають у забезпеченні нормативно-правового регулювання у сфері державної служби та служби в органах місцевого самоврядування; наданні роз'яснень щодо застосування законодавства з питань державної служби та служби в органах місцевого самоврядування; забезпеченні захисту прав державних службовців; забезпеченні формування і оприлюднення єдиного переліку вакантних посад державної служби в державних органах та переможців конкурсів; здійсненні розгляду звернень громадян з питань, пов'язаних з діяльністю НАДС, його територіальних органів, а також підприємств, установ і організацій, що належать до сфери його управління тощо.

У свою чергу, представництва на місцях – Міжрегіональні управління НАДС, які створені у 2015 році територіально у своїх областях відповідно до Положення про Міжрегіональне управління НАДС у Чернівецькій, Івано-Франківській та Тернопільській областях, затвердженого наказом НАДС від 12 червня 2015 року №127 забезпечують порядок реалізації громадянами України права рівного доступу до державної служби, що базується на їхніх особистих якостях та досягненнях.

Міжрегіональні управління працюють за принципом партнерства, який є визначальним у наданні методично-консультаційної

допомоги посадовим особам з питань проходження державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, проведенні комунікативних заходів. Основний акцент при цьому робиться на забезпеченні в органах влади організаційно-кадрової роботи

Протягом 2018 року територіальний підрозділ НАДС у Чернівецькій, Івано-Франківській та Тернопільській областях тісно співпрацював з Чернівецькою обласною та районними державними адміністраціями, районними радами, територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади, регіональним ЦППК, з кафедрою політології та державного управління ЧНУ імені Ю.Федьковича, кафедрою сучасної української мови ЧНУ імені Ю.Федьковича, кафедрою історії та культури української мови ЧНУ імені Ю.Федьковича, поглиблював партнерські відносини з ними, спрямовані на підвищення результативності та ефективності спільної діяльності.

Рельєфно виокремлена важлива роль Міжрегіональних управлінь НАДС у впровадженні питань вступу на державну службу, її проходження, припинення, навчання, підвищення кваліфікації, реалізації проектів з розвитку персоналом тощо.

Відповідно до свого Положення Міжрегіональні управління НАДС надсилають вимоги про скасування рішень державних органів та їх посадових осіб з питань державної служби, які суперечать законодавству в частині реалізації громадянами права на державну службу, про усунення порушень прав державного службовця або про скасування результатів конкурсу на зайняття вакантної посади державної служби категорій «Б» і «В» тощо. Вимоги управління про скасування таких рішень обов'язкові для виконання державними органами та їх посадовими особами у встановлений у цих вимогах термін. Варто зазначити, що відповідно до статті 65 Закону України "Про державну службу" невиконання або неналежне виконання актів органів державної влади, прийнятих у межах їхніх повноважень, має ознаки дисциплінарного проступку.

За результатами планових перевірок дотримання законодавства про державну службу,

НА ТЕРЕНАХ СТОРОЖИНЕЦЬКОЇ ОТГ ФЛАГМА- НАМИ ЕКОНОМІКИ Є ПІДПРИЄМСТВА ЛІСОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Налагодження й розширення співпраці з об'єднаними територіальними громадами є одним із пріоритетних завдань Державної служби зайнятості.

Між Сторожинецькою районною філією Чернівецького обласного центру зайнятості та Сторожинецькою міською радою укладено договір про співпрацю у січні 2017 року. Фахівці районної філії постійно проводять заходи, зокрема виїзні, в ОТГ, щоб презентувати послуги служби зайнятості жителям громади, роз'яснювати чинне законодавство про зайнятість населення, консультувати тощо.

Впродовж січня - жовтня 2018 року до районної служби зайнятості звернулись за сприянням у працевлаштуванні з числа жителів Сторожинецької ОТГ 853 особи. За сприянням служби зайнятості працевлаштували 723 особи, з них 493 особи до надання статусу безробітного та 230 осіб з числа осіб, що перебували на обліку.

Станом на 20.10.2018 року за направленням служби зайнятості проходили професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації за кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття 186 безробітних осіб жителів Сторожинецької ОТГ.

В рамках співпраці із органами місцевого самоврядування районна служба зайнятості проводить роботу і у напрямку організації громадських робіт та інших робіт тимчасового характеру.

До робіт тимчасового характеру за кошти підприємств, організацій, установ громади було залучено в поточному році 198 осіб, в тому числі 31 особа взяла участь в громадських роботах за кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття і Сторожинецької територіальної громади і було використано 126 тис. грн. (63 тис.грн. - кошти Фонду, а ще 63 тис.грн. - кошти місцевого бюджету).

Служба зайнятості веде активну профорієнтаційну роботу з учнями та батьками навчальних закладів громади, зокрема організує профінформаційні заходи щодо популяризації робітничих професій та можливостей здобуття їх в Центрах професійно-технічної освіти Державної служби зайнятості з метою підвищення конкурентоспроможності молоді на ринку праці. Так, у 2018 році про-

ведено 14 семінарів дня учнівської молоді, в яких взяли участь 182 учнів старших класів, 3 семінари для батьків - 26 осіб, 8 семінарів для працівників освітніх закладів - 87 осіб.

Розроблено Програму зайнятості населення Сторожинецької ОТГ на період до 2020 року спільно із службою зайнятості району. Програма допоможе в проведенні регіональної політики розширення можливостей реалізації прав громадян на гідну працю шляхом: створення умов для підвищення рівня зайнятості населення; стимулювання заінтересованості роботодавців у створенні нових робочих місць; збереження та розвитку трудового потенціалу; легалізації праці.

Сторожинецька міська ОТГ утворена у 2016 році, є найбільш чисельною в області та нараховує понад 39 тис. мешканців, її площа охоплює 496,22 км². До складу ОТГ увійшли Сторожинецька міська рада та 9 сільських рад, окрім того минулого року Старожадівська сільська рада прийняла рішення про приєднання до цієї громади.

У 2017 рік бюджет Сторожинецької ОТГ склав близько 180 млн. грн.

У 2018 році понад 200 млн.грн, з них базова дотація понад 20 млн.грн, освітня субвенція - майже 79 млн.грн, медична субвенція- 27,6 млн. грн. власні надходження понад 70 млн.грн.

Сторожинецька ОТГ отримала минулого року коштів інфраструктурної субвенції у розмірі 11,2 млн. грн, за ці кошти реалізовано 21 проект.

На цей рік громаді передбачено виділити інфраструктурної субвенції у обсязі 9,37 млн. грн. Об'єкти, які планують відремонтувати за

кошти субвенції: - будинок культури с. Стара Жадова; низка вулиць у м. Сторожинець; клуб с. Ясеня; адмінбудинки в с. Банилів- Підгірний та Костинці; Панківська НВК; ДНЗ с. Пові Бросківці та амбулаторії в с. Банилів- Підгірний. Також заплановано придбати автопідйомник для комунального підприємства. Станом на 23 жовтня 2018 року використано 5.47 млн. грн інфраструктурної субвенції (58% від запланованої та 75% від отриманих коштів).

Сторожинецька об'єднана територіальна громада є однією з найбільших на теренах Буковини – за кількістю жителів та за потенціалом. ОТГ зараз функціонує в Підгірному краї, який має багату культуру та традиції, які переплелися на побуті кількох народів – українського, румунського та польського. Сторожинецька ОТГ є економічно розвиненим регіоном. На території функціонують підприємства лісової промисловості – ДП «Сторожинецький держлісгосп» та «СЛАП «Сторожинецький лісгосп», підприємства, які виготовляють меблі - МП «Скіф», МПП «Веселка». Водночас багато природних ресурсів, мальовничих ландшафтів, які приваблюють багато туристів.

У Сторожинецькій ОТГ входять – місто Сторожинець та старостати – Банилів- Підгірний, Бобівці, Давидівка, Зруб-Комарівський, Комарівці, Костинці, Нові Бросківці, Панка, Слобода-Комарівці, Стара Жадова. Через землі громади пролягає залізнична дорога. Територія ОТГ багата рекреаційно-курортні ресурси. Саме на території громади знаходиться гора Петрашка.

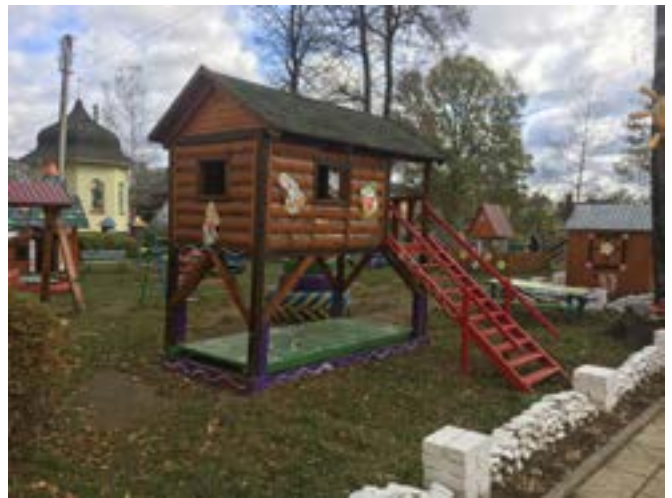
Останніми роками спостерігається пози-

тивна тенденція у обробітку ланів, одержанні високих врожаїв, передусім – зернових, соняшнику, ріпаку, сої, які орендує у власників паїв агрохолдинг «Мрія» та інші приватні сільськогосподарські підприємства. У минулому році, 2017, агрохолдинг у рамках свого соціального бюджету виділив понад 140 тис.грн. на ремонт авто зупинки, нічне освітлення вулиць, покращення умов навчання у загальноосвітній школі у трьох населених пунктах. Міська рада бере активну участь у донорських проектах та програмах, мета яких – залучення додаткових коштів у розвиток громади. Однією з основних – програма «Підтримка реформи децентралізації України», що фінансувалася Німецьким товариством міжнародного співробітництва «GIZ», що у підсумку дозволило залучити інвестиції на виготовлення проектно-кошторисної документації на будівництво очисних споруд у Сторожинці продуктивністю 2000 кубчх метрів на добу. На території громади реалізовувались проекти Програми ПРО-ОН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду».

До всього ж тільки у 2017 році у ОТГ реалізовано більше 20 проектів за кошти інфраструктурної субвенції, що охоплювали будівництво та ремонт ДНЗ, НВК та загальноосвітніх шкіл громади.

В ОТГ створюється нова система освіти. Педагогічні колективи дошкільних, загальноосвітніх навчальних закладів Сторожинецької ОТГ, працюють над підвищенням якості освіти, над створенням умов для розвитку творчої особистості.

У громаді всього нараховується 19 загальноосвітніх навчальних закладів, де навчаються 4507 учнів, та 13 дошкільних навчальних закладів, де виховуються 1474 дітей. У Всеукраїнському літературно-мистецькому конкурсі «Я гордий тим, що українець зроду» на обласному рівні 4 учні нагородженні дипломами, а 2 з них – на Всеукраїнському рівні.

У громаді налічується 16 закладів культури, 15 бібліотечних установ, 3 школи естетичного виховання. К районній бібліотеці традиційно проводять заходи з відзначення літературних ювілеїв, а також активно діє вітальні «Літературний вернісаж», де відбуваються зустрічі з письменниками. Зачаровують поцінувала народної творчості виступи народного аматорського хору «Горицвіт» Сторожинецького районного Будинку національних культур.

Хор створений в 1959 р., у 1973 р. йому присвоєно звання «народний», кращі його твори в 1987 1-а записано на грамплатівку фірми «Мелодія». Стаття про згаданий народний ко-

лектив увійшла в енциклопедичний довідник «Українське народне хорове мистецтво». Захоплює своєю програмою ансамбль народних інструментів, який, діє при РБНК.

На високому професійному рівні відбуваються виступи самодіяльних авторів театру малих форм. Традиційними є проведення у Сторожинці фестивалю церковних хорів, фольклорно-етнографічного свята «Бід Різдва Христового до Йордану», «Вишинських», «Значну і непересічну роль в культурному житті громади відіграють музеї і серед них Історико-етнографічні у Костинцях, Давидівці, Музеї історії у Нових Бросківцях, Банилові-Підгірному, музеї бойової слави, та лісу у Сторожинці.

ВАЛЕНТИН МАЛИНОВСЬКИЙ,

*доктор політичних наук,
професор,
професор кафедри політології та
державного управління Східноєв-
ропейського національного універ-
ситету імені Лесі Українки, регіо-
нальний консультант з юридичних
питань Асоціації міст України*

МІСТА В ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЙНІЙ РЕФОРМІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Історично склалося, що міста завжди були і будуть центрами політичної, економічної, культурної, наукової, бізнесової, соціальної, логістичної активності – своєрідними інноваційними центрами розвитку людської цивілізації. Зважаючи на це, ідеологи децентралізаційної реформи в Україні саме міста визначили безумовними адміністративними центрами спроможних об'єднаних територіальних громад (далі – ОТГ), що знайшло своє юридичне закріплення у Методиці формування спроможних територіальних громад, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України (далі – Методика) [4]. Маючи необхідну інфраструктуру (транспортну, медичну, освітню, соціальну, культурну, спортивну) та відповідну бюджетну спроможність, вони мали стати центрами розвитку навколишніх територій в радіусі до 20 км.

Аналіз суміжних з містами територій показує, що економічно та інфраструктурно від приєднання виграють навколишні села та їхні жителі. Від розширення своїх меж суттєво виграють й міста. Участь у великих інвестиційних проектах передбачає наявність значних земельних ділянок, яких в межах

міст уже немає. Проте в містах є відповідна інфраструктура, комунікації і кваліфіковані працівники. Відповідно, наявність цих трьох факторів – землі, інфраструктури та робочої сили дає можливість міським ОТГ стати активними гравцями на глобальному інвестиційному ринку та забезпечити економічне зростання відповідних територій. Модель «живу в селі, а працюю в місті» є ефективною та перевіреною в багатьох розвинених країнах. Але для того, щоб вона була збалансованою, села й місто мають бути однією громадою. В іншому випадку виникатиме ціла низка проблем про які йтиметься нижче. Однак, у процесі децентралізаційної реформи об'єднання міст з навколишніми сільськими територіями стало однією із найгостріших проблем, що загалом негативно впливає на розвиток відповідних громад. Із 187 міст обласного значення протягом 2015 – першої половини 2018 рр. лише 3 створили ОТГ: міста Балта та Біляївка Одеської області, а також м. Лиман Донецької області. Волинська область не стала винятком. Із 4 міст обласного значення жодне не створило ОТГ. А місто Володимир-Волинський вже втратило можливість утворити ОТГ із суміжними сільрадами, адже

вони вже створили свої власні ОТГ.

ОТГ навколо м. Володимир-Волинського

Найближче до створення ОТГ був Луцьк, проте процес зупинився через вето Прилуцького сільського голови на рішення Прилуцької сільської ради. Натомість, інших сім суміжних сільських рад: Княгининівська, Жидичинська, Заборольська, Боратинська, Липинська, Підгайцівська, Гіркополонківська утворили власні сільські ОТГ.

Сільські ОТГ навколо Луцька

У результаті обласний центр Волині має найменшу площу серед обласних центрів Західної України (див. табл. 1). Фактично у міста відсутні вільні земельні ділянки не лише для промислового будівництва, а для зведення нових житлових кварталів та інших інфраструктурних проєктів.

У чому ж причини такої ситуації? Власний досвід автора, що ґрунтується на безпосередній участі у проведенні децентралізаційної реформи, дає підстави для таких міркувань. Першою причиною є ментальна. Різний

спосіб життя міських і сільських жителів, навіть тих, хто працює в місті, став суттєвою перешкодою об'єднання. Період, коли сільські жителі прагнули переїхати до міст чи отримати міську прописку давно минув. Сьогодні відбуваються зворотні процеси, коли значна частина міських жителів бажала б перебраться до сусідніх сіл. Передбачаючи саме такі настрої, керівництво міст мало б виявити відповідну ініціативу для того, щоб переконати громади сусідніх сіл у перевагах об'єднання з містом та роз'яснити про ризики, які чекають їх у випадку неприєднання до міст. Однак цього не сталося, з початку реформування керівництво та депутати міст не дуже наполегливо шукали шляхів діалогу з навколишніми сільськими радами. Причиною цього стало те, що в результаті бюджетної децентралізації у 2015 р. міста обласного значення, отримали додаткові бюджетні надходження у вигляді акцизу з пального, алкогольних і тютюнових виробів. У такій ситуації брати на себе додаткові проблеми навколишніх сільських територій керівництво більшості міст не поспішало. Про це, зокрема свідчить затверджений у 2015 р. Кабінетом Міністрів України перспективний план формування територій громад Волинської області, у якому з 52 ОТГ не було жодної з центром у місті обласного значення.

Згодом запізнілі, непереконливі аргументи та пропозиції міст залишилися без конкретних відповідей з боку сільських рад, якими вже була сформована відповідна громадська думка, що ґрунтувалася на т. зв. синдромі «міської експансії» – домінуванні міста над селом, за якого всі питання місцевого значення вирішуватиме місто (точніше орган місцевого самоврядування – далі ОМС, сформований в основному з депутатів від міста). Відповідно ці рішення (особливо із земельних питань) будуть не на користь сільських жителів. Зважаючи на це, сільські громади наполегливо шукали варіанти об'єднання не з сусідніми містами (від окремих яких узагалі не отримали пропозицій), а з навколишніми сільськими громадами. При цьому ігнорувалася головний підхід децентралізаційної реформи, що перед-

бачав об'єднання сільських громад з містами. Такі дії сільська номенклатура пояснювала принципом добровільності об'єднання територіальних громад, що визначався Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» як основоположний. Таким чином, на першому етапі реформування склалася ситуація, що ні міста, ні суміжні сільради не вбачали сенсу в об'єднанні у спільну ОТГ. У результаті цього, до місцевих виборів у жовтні 2015 р. небагато міст створили ОТГ. Зокрема, у Волинській області такою стала лише одна Устилузька міська рада (не районний центр).

Натомість, навколо міст ситуаційно формувалися сільські ОТГ, у багатьох випадках невеликі, що кардинально суперечило меті децентралізаційної реформи, соціально-економічним розрахункам, Методиці, позбавляючи міста перспектив територіального розвитку та інвестиційної привабливості. Ці громади потребували величезних капіталовкладень не лише в інфраструктурні проекти, а й у будівництво адміністративних приміщень. Натомість, такі приміщення і необхідна інфраструктура є у сусідніх містах, у яких розміщені райдержадміністрації, районні ради та міські (селищні) ради. Крім цього, суттєва частка місцевих бюджетів витрачалася на утримання управлінського апарату таких ОТГ, орієнтовна чисельність якого складає від 30 до 50 працівників. Таким чином, замість спрямування коштів місцевих бюджетів на розвиток інфраструктури та потреб закладів освіти, охорони здоров'я, культури, спорту, вони витрачаються на утримання чиновників. Відповідно, замість очікуваного в результаті реформи зменшення управлінського апарату ОМС, відбувається його суттєве зростання.

Ще більше загострилися суперечності між містами та сільськими ОТГ щодо використання міської інфраструктури, транспортного сполучення, використання земель тощо. Наприклад, у школах м. Луцька навчається 2500 школярів, а в дитячих садочках 490 дітей з навколишніх сил. Зважаючи на існуючу чергу

міських дітей у дитячі садки, влада Луцька почала вимагати від сільських ОТГ перераховувати частину освітньої субвенції до міського бюджету. Виникли суттєві проблеми у транспортному обслуговуванні сільських жителів, адже міська влада забезпечує таке обслуговування лише у межах міста.

Очевидно, якби навколишні села об'єдналися з містом в одну ОТГ, то цих питань взагалі б не виникало. Будучи членами однієї ОТГ, вони б залишалися сільськими населеними пунктами. При цьому для сільських жителів відкриваються можливість доступу до міської інфраструктури на рівні з міськими жителями (школи, лікарні, дитсадки, позашкільні заклади, транспорт, соціальне забезпечення). Територія ОТГ стає цілісною логістичною системою, що дає можливість оптимально забезпечити усі населені пункти громади необхідним транспортним сполученням. Не виникало б непорозумінь щодо сплати податків з великих підприємств, які фактично перебувають у місті. Маючи величезний бюджет, можна було б суттєво «підтягнути» віддалені сільські населені пункти. Також вдалося б уникнути спірних питань: утилізації побутових відходів, каналізаційних систем, очисних споруд тощо.

Другою причиною стала політична. Об'єднати місто хоча б з однією сільською радою в ОТГ означало проведення нових виборів міського голови і депутатського корпусу. Зрозуміло, що пройшовши складні, фінансово затратні вибори 2015 р., наважитись на нову виборчу кампанію було небагато охочих, а у великих містах – нікого. Супротив об'єднанню сільських громад з містами обласного значення чинили окремі голови РДА і навіть ОДА, які не хотіли допустити виходу з територій району зазначених сільських рад. Якщо до цього додати, що проти об'єднання виступали окремі політичні партії, що не сприймали децентралізаційної реформи, а також народні депутати і великі землевласники, то можна уявити, яка потужна антиреформаторська сила протистояла об'єднувачому процесу. Ще однією причиною,

доволі несподівано, виявилася законодавча. Лише протягом 2015-2017 років Центральна виборча комісія 10 разів відмовляла містам обласного значення в призначенні перших виборів. Причина – відсутність правових підстав призначення перших виборів через входження території ОТГ до складу кількох адміністративно-територіальних одиниць. Через таку позицію ЦВК найбільш спроможні ОМС були «за бортом» процесу створення ОТГ. Багато міст не розпочинали об'єднавчий процес, розуміючи його безперспективність. За цей час навколо багатьох міст встигли створитися «приміські сільські» ОТГ, що дуже негативно позначається на розвитку цих територій.

З метою вирішення цього питання, 1 травня 2018 р. вступив у дію Закон України, що відкрив можливість містам обласного значення об'єднати навколо себе сусідні сільські та селищні ради і стати центром ОТГ без зайвих бюрократичних процедур, зокрема, без проведення виборів міського голови і депутатів міськради [3]. У такій ОТГ, до проведення чергових місцевих виборів (жовтень 2020 р.), повноваження виконують діючі міські голови і депутати міської ради. Відповідно сільські, селищні ради, що ввійшли до міської ОТГ припиняють свою діяльність. Сільські, селищні голови отримують статус в.о. старости і членство у виконкомі міської ради. Таким чином цей закон позбавив на значний період сільські громади, що приєдналися до міст, представництва у міській раді. Лише присутність старости у виконавчому комітеті не зовсім адекватно представлятиме інтереси сільських громад в новоутвореній ОТГ. Не додає оптимізму ініціаторам приєднання не сприятлива для сіл виборча система – пропорційна в багатомандатному виборчому окрузі за виборчими списками місцевих організацій політичних партій. Вона, на відміну від мажоритарної, не гарантує обов'язкове депутатське представництво від усіх сільських населених пунктів у міській раді.

Незважаючи на зазначені проблемні аспекти, зазначений Закон, нарешті, зру-

шив з мертвої точки процес створення ОТГ на базі міст обласного значення в Україні. Улітку-восени 2018 р. було створено шістнадцять таких міських ОТГ: серед яких два обласних центри Вінниця, Житомир, а також Буча, Березань, Ржищів Київської, Вараш Рівненської, Вознесенськ Миколаївської, Гадяч Полтавської, Коломия Івано-Франківської, Лозова Харківської, Нова Каховка Херсонської, Новгород-Сіверський Чернігівської, Новоград-Волинський Житомирської, Новодністровськ Чернівецької, Славута Хмельницької, Шостка Сумської областей.

Однак, у цьому процесі з'явилася ціла низка проблем: з 30 міст, що розпочали процедуру приєднання, 12 не відповідають перспективним планам. За даними Асоціації міст України, загалом 87 міст обласного значення обмежені перспективними планами на приєднання. Змінити ситуацію можуть обласні державні адміністрації спільно з обласними радами шляхом внесення змін до перспективних планів формування територій громад областей, зокрема – Вінницької, Закарпатської, Київської, Львівської, Миколаївської, Полтавської та Черкаської [1].

Слід наголосити, ще на одній причині, що ускладнює зазначений процес – самодостатність окремих сільських громад, котрі межують з містами обласного значення. На їхніх територіях розташовані потужні бюджетоутворюючі підприємства, які є головними наповнювачами місцевих бюджетів. Наприклад, на території Боратинської сільської ОТГ Луцького району функціонує підприємство з 100 % іноземними інвестиціями «Кромберг енд Шуберт Україна», на якому працює більше 1000 осіб. Тут виготовляють електричні бортові кабельні системи для автомобілів світового класу (Mercedes, Volkswagen, BMW, Audi), Гнідавський цукровий завод, низка невеликих підприємств. За підсумками першого півріччя 2018 р. у групі з чисельністю від 5 до 10 тис. осіб Боратинська ОТГ стала найуспішнішою ОТГ в Україні (власні доходи на одного мешканця склали 7497 грн, а ре-

версна дотація у 2018 р. складе 24 млн грн). На території Підгайцівської сільської ради Луцького району функціонує міжнародний холдинг «Модерн-Експо» – провідний виробник і постачальник торгівельного обладнання в Центральній та Східній Європі, на території якого функціонує найпотужніша митна структура Волині – митний пост «Луцьк» Ягодинської митниці. Зрозуміло, що маючи серйозні доходи, ці громади, користуючись принципом добровільності, не збиралися об'єднуватися з Луцьком, шукаючи

вигідних партнерів серед сусідніх сільрад.

Підсумовуючи, слід зазначити, що причини, про які йшлося вище, у варіанті добровільності перебороти фактично неможливо. Це показав досвід європейських країн (Данії, Естонії, Латвії), які після багаторічного добровільного реформування, яке так і не дало позитивних результатів, були змушені перейти до примусових методів об'єднання

ВІКТОР ЛАЩАК,
*радник з муніципальних послуг
Чернівецького Центру розвитку
місцевого самоврядування*

ЦНАП – МІСЦЕ, ДЕ ГРОМАДЯНИ ЗУСТРІЧАЮТЬСЯ З МІСЦЕВОЮ ВЛАДОЮ

Реформа надання адміністративних послуг є однією із основ успішного процесу децентралізації в Україні, адже це є найчутливіша сфера у взаємовідносинах «громадянин-держава», «юридична особа - держава». Платники податків очікують від суб'єкта надання адміністративних послуг не лише здійснення владних повноважень для набуття, зміни чи припинення своїх прав чи обов'язків, а й відповідну якість.

Важливим є не просто отримання довідки

чи свідоцтва, а й мінімум часу для цього, простота подачі відповідних документів, максимальне наближення до місця проживання отримувачів послуг і також, що не менш важливо, повага та ввічливість чиновника, який надає цю послугу. Реформа покликана залишити в минулому простоювання відвідувачів у чергах у вузьких коридорах органів влади, прийом в кабінетах, де серйозні чиновники вимагають в котрий раз, донести ще якість додаткові документи чи повідомляють сакра-

ментальну фразу: «зайдіть пізніше, документ ще не готовий».

Ідея адміністративних послуг прийшла в Україну із досвіду західних країн, де ще з 80-х років набула розквіту доктрина «нового публічного менеджменту» та орієнтація влади на громадянина як клієнта. Ця ідея знайшла своє відображення у Концепції адміністративної реформи в Україні. Переорієнтація на «служіння», «надання послуг» є необхідністю та викликом часу для будь-якої сучасної держави. Владі слід завжди пам'ятати, що вона існує саме для обслуговування суспільства загалом та кожного громадянина зокрема. Тобто орієнтація на потреби та інтереси клієнта (особи) з боку органів публічної адміністрації є беззаперечним позитивом теорії публічних послуг, і власне адміністративних послуг як різновиду публічних послуг. Основне завдання цієї ідеї полягає в тому, щоб перебудувати стару бюрократичну машину на більш гнучку організацію, що використовує кращі методи та підходи приватного сектору до обслуговування клієнтів. Основними напрямками активності з проблематики «публічних послуг» у розвинених країнах були і залишаються:

1. створення найзручніших та найдоступніших умов для отримання послуг споживачами (в тому числі розвиток ідеї інтегрованих офісів – англ. one-stop-shop);

2. пошук оптимального суб'єкта надання послуг (створення «виконавчих агенцій», «роздержавлення» послуг/приватизація, використання методів приватного сектору у публічних інституціях тощо);

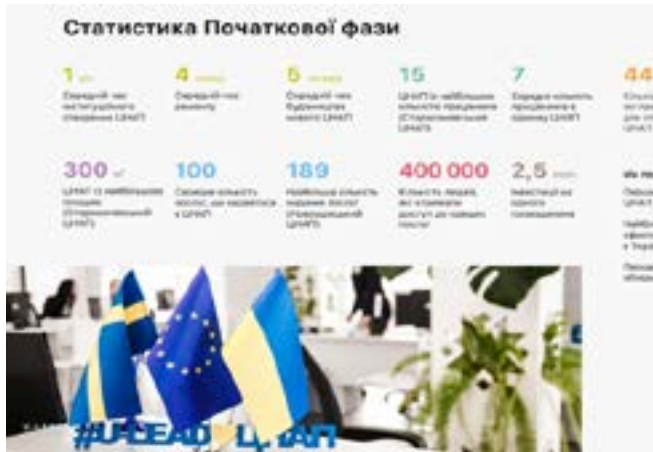
3. впровадження інформаційних технологій для надання послуг. Це стосується як електронізації окремих послуг, так і створення веб-порталів, присвячених публічним послугам (наприклад, портал – www.service-public.fr (Франція), www.serviccanada.gc.ca (Канада)).

В період реформування адміністративної системи в Україні організація центрів надан-

ня адміністративних послуг (ЦНАП) у новостворених об'єднаних територіальних громадах підвищує доступність та ефективність надання послуг на місцевому рівні. Створення та модернізація ЦНАПу на місцевому рівні показує наочно, які практичні результати громадяни можуть отримати від децентралізації. З допомогою ЦНАПів можливо ініціювати зміни в суспільстві. З метою створення центрів надання адміністративних послуг нового типу та підвищення поінформованості населення про місцеве самоврядування в Україні працює міжнародна Програма «U-LEAD з Європою», яка фінансується Європейським Союзом та його країнами-членами Данією, Естонією, Німеччиною, Польщею та Швецією. Програма «U-LEAD з Європою» підтримує як фізичне, так й інституційне створення ЦНАПів. Комфортні приміщення, меблі та якісно функціонуюче комп'ютерне обладнання – це базові умови належного надання послуг, а інституційна готовність Центру та добросовісне ставлення персоналу до своєї справи – це основний показник якісного функціонуючого ЦНАПу. Адже інституційна спроможність ЦНАПу забезпечує сталий розвиток громади та довіру її мешканців до влади. Мета Програми – створення орієнтованого на відвідувачів ЦНАПу задля покращення якості життя кожного мешканця громади, адже ЦНАП – одне з найважливіших місць, де громадяни зустрічаються з місцевою владою, де кожен має відчувати себе комфортно в безбар'єрному суспільному просторі як ментально, так і фізично. Перебудова старої системи приміщень із невеликими кімнатами – не проста місія, як свідчить досвід, доступні та ергономічні державні офіси формують кращий імідж місцевої влади і роблять її більш прозорою.

Для вивчення специфіки та проблем, які виникають в організації роботи ЦНАПів, шляхом проведення відкритого конкурсу, Програмою було обрано 26 об'єднаних територіальних громад, які стали частиною

Початкової фази. Упродовж 18 місяців команда з напрямку покращення якості надання адмінпослуг для населення випробувала різні операційні моделі до надання послуг – у великих громадах, у маленьких громадах, у мобільному форматі та на віддалених робочих місцях. Під час реалізації Початкової фази було розроблено та випробувано пакет підтримки з керівними принципами створення ЦНАП.

Випробувані моделі та підходи до надання адміністративних послуг стали основою для наступного етапу - Фази Впровадження, яка передбачає підтримку створення та модернізації до 600 ЦНАПів. З 1 березня 2018 року розпочався перший раунд відбору учасників Фази, під час якого розглянуто 246 заявок, отриманих з 22 областей; з них відібрано 150 громад. Після здійснених експертами 149 візитів у відібрані громади надано 113 (60 створення, 53 модернізація) технічних завдань, на основі яких будуть створюватись та модернізуватись ЦНАПи.

В першому раунді відбору, розпочатого 1 березня 2018 року, взяли участь 11 громад Буковини; 7 з них пройшли попередній етап відбору: Мамаївська, Кострижівська, Сторожинецька, Терембленська, Вашківецька, Вижицького р-ну, Вашковецька Сокирянського р-ну, та Усть-Путильська ОТГ. В червні відбулись візити в усі 7 громад, що претендують на створення ЦНАП в рамках Програми «U-LEAD з Європою» та пройшли попередній конкурсний відбір. Їх метою було визначення умов, які пропонують ОТГ, огляд приміщень,

де планується розмістити ЦНАП. З 5-ма із них підписані відповідні угоди, які передбачають виконання рекомендацій Програми щодо усунення недоліків стосовно приміщень та організації роботи в ЦНАПах. Ці громади отримують обладнання та меблі на безоплатній основі для облаштування Центрів надання адміністративних послуг, а персонал ЦНАПу пройде навчання, завдяки якому працівники підвищать свої професійні навички та вміння спілкуватись з клієнтами. Також ЦНАПи зможуть підключити інформаційну систему «Вулик» за власним бажанням і користуватись нею безкоштовно протягом усього періоду реалізації Проекту до 2020 року. Пріоритет надається новоствореним громадам і невеликим ЦНАПам, які не можуть дозволити собі значні інвестиції в IT-системи та набір IT-спеціалістів. Проект «Підтримка електронного урядування для децентралізації в Україні (EGOV4UKRAINE)» підтримує розробку сучасної інформаційної системи для Центрів надання адміністративних послуг в Україні, яка пришвидшить роботу Центрів у 10 разів. Інформаційна система «Вулик» підвищить доступність та якість адміністративних послуг, що надаються ЦНАПами, забезпечить надійне зберігання й захист інформації. Вона прискорить роботу адміністраторів ЦНАПів завдяки переходу до електронного документообігу та спрощеному доступу до даних державних реєстрів у режимі реального часу. «Вулик» базуватиметься на «хмарних» технологіях, тому дозволить надавати технічну підтримку дистанційно та швидко без потреби наймати місцевих IT-спеціалістів. До кінця 2020 року планується запровадити інформаційну систему «Вулик» у понад 400 ЦНАПах по всій Україні.

У липні 2018 року було оголошено другий раунд відбору громад для надання допомоги у модернізації та створенні ЦНАПів. Комісія з відбору у складі експертів Програми, представників Мінрегіону та Мінекономрозвитку, проаналізувала 157 заявок від органів місцевого самоврядування і відбрала 118 громад для подальшого аналізу

їх спроможності та розробки Технічних Завдань для створення ЦНАП. Починаючи з 24 вересня 2018 року, кожен громаду будуть відвідувати уповноважені спеціалісти Програми. За результатами їх візитів протягом жовтня-грудня 2018 року для кожної спроможної громади буде складене Технічне Завдання, в якому будуть чітко визначені зобов'язання Програми і громади.

У Чернівецькій області пройшли попередній етап відбору 6 громад - це Великокучурівська, Вижницька, Кіцманська, Недобоївська, Рукшинська об'єднані громади та місто Новодністровськ. В дані громади уже розпочались виїзди уповноважених спеціалістів Програми «U-LEAD з Європою».

Для отримання обладнання та меблів для облаштування Центрів надання адміністративних послуг громади проходять досить жорсткий відбір комісії експертів Програми, представників Мінрегіону та Мінекономрозвитку. Основними причинами відхилення заявок були:

подання заявок органами місцевого самоврядування (ОМС) та місцевими органами виконавчої влади, які не належать до цільової групи Програми;

критичний брак інформації у заявці для її оцінювання (в тому числі відсутність інформації про приміщення, необхідних фотографій тощо);

відсутність належного приміщення для ЦНАП та відсутність у заявці інформації про будь-які перспективи вчасного облаштування такого приміщення, або відсутність інформації про фінансування відповідних видатків.

Програма є досить лояльною до відбору, тому громади, які не були відібрані, а також громади, які раніше не подавали заявки, можуть подаватися на участь у наступних раундах відбору. Попереду ще два раунди відбору, в кожному з яких буде обрано до 150 громад для участі в Програмі. До квітня 2020 року буде здійснена підтримка до 600 громад для модернізації та створення Центрів надання адмінпослуг. Наступний раунд відбору очікується орієнтовно в грудні 2018 – січні 2019 р.

РОМАН РОМАНКО,
*радник з просторового
 планування та управління
 ресурсами Чернівецького центру
 розвитку місцевого
 самоврядування*

ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ОТГ – ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Планування розвитку громади завжди пов'язане із оцінкою стану використання земельних ресурсів та визначенням видів раціонального землекористування на певній території. Важливим є аналіз природних, соціальних і економічних умов. Він здійснюється з метою вибору видів землекористування, напрямів діяльності, які є найкращими для вирішення усього комплексу соціальних, економічних, демографічних, культурних та інших проблем. Відповідно, для забезпечення сталого розвитку, важливо дбати про баланс між задоволенням соціально-економічних потреб та збереженням навколишнього природного середовища. Просторове планування необхідно розглядати як один із основних важелів земельної політики для забезпечення державних, самоврядних, бізнесових та громадських інтересів щодо організації використання та охорони земель і механізм адміністрування такого режиму землекористування юридичних осіб і громадян, що не завдає шкоди довкіллю й суспільству. Місцевий розвиток має комплекс різноманітних просторових, економічних, соціальних, культурно-духовних, екологічних та інших чинників, які необхідно враховувати в процесі здійснення територіального планування. Саме на територіальному

рівні формуються первинні ресурсні та фінансові потоки, закладаються основи поділу праці та виробничої кооперації, утворюються стабільні зв'язки, реалізуються програми соціально-економічного розвитку територій, здійснюється захист природного середовища. Сьогодні ефективне вирішення цих завдань неможливе без функціонування системи стратегічного та просторового планування в громадах. Більше того, містобудування та землеустрій забезпечують комплексний підхід щодо використання потенціалу сільських територій через прогнозування, планування і організацію раціонального використання та охорони земель. Поряд з тим, використання земель для забудови повинно здійснюватися відповідно до Генерального плану, який розробляється з метою регулювання містобудівної діяльності в містах і інших поселеннях, визначає умови безпеки мешкання населення, забезпечення необхідних санітарно-гігієнічних і екологічних вимог, раціональне визначення меж землекористувань, зон житлової, суспільної, промислової забудови, територій, що особливо охороняються, зон різної містобудівної цінності, розміщення місць прикладення праці, розвиток інженерно-

культурної спадщини і антропогенних ландшафтів.

Отже, сьогодні інтегрований підхід до розвитку сільських територій полягає у комплексному плануванні використання земель усієї територіальної громади на основі ринково орієнтованої містобудівної, землевпорядної документації, а також стратегії та плану її соціально-економічного розвитку.

Інтегроване просторове планування передбачає послідовну діяльність з розроблення містобудівної та землевпорядної документації. Вона забезпечує регулювання планування забудови та управління просторовим розвитком території. Оскільки просторове планування є одним із механізмів забезпечення соціально-економічного розвитку, комплексність формування та реалізації політики управління землекористуванням може стати рушійною силою розвитку громад.

Особливо це реально за умови відкритості цієї інформації для бізнесу та громадян. Тому Чернівецьким Центром розвитку місцевого самоврядування здійснюються навчальні заходи щодо зростання фаховості представників ОТГ, які працюють у сфері землевпорядкування та архітектури. Вже було проведено ряд тренінгів, зокрема щодо децентралізації повноважень у сфері архітектурно-будівельного контролю та адаптації до змін законодавства в управлінні земельними ресурсами. Знаковим є те, що в даних заходах взяли участь переважно голови громад та їх заступники, керівники структурних підрозділів, що свідчить про актуальність та готовність до реалізації завдань у сфері містобудування, наведення ладу із самовільною забудовою, забезпечення громадян доступними адміністративними послугами у цій сфері.

Органи місцевого самоврядування Буковини на даному етапі реформи децентралізації можуть отримувати повноваження щодо держархбудконтролю, що стосується будівництва, реконструкції об'єктів із незначним класом наслідків (відповідальності) СС1, так як це громади із населенням до 50 000 мешканців.

Рис. 1 Архітектори та землевпорядники ОТГ діляться досвідом планування просторового розвитку громад

Прийняття органами місцевого самоврядування рішень щодо перебирання на себе функцій держархбудконтролю має виходити з аналізу і оцінки ряду чинників – кадрових та фінансових ресурсів, організаційно-технічного забезпечення (приміщення, зв'язок тощо). Дані для визначення необхідної кількості працівників місцевого органу державного архітектурно-будівельного контролю можна отримати з Єдиного реєстру, доступ до якого відкрито здійснюється через сайт Держархбудінспекції України і який ведеться з середини 2011 року. Наявність в ОТГ місцевого органу державного архітектурно-будівельного контролю є позитивним сигналом, оскільки, наприклад, Глибоцька ОТГ до утворення даного органу мала у своєму складі лише 3 населених пункти, а після отримання даних повноважень до складу громади приєдналися ще два села.

Наразі в цілому в Україні лише 100 органів місцевого самоврядування отримали повноваження держархбудконтролю, що складає 11,7% , з них є лише 12 ОТГ. Разом міста обласного значення та ОТГ Чернівецької області, які мають ДАБІ – 7% від їх кількості, а саме Інспекція державного архітектурно-будівельного контролю Чернівецької міської ради та Відділ державного архітектурно-будівельного контролю Глибоцької селищної ради.

Обмежувачим фактором є також те, що наразі законодавчо не передбачено можливості

повернути отримані самоврядні повноваження у сфері ДАБІ назад державі тими громадами, які не справляються із виконанням даної функції.

Нещодавно відбувся тренінг з питань створення ефективних внутрішніх структур і процесів інтегрованого просторового планування в ОТГ, на якому представники громад, які є замовниками містобудівної та земельпорядної документації разом із її розробниками і контролюючими органами детально проаналізували всі існуючі проблеми в цій сфері та спільно шукали шляхів їх розв'язку.

Оскільки основним ресурсом для громад є земля, тому більшість з них прагнуть розширити межі населених пунктів. Цьому обов'язково передуює розроблення Генеральних планів населених пунктів. Надзвичайно важливим є детальний аналіз всіх етапів розробки цього найважливішого містобудівного документа, вимог до його якості, способів залучення громадськості до обговорення його проекту та погодження з усіма зацікавленими сторонами. Важливим є те, що даний документ повинен забезпечувати прийняття управлінських рішень в короткостроковій та довгостроковій перспективі органами місцевого самоврядування і давати відповідь на питання реалізації в просторі і часі стратегічних цілей розвитку громади.

Генеральний план повинен бути не просто фіксацією існуючого стану, а має передбачати змішане зонування, резервування територій під соціальні об'єкти, рекреацію та виробництво. Окрім того варто відзначити важливість відкритості даних: рухатись мають не люди, а документи. Документи та дані мають бути відкритими, щоб кожен житель міг легко та швидко дізнатись потрібну йому інформацію.

Щодо розширення територій населених пунктів, то варто брати до уваги, що включення земель до населеного пункту збільшує ставки земельного податку. Тому варто добре обмірковувати перспективи подальшого використання цих територій, особливо якщо вони і далі використовуватимуться як особисті селянські господарства.

Рис. 3 Презентація Генерального плану с. Суховерхів на містобудівній раді ОДА

Деякі громади вже успішно почали реалізовувати завдання із просторового планування. На останній містобудівній раді в Чернівецькій ОДА проекти Генеральних планів сіл були представлені лише від міських ОТГ, а серед восьми проектів Детальних планів територій – 4 проекти теж від об'єднаних територіальних громад, що свідчить про високу активність ОТГ в розвитку своїх територій. І це також розвіює міф про те, що ОТГ із центром в місті сконцентровують всі свої ресурси саме на центр і не вкладають у розвиток сіл, що увійшли до їх складу. Зауважимо, що для одного із цих сіл Генеральний план розробляється вперше в його історії. Це село Середній Майдан Вижницької ОТГ. Інше село – це Суховерхів Кіцманської ОТГ. Приємно, що радники ЦРМС надали практичні консультації під час проектного етапу розробки цих документів. Завдяки підтримці партнерів – програми для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку «U-LEAD з Європою» стартувала Програма «Інтегроване просторове планування для об'єднаних територіальних громад», орієнтована на адаптацію європейських політик міського та регіонального розвитку та інструментів стратегічного просторового планування до масштабу та реального функціонування новостворених територіальних одиниць – об'єднаних територіальних громад.

Метою Програми є підвищити компетентність представників органів місцевого самоврядування, громадських

об'єднань та місцевого бізнесу у плануванні просторового розвитку ОТГ через знайомство з сучасними підходами та інструментами планування міського та регіонального розвитку, а також надати додаткову професійну підготовку фахівцям у сфері просторового планування із застосуванням інструментів стратегічного дизайну та інтегрованого підходу до планування територій у реальних умовах ОТГ в Україні.

Приємно, що Сторожинецька ОТГ виборола право на участь у даній освітньо-практичній програмі для представників органів місцевого самоврядування у сфері просторового планування серед 102 претендентів (всього було відібрано 30 громад).

Отже, ключовим внутрішнім ресурсом територіального планування сільської території є спроможність членів громади та громадських організацій, місцевих органів влади та бізнесу, землевласників та землекористувачів, гуртом за рахунок своїх знань, навичок, взаємодії та інноваційних методів землекористування щодня робити якісний і кількісний внесок у сталий її розвиток. Такий підхід дозволить змобілізувати людський, соціальний та інтелектуальний капітал для прийняття ефективних управлінських рішень, що дасть змогу підвищити сукупний капітал територіального землекористування

ОЛЕКСІЙ ГРУШКО,
радник з регіонального розвитку Чернівецького Центру розвитку місцевого самоврядування, що створений за підтримки Програми «U-LEAD з Європою»

СУБВЕНЦІЯ НА РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ У 2018 РОЦІ

Субвенція на формування інфраструктури ОТГ надається для створення та модернізації інфраструктури об'єднаної територіальної громади та може спрямовуватись на нове будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт та розвиток інфраструктурних об'єктів, що належать до комунальної форми власності (у тому числі на виготовлення проектної та містобудівної документації). Метою субвенції є стимулювання розвитку утворених громад, переключення їхньої уваги у використанні місцевого бюджету та пошук інвестицій з латання дірок – для цьо-

на власність громад в кращому випадку оновлювалася в 1990-ті роки, - на питань розвитку. Базовою умовою надання субвенції є її використання виключно на капітальні видатки в межах виділеного їй бюджету лише за умови розробки цільових проектів, які передбачають не лише наявність проектно-кошторисної документації, а застосування комплексного проектного підходу. При цьому кожен проект повинен бути частиною плану соціально-економічного розвитку громади, тобто вписуватися в концепцію її розвитку. Відповідно до Постанов Кабміну 2016:-

- розробку проектної, містобудівної та планувальної документації громади;
- підвищення якості надання адміністративних послуг у громаді, зокрема створення, модернізацію центрів надання адміністративних послуг та придбання обладнання і програмного забезпечення для них;
- створення сучасних систем організації управління громадою - комунікаційних мереж, баз даних, систем оповіщення населення;
- реконструкцію, переобладнання, перепрофілювання будівель бюджетних установ ОТГ з метою їх використання відповідно до повноважень та потреб об'єднаних територіальних громад з обов'язковим застосуванням енергоефективних технологій;
- нове будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт вулиць, доріг, мостів, переходів комунальної власності, що поліпшують доступність жителів до об'єктів та установ, у яких надаються адміністративні, соціальні та інші послуги;
- закупівлю транспортних засобів для підвезення дітей до навчальних закладів, транспортних засобів спеціального призначення та комплектувальних виробів до них для комунальних підприємств, пожежної і спеціальної рятувальної техніки та пожежно-рятувального оснащення, спеціалізованих санітарних транспортних засобів для лікувальних закладів;
- нове будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт об'єктів водопостачання та водовідведення, об'єктів поводження з відходами та рекультивацію територій сміттєзвалищ тощо;
- здійснення інших заходів щодо об'єктів комунальної форми власності, які є важливими для посилення спроможності територіальної громади, забезпечення належного рівня безпеки та цивільного захисту;
- погашення в установленому законодавством порядку зареєстрованої органами Казначейства на початок бюджетного періоду бюджетної кредиторської заборгованості місцевих бюджетів, що виникла під час здійснення видатків місцевими бюджетами за

рахунок коштів, отриманих з державного бюджету за програмою "Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад";

- будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання доріг місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах, а також капітальний ремонт вулиць і доріг населених пунктів та інших доріг, які є складовими автомобільних доріг державного значення (як співфінансування на договірних засадах).

У 2018 році цей перелік було доповнено: громади отримали дозвіл здійснювати також і капітальний ремонт будівель бюджетних установ ОТГ (а не лише їхню реконструкцію та переобладнання), а також направляти кошти на співфінансування інших програм і проектів, що реалізуються за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, тобто фактично інфраструктурну субвенцію тепер можна використовувати в якості співфінансування проектів ДФРР. Проте з цього року заборонено здійснювати поточний ремонт доріг - лише капітальний.

У перший бюджетний рік існування об'єднаних територіальних громад в Україні – 2016, з Державного бюджету громадам на розвиток інфраструктури було передбачено субвенцію у розмірі 1 млрд грн. Кошти субвенції розподілилися між 159 об'єднаними громадами за чіткою формулою: в залежності від кількості сільського населення і площі громади. Чернівецька область, незважаючи на те, що є найменшою як за площею, так і за населенням, стала восьмою за обсягами фінансування, залучивши більше 45 млн грн на інфраструктуру ОТГ. Не в останню чергу це відбулося за рахунок потужного першого об'єднання – більше 10 громад в 2015 році було утворено лише в п'яти областях України. Відповідно до методики, найбільше коштів на розвиток інфраструктури отримала Мамалигівська громада, на той момент найкрупніша в області: 12,5 тис. населення й всі населені пункти (вісім) розташовані в

сільській місцевості. Найменше отримали Сокирянська та Глибоцька громади оскільки вони були утворені на базі районного центру та охоплювали крім центрального населеного пункту лише одну сільську раду. Усть-Путильська громада отримала теж не дуже значну суму оскільки вона є гірською громадою з малою кількістю мешканців - проявився один з недоліків розподілу субвенції суто за формулою, без урахування специфіки місцевості та дорожньої інфраструктури.

В 2016 році 10 громад Чернівецької області реалізували 67 проектів на загальну суму майже 45,4 млн грн, що склало 99,9% від виділених на регіон коштів. Розподіл напрямків використання дещо відрізнявся від загальноукраїнських тенденцій

Так, частка витрат на освітні об'єкти (школи та ДНЗ) майже в півтори рази більше, ніж в середньому по Україні, медицина опинилася на третьому місці (по Україні вона займала тоді восьме), а техніка для комунальних підприємств, навпаки, опинилася серед малопопулярних заходів.

У 2017 році субвенція на формування інфраструктури 366 створених у 2015-2016 рр. об'єднаних територіальних громад становила 1,5 млрд грн. Чернівецька область отримала коштів на інфраструктурну субвенцію майже в півтора рази більше, ніж у попередньому – 61,9 млн грн, проте із-за зростання кількості громад та утворення двох потужних громад на базі м. Сторожинець та м. Вижниця, які об'єднали велику кількість селищних населених пунктів навколо себе, громади, утворені у 2015 році, отримали у 2017 меншу суму коштів. Розподіл субвенції для громад Чернівецької області наведено нижче (синій колір – ОТГ утворені в 2015 р., червоний – 2016 р.).

Всього громадами було подано 82 проекти, з них майже чверть – це проекти Сторожинецької ОТГ (21), в якій намагалися охопити всі населені пункти. Найбільш популярними виявилися об'єкти, пов'язані з об'єктами освіти (школами та дитячими садками) та покращенням якості доріг у громадах. З точки зору обсягів фінансування

освітні об'єкти (школи та дитячі садки) забрали на себе майже третину інфраструктурних коштів – 19,3 млн грн, майже 13 млн грн також пішло на дороги та тротуари. Слід відмітити суттєве зростання минулого року обсягів коштів, які виділялися громадами на придбання спецтехніки – 9,1 млн грн.

На 2018 рік у Державному бюджеті закладено кошти на реалізацію проектів інфраструктурної субвенції у розмірі 1,9 млрд грн, проте зросла й кількість ОТГ. Відповідно кожна громада отримала ще менше ресурсу на вирішення своїх нагальних проблем. Зрозуміло, що у виграші виявились ті громади, які першими стали на шлях децентралізації. Наприклад, середній показник по Україні коштів субвенції, отриманих однією ОТГ в 2016 році становив близько 6,3 млн грн, 2017 році – 4,1 млн, 2018 році – 2,8 млн.

Так, цього року 26 громад Чернівецької області на розвиток своєї інфраструктури отримали 68,32 млн грн – всього на 10% більше, ніж минулого року, при тому, що кількість ОТГ в області зросло більш ніж в півтора рази. Лідером за обсягом фінансування знов стала Сторожинецька громада. Проте вперше дві ОТГ отримали менше 1 млн грн на інфраструктуру, в т.ч. одна – утворена минулого року. Слід, до речі, відзначити, що до 68,32 млн грн чернівецькі громади на реалізацію проектів доклали додатково ще 4,15 млн грн з місцевих бюджетів та знайшли додаткових 13,85 млн грн з інших джерел (лідером за цим напрямком виявилася Острицька громада, яка залучила більше 7 млн грн додаткових коштів).

Розподіл субвенції між громадами України у 2018 році було затверджено Кабміном 4 квітня – значно раніше, ніж у 2016-2017 рр., що залишило ОТГ значно більше часу на реалізацію проектів. Це особливо важливо для тих ОТГ, які передбачають зовнішні будівельні роботи. Крім того, на відміну від попередніх років, коли громади могли подавати проекти на розгляд Міжвідомчої комісії Мінрегіону фактично до кінця року, їх обмежили двома місяцями – документи до Києва мали потрапити не пізніше червня. Через це вдвічі (до

десяти днів) було збільшено термін погодження проектної заявки комісією, проте це не виявилось особливою проблемою для громад. Першими свої проекти 24 травня затвердили Великокучурівська, Клішковецька, Кострижівська, Красноільська, Сторожинецька, Терблеченська та Усть-Путильська громади, останніми – хоча всього на місяць пізніше – Вікнянська та Острицька ОТГ, а також останні проекти погодила Мамалигівська громада.

Лідером за кількістю проектів, поданих на інфраструктурну субвенцію, вже другий рік поспіль є Сторожинецька громада – цього року вона подала та затвердила 10 заявок. По шість заявок подали Вижницька та Селятинська ОТГ, по п'ять – Великокучурівська, Новоселицька та Мамалигівська; Клішківці, Рукшин, Чудей, Недобоївці та Остриця обмежилися чотирма проектами, Вашківці та Конятин – трьома. Решта громад Чернівецької області вирішили не розпорошувати обмежені ресурси та сконцентрувалися на 1-2 проектах. Всього від Чернівецької області Мінрегіоном було затверджено 85 проектів.

Найбільш популярними цього року виявилися проекти пов'язані зі сферою освіти – таких в Чернівецькій області у 2018 р. буде реалізовано 29, на другому місці опинилися проблеми дорожньої інфраструктури. Аналогічна картина спостерігалася й минулого року, проте якщо у 2017 р. на третьому місці знаходилися проблеми сфери охорони здоров'я, то зараз це сфера культури. Також зросла й популярність проектів, пов'язаних з придбанням спецтехніки та шкільних автобусів. У відсоткову виразі частка освітніх проектів зросла з 31% майже до 39% (19,3 та 26,4 млн грн відповідно), дорожніх – дещо скоротилася, при тому що сума залишилася на рівні близько 12 млн грн; також у порівнянні з 2017 р. майже не змінилася сумарна цифра витрат на придбання спецтехніки та шкільних автобусів.

На фінансування містобудівної документації наважилися у Рукшинській та Острицькій ОТГ – проектами передбачено виготовлення генпланів для всіх населених пунктів громад. На ЦНАПи кошти виділили Терблеченська та Мамаївська громади, причому остання стала однією з неба-

гатьох ОТГ, що обрала придбання обладнання для надання адмінпослуг. Серед інших цікавих особливостей використання інфраструктурної субвенції цього року слід відмітити наступне:

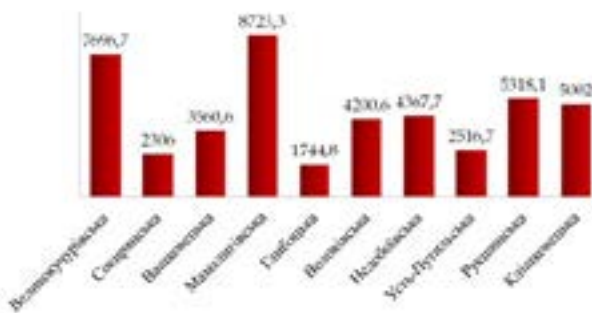
- придбання спецтехніки запланували у Юрковецькій (автогрейдер), Сторожинецькій (автопідйомник), Рукшинській (мінітрактор-газонокосарка), Кострижівській (регенератор асфальту), Конятинській (трактор з навісним обладнанням), Вижницькій (сміттевоз), Кіцманській та Глибоцькій громадах, причому для Кіцманя та Кострижівки – це єдині проекти;
- Рукшинська громада за рахунок інфраструктурної субвенції забезпечує частину співфінансування проекту ДФРР з міжмуніципального співробітництва територіальних громад Хотинського району в сфері управління твердими побутовими відходами;
- проект реконструкції будинку культури у с. Мамалига фактично передбачає й добудову адміністративних приміщень і створення ЦНАПу, та також є співфінансуванням за проектом ДФРР;
- добудова групових приміщень дошкільного навчального закладу «Берізка» с. Іспас Вижницької громади також відбувається за кошти інфраструктурної субвенції та ДФРР;
- Недобоївська громада знову зосередилася виключно на освітніх об'єктах;
- повністю на сфері освіти сконцентрувалися й в Красноільській громаді, а ось Усть-Путила всі кошти субвенції направила в галузь культури;
- Волоківська громада зосередилася на завершенні будівництва споруди пункту здоров'я (колишньої амбулаторії загальної практики сімейної медицини) у с. Грушівка, яка після здачі в експлуатацію буде придатна до використання й як дитячий садок;
- Магальська громада, в свою чергу, всі сили кинула на реконструкцію ДНЗ у с. Рідківці;
- єдиний проект з благоустрою у 2018 році буде реалізовано у Чудейській громаді – там буде облаштована територія біля будівлі сільської ради;
- у сфері покращення спортивної інфраструктури також цього року буде лише один проект – це капремонт приміщення глядацьких трибун стадіону с. Строїнці Новоселицької ОТГ;

- співфінансування придбання шкільного автобуса запланували у Вікнянській та Конятинській громадах;

- Сокирянська, та, фактично, Великокучурівська з Чудейською громадами зосередилися на дорогах, а проект Мамаївської громади з покращення дорожньо-транспортної інфраструктури стосується виключно ремонту тротуарних доріжок.

Станом на кінець липня більшість ОТГ області вже розпочали реалізацію проектів за кошти інфраструктурної субвенції, радники Чернівецького ЦРМС до кінця року будуть здійснювати постійний моніторинг цього процесу та повідомляти про успіхи наших громад.

Розподіл субвенції для ОТГ Чернівецької області у 2016 р. - 45,4 млн. грн.

ХРИСТИНА МАРЧУК,
*експерт з регіонального
 розвитку, містобудування та
 архітектури*

ВИЗНАЧЕННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА УПРАВЛІННЯ

Розмежування повноважень в системі органів місцевого самоврядування та виконавчої влади на місцях за принципом субсидіарності є одним з основних завдань реформи децентралізації. Це та умова, яка дасть можливість органам місцевого самоврядування ефективно здійснювати управління територіями та вирішувати місцеві питання. Розподіл повноважень має бути закладений в Основному Законі та чітко прописаний в нормативно-правових актах.

Міжнародний, зокрема, європейський досвід переконливо свідчить, що дієва децентралізована система територіальної організації публічної влади та управління є невід'ємною складовою сучасної демократичної, правової держави. Інституційною основою такої системи є спроможне місцеве самоврядування та збалансований регіональний розвиток. Сильне місцеве самоврядування – це запобіжник від узурпації влади, здатний створити сприятливі умови для ефективного управління територіями на рівні місцевого самоврядування за рахунок надання їм необхідних повноважень та ресурсів.

Від часу ухвалення Конституції України та базових для місцевого самоврядування нормативно-правових актів, розвиток місцевого самоврядування практично зупинився на рівні міст обласного значення, оскільки переважна більшість територіальних громад, через їх надмірну подрібненість та надзвичайно слабку фінансову

базу, виявились неспроможними до виконання повноважень місцевого самоврядування. Це пов'язано насамперед із незначною чисельністю територіальних громад. Адже майже 70 % кількості територіальних громад має населення менше 2 тис. осіб [№ 6, с.102-103]. При незначній чисельності населення у громаді виникають проблеми із наповненістю шкіл, відсутністю дитячих садків, фельдшерсько-акушерських пунктів, не кажучи вже про те, що бюджет місцевої ради такої громади фактично є майже на 100 % заробітною платою голови, секретаря ради та працівників сільради.

Отже, існуюча в Україні система місцевого самоврядування сьогодні не відповідає потребам суспільства. Функціонування місцевого самоврядування не спрямовано на реалізацію його головного призначення – створення та підтримку сприятливого життєвого середовища, необхідного для всебічного розвитку людини, надання мешканцям територіальних громад якісних і доступних публічних послуг на основі сталого розвитку

діездатної громади.

Перед місцевим самоврядуванням поставили виклики, які потребують ефективного та швидкого реагування. Головною проблемою є економічна неспроможність переважної більшості територіальних громад, органів місцевого самоврядування щодо здійснення власних і делегованих повноважень. Також існує низка інших проблем:

- недостатність ресурсів у бюджетах розвитку територіальних громад для інвестицій в інфраструктуру;
- відсутність чіткого розподілу повноважень між рівнями, органами та посадовими особами місцевого самоврядування;
- криза комунальної інфраструктури, загрозлива зношеність теплових, водно-каналізаційних, водопостачальних мереж та житлового фонду;
- відчуженість органів місцевого самоврядування від населення та їх корпоратизація, закритість та непрозорість діяльності, неефективне використання комунальної власності, земельних ресурсів, корупція;
- криза кадрової політики, системи підготовки, підвищення кваліфікації посадових осіб, службовців органів місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад;
- нерозвиненість форм прямої демократії, відсутність у жителів навичок безпосередньої участі у вирішенні питань місцевого значення;
- неспроможність жителів до солідарних дій із захисту своїх прав і відстоювання інтересів у співпраці з органами місцевого самоврядування та досягнення спільних цілей розвитку громад;
- складна демографічна ситуація у більшості територіальних громад і погіршення кількісних та якісних параметрів людських ресурсів.

Важливе місце посідають питання правового та інституційного характеру, адже вони є коренем більшості проблем, які так і не були вирішені у попередні роки, тому на них слід зупинитися детальніше:

1. Конституційно-правова невизначеність територіальної основи місцевого самоврядування, диспропорції радянської системи адміністративно-територіального устрою. В

Україні досі не сформовано струнку, зрозумілу, таку, що відповідає потребам її розвитку, систему адміністративно-територіального устрою. Україна чи не єдина держава в Європі, яка досі не має закону, що регулює питання створення та ліквідації адміністративно-територіальних одиниць, ведення їх реєстру.

2. Надмірна централізація повноважень, фінансових, матеріальних та інших ресурсів. Концентрація влади у центрі призводить до соціальних та економічних катастроф, а централізована система управління є неефективною та нестійкою.

3. Неефективна державна регіональна політика, яка не стимулює громади до саморозвитку та прояву місцевої ініціативи. Сучасний стан регіонального розвитку країни характеризується дедалі більшою концентрацією економічної активності на рівні великих міст, значними диспропорціями в розвитку територій, наявністю непрозорого механізму фінансового забезпечення регіонів, обмеженістю ресурсів, застарілими механізмами взаємовідносин центру з регіонами та регіонів між собою [№ 11, с. 26-27].

4. Дублювання повноважень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, що заважає ефективному управлінню на місцевому рівні та створює умови для уникнення відповідальності посадових осіб. Зокрема, стаття 118 Конституції України зазначає, що виконавчу владу в областях і районах, містах Києві та Севастополі здійснюють місцеві державні адміністрації, що фактично забороняє цим радам мати власні виконавчі органи. Крім того стаття 44 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» вимагає, щоб обласні та районні ради делегували відповідним обласним та районним адміністраціям ряд власних повноважень [№ 5]. Конкуренція повноважень існує сьогодні особливо гостро на рівні районних державних адміністрацій та міських рад в містах районного значення

Конституційний статус місцевих державних адміністрацій регулюється у статтях 118, 119, де зазначається, що місцеві державні адміністрації підзвітні і підконтрольні ра-

дам у частині повноважень, делегованих їм відповідними районними чи обласними радами та підзвітні і підконтрольні органам виконавчої влади вищого рівня [№ 7]. Фактично орган виконавчої влади є підпорядкованим як державі, так і органам місцевого самоврядування, а за повноваженнями саме він має контролювати дотримання законності, у тому числі і органами місцевого самоврядування. Таким чином, дуалізм місцевих державних адміністрацій разом з відсутністю виконавчих органів у районних та обласних радах, не дає змоги провести реальну децентралізацію виконавчої влади без внесення змін до Основного Закону.

Про необхідність децентралізації влади в Україні говорять давно, але практичні кроки з реалізації цієї реформи почали робити навесні 2014 року. Зокрема, було створено концептуальну основу для реформи у сфері місцевого самоврядування та децентралізації повноважень органів виконавчої влади – розроблено та затверджено Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні та План заходів з її реалізації [№ 8]. Ключовим орієнтиром вказаної реформи є Європейська хартія місцевого самоврядування, імplementована в Україні в серпні 2014 р. На початку 2015 року український парламент прийняв Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», який став правовою основою для формування базової одиниці нового адміністративно-територіального устрою – громади [№ 4].

Міжнародний досвід свідчить, що ефективна місцева влада базується на трьох основних принципах:

1. Повноваження – оптимальний розподіл повноважень між різними рівнями влади;
2. Ресурси – обсяг ресурсів повинен відповідати повноваженням;
3. Відповідальність – влада має відповідати за ефективність перед народом та за законність перед державою [№ 1, с. 168-169].

Основним завданням реформи органів місцевого самоврядування та децентралізації

повноважень є створення ефективної та збалансованої системи органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади, що мають необхідні повноваження, достатні ресурси та є відповідальними перед суспільством та державою. Для цього необхідно чітко розмежувати повноваження як між різними рівнями органів місцевого самоврядування, так і між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на місцях за принципом субсидіарності. Це один з головних принципів децентралізації, відповідно до якого, найбільше повноважень мають мати ті органи влади, які є найближчими до людей, і на рівні яких вирішення завдань та надання послуг населенню є найбільш ефективним та найменш ресурсозатратним [№ 3, с. 14].

Для того, щоб здійснити коректний розподіл функцій та повноважень, необхідно визначити критерії розмежування повноважень між рівнями самоврядування, між місцевим самоврядуванням та органами виконавчої влади.

Повноваження місцевого самоврядування в Україні традиційно поділяють на власні, пов'язані із вирішенням питань місцевого значення, та делеговані (передані державою), що стосуються здійснення програм загальнодержавного значення. Очевидно, що до відання органів місцевого самоврядування не можуть передаватись державою повноваження, що стосуються забезпечення конституційного ладу держави, цілісності і суверенітету, безпеки та зовнішньої політики. Тому такі повноваження необхідно залишити в компетенції держави. Власні – обов'язково залишити за місцевим самоврядуванням, а делеговані доцільно передати самоврядуванню за певних умов, а саме:

- потреба у відповідних публічних послугах є повсюдною, споживачі публічних послуг рівномірно розподілені по території;
- на відповідному адміністративно-територіальному рівні створені представницькі органи місцевого самоврядування та підпорядковані їм виконавчі органи;
- послуги повинні бути стандартизовані, встановлено процедури надання відповідних

публічних послуг, вироблено чіткі вимоги до якості відповідних публічних послуг, встановлені критерії оцінки, індикатори успішності виконання повноважень;

- повноваження передаються на максимально низький рівень, на якому можливо і доцільно здійснити ці повноваження з огляду на кадровий, фінансовий, інфраструктурний потенціал та ресурси, необхідні для реалізації повноважень на такому рівні;

- органи місцевого самоврядування мають ефективні правові інструменти реалізації місцевої політики у межах переданих повноважень;

- забезпечено належний рівень фінансування повноважень у вигляді закріплення частини податків та фінансової підтримки державою органів місцевого самоврядування, що ґрунтується на об'єктивних критеріях;

- забезпечено ефективний та формалізований контроль місцевими органами державної влади за дотриманням органами місцевого самоврядування Конституції та законів України.

- створено адекватну систему зовнішнього контролю з боку громадськості [№ 2, с. 54-55].

Відповідно до зазначених вище умов та бажання наблизити до споживача найбільшу кількість соціальних послуг, передбачено перелік повноважень, які будуть здійснюватися на кожному адміністративно-територіальному рівні. Найбільший перелік повноважень передається на базовий рівень – громади [№ 9, с. 6-7]. Вони отримують як власні повноваження, так і делеговані. До власних повноважень належатиме:

- планування розвитку громади та формування бюджету;
- економічний розвиток, залучення інвестицій, розвиток підприємництва;
- управління земельними ресурсами, надання дозволів на будівництво, прийняття будівель в експлуатацію;
- розвиток місцевої інфраструктури, дороги, водо-, тепло-, газопостачання, благоустрій;

- надання житлово-комунальних послуг;
- утримання вулиць і доріг на території громади;

• організація пасажирських перевезень на території громади;

• громадська безпека силами муніципальної поліції;

• пожежна охорона;

До делегованих повноважень належатиме:

• соціальна допомога через територіальні центри;

• адміністративні послуги через центри надання адміністративних послуг (ЦНАПи);

• управління школами та дитсадками

• первинна медична допомога

• утримання та організація роботи будинків культури, клубів, бібліотек.

Другий рівень адміністративно-територіального поділу – райони. До повноважень районів належатиме:

• освіта – школи-інтернати загального профілю;

• охорона здоров'я – вторинна медична допомога, стаціонарні лікарні широкого профілю, стоматологічні поліклініки, ветеринарна допомога;

• культура: музичні школи та школи естетичного виховання;

• спорт – дитячі та юнацькі спортивні школи (ДЮСШ).

Третій рівень – регіони. До їх повноважень належатиме:

• Освіта: професійно-технічна, школи інтернати спеціального профілю;

• охорона здоров'я – третинна, високоспеціалізована медична допомога;

• культура: філармонії, Палаці культури, музейна справа;

• економіка: інвестиційний розвиток територій області.

Однак, залишається ряд функцій держави, які стосуються безпосередньо мешканців. Тому на рівні громади, територіально мають бути розміщені відокремлені підрозділи територіальних органів виконавчої влади, без статусу юридичної особи, тобто не можуть мати власної компетенції, визначеної законом, але повинні бути представлені установами чи

фахівцями, що здійснюють такі функції:

- виплата пенсій, субсидій, забезпечення пільгами;
- казначейське обслуговування;
- контроль санітарного та епізоотичного стану;
- ліквідація надзвичайних ситуацій;
- реєстрація актів цивільного стану.

Для виконання власних та делегованих повноважень органи місцевого самоврядування мають мати свої виконавчі органи на всіх рівнях: обласному, районному та на рівні громад. Таким чином, більшість публічних повноважень передається від місцевих державних адміністрацій до органів самоврядування. При цьому, місцеві державні адміністрації повинні бути перетворенні у принципово нові органи, у яких зміщуються завдання з виконання окремих функцій на території до нагляду за діяльністю органів місцевого самоврядування [№ 12, с. 23-24]. Фактично мова йде про зміну не тільки статусу місцевих державних адміністрацій, а й статусу їх голів, які мають втратити політичну ознаку, стати кадровими державними службовцями, що є аполітичними спеціалістами і призначення яких на посади здійснюється за спеціальними конкурсними процедурами. Зазначені зміни передбачені в законопроекті про внесення змін до Конституції України в частині децентралізації влади, попередньо схваленому 31 серпня 2015 року. Зокрема, вказано, що виконавча влада на місцях буде представлена інститутом префекта, який призначатиметься президентом України за поданням Кабінету Міністрів України. До функцій префекта буде віднесено здійснення нагляду за додержанням Конституції і законів України органами місцевого самоврядування, координація діяльності територіальних органів центральних органів виконавчої влади, забезпечення виконання державних програм, організація діяльності територіальних органів центральної виконавчої влади та взаємодія з органами місцевого самоврядування в умовах воєнного, або надзвичайного стану, екологічного лиха [№ 10]. Тобто, префект буде представником держави на місцях і наділений суто контроль-

но-координуючою та наглядовою функціями, без права втручатися в діяльність органів місцевого самоврядування.

Таким чином, для оптимального розмежування повноважень в системі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади необхідно на законодавчому рівні чітко прописати цей розподіл. Саме на часі ухвалення в другому читанні змін до Конституції України щодо децентралізації влади, де передбачено формування трирівневого адміністративно-територіального устрою, розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади. Визначено функції виконавчої влади, як контрольні щодо органів місцевого самоврядування та координаційні щодо територіальних органів центральних органів виконавчої влади. Але не менш важливим є прийняття Закону України «Про адміністративно-територіальний устрій України». Адже для передачі повноважень необхідно знати кому їх передавати, тобто який статус будуть мати адміністративно-територіальні одиниці на кожному рівні, засади, умови та процедуру їх утворення та реорганізації, порядок найменування та перейменування поселень та адміністративно-територіальних одиниць. В разі прийняття змін до Основного Закону необхідно буде ухвалити ряд законодавчих актів спрямованих на розвиток оновленої Конституції, зокрема, закони про префектів, про місцеве самоврядування, про службу в органах місцевого самоврядування тощо. Саме в цих законодавчих актах слід чітко прописати розподіл повноважень. Це дасть можливість встановити збалансовану систему стримувань та противаг, необхідних для того, щоб самоврядування мало достатньо автономії для вирішення місцевих питань, але не виходило за межі законодавчого поля, за чим слідкуватиме місцева державна виконавча влада. Розподіл повноважень між різними рівнями місцевого самоврядування сприятиме ефективному управлінню територіями та дасть можливість забезпечити доступність та належну якість публічних послуг населенню.

Список використаних джерел:

1. Батанов О.В. Глобалізаційні доктрини місцевого самоврядування та муніципального права в сучасному світі / О.В. Батанов // Децентралізація в Україні: законодавчі новації та суспільні сподівання. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2015. – С. 166-180.
 2. Ганущак Ю. Реформа територіальної організації влади / Ю. Ганущак; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К.: ТОВ «Софія-А». – 2015. – 168 с.
 3. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15 жовтня 1985 року // Досвід децентралізації у країнах Європи: зб. док. [Пер. з іноз. мов] / За заг. ред. В. Б. Гройсмана. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2015. – С 12-20.
 4. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» №676-VIII від 04.09.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
 5. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
 6. З історії реформ адміністративно-територіального устрою України, 1907-2009 роки. / А. Ткачук, Р. Ткачук, Ю. Ганущак. – К.: Леста, 2009. – 128 с.
 7. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
 8. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 №333 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/333-2014>.
 9. Практичний посібник з питань формування спроможних територіальних громад. Асоціація міст України. – К., 2015. – 40 с.
 10. Проект Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації повноважень)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55812.
 11. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакулєнка, М. К. Орлатого. – К.: НАДУ, 2014. – 512 с.
- Ткачук А. Децентралізація влади: від потреби до реалізації / А. Ткачук. – К. : ІКЦ «Легальний статус», 2013. – 116 с.

ЯРОСЛАВ ВОЛОЩУК,
*архітектор, депутат
 Чернівецької міської ради (1994
 – 1998 роки), член НСЖ України,
 асистент кафедри архітектури
 ЧНУ ім. Ю. Федьковича*

ДОСВІД САМОВРЯДУВАННЯ США

В основу даної статті лягли відповіді на питання реалізованого у 1995 році спільного проекту із Інститутом Крібла Фонду Незалежного Конгресу у Вашингтоні. Під час проведення згаданою інституцією в Чернівцях конференції із питань розвитку демократичного управління в посткомуністичних державах у ході дискусій із української сторони відчувалась неабияка зацікавленість аудиторії до досвіду демократичного управління в США. Тож, у фіналі зустрічі мною була запропонована ідея публікації брошури «Фіфті – фіфті», «50 питань із України – 50 відповідей із США». Ідея була схвалена гостями і в ході подальшої деталізації проекту ми зупинилися на проблемі місцевого самоврядування. Структура книги складає 5 розділів та демонстраційні приклади за такими темами. Форми і структура міського уряду. Малий бізнес. Оподаткування. Власність. Розвиток міста. А також 5 демонстраційних прикладів стосовно форм міського уряду, статистичні відомості щодо форм міського урядування, організаційна схема уряду Арлінгтон, штат Вірджинія, структура доходу бюджету уряду Арлінгтон та структура його витрат.

Специфічність створення США, як держави знизу вгору породила певне розмаїття форм місцевого урядування. Україна – одна із найбільших за територією держав Європи, різноманітна за ментальністю та традиціями населенням могла б скористатись досвідом США в ході реалізації реформування державного устрою та децентралізації управління. На думку автора у нас також на законодавчому рівні повинна бути закріплена варіативність форм місцевого самоврядування. Адже міста та громади відрізняються не лише за своїми розмірами та кількістю населення але і за природними, економічними, демографічними та іншими відмінностями. Тож цілком логічним було б для підвищення ефективності місцевого менеджменту передбачити для місцевих громад можливість самим обирати собі форму управління найбільш пристосовану до їх конкретних умов.

Отож, у США існують 4 форми міського урядування.

- Форма міських зборів, коли усі громадяни збираються, щоб обрати службовців та ухвалити політичні рішення.

- Форма Комісії – рейтинговим голосуванням обираються члени комісій, що відповідають за життєдіяльність міста.

- Форма Мер – Рада, коли законодавча та виконавча гілки влади обираються виборцями.

- Форма Рада – Менеджер – обирається законодавчий орган рада, що затверджує менеджера професіонала для вирішення побутово-господарських проблем у життєдіяльності міста.

Існуюча у нас на даний момент форма міського управління є такою собі сумішшю старої радянської системи імітації самоврядування у вигляді рад, часто із надмірно роздутою кількістю депутатів, та привнесеною процесами демократизації формою прямого обрання виборцями голови міської ради, що виконує функції мера, хоча мав би бути спікером представницького органу. Така, вже від самого початку, закладена двополярність управління лише породжує перетягування повноважень, спроби перекинути відповідальність за невдачі один на одного, популізм та зайвий піар при прийнятті рішень, а в цілому породжуючи хаос при керівництві та вирішенні найболючіших проблем жителів міст.

На думку автора, оскільки ми, як держава, перебуваємо лише на початкових стадіях демократизації нашого суспільства та запровадження цивілізованих форм місцевого самоврядування ніщо не заважає нам вдосконалювати наші на тепер існуючі форми управління. Зрозуміло, що форма Міських Зборів – придатна лише для дуже невеликих за кількістю жителів населених пунктів. У статистичних даних наведених у вже згаданій книзі у США вона складає лише 1% у формі представницьких міських зборів та 6% у формі міських зборів, тобто разом 7% поміж інших форм управління. Також не вельми чисельною у США є і форма Комісій, дані наведені за три періоди 1984, 1990 та 1995 роки – із тенденцією до зменшення від 3 до 2%. Проте на мою думку для нашої держави ця форма могла б бути до-

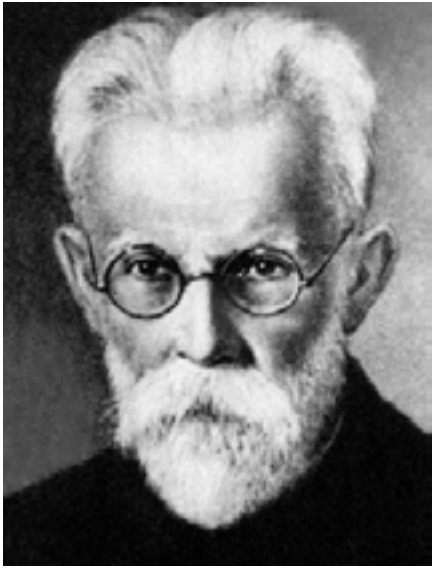
силь перспективною. Адже при кожній міській раді існують 7-9 постійних комісій. Обираючи раду в цілому ми голосуємо часто-густо за популярців, які здебільшого обіцяють таке, що лежить за межами їх повноважень. Не рідко при формуванні цих постійних комісій ми зустрічаємо парадокс. Комісії із питань фінансів та бюджету, земельна комісія аж тріщать від перебору кількості депутатів, а ті комісії, які безпосередньо відповідають за вирішення наших побутових питань – ледве набирають необхідний мінімум і то часто із примусового рішення голови ради. Тож, якби ми обирали напряму рейтинговим голосуванням не абстрактну міську раду, а її робочі органи - постійні комісії у паритетній кількості із фахівців професіоналів, то загальний рівень професіоналізму представницького органу значно б виріс. При цьому була б можливість ліквідувати існуючі галузеві управління а натомість при комісії окрім трьох депутатів працювали б 5-7 професіоналів, представники громадянського суспільства. Врешті основна функція управлінь не тотальний контроль над школами чи лікарнями а підготовка документів для прийняття річного бюджету, розробка стратегії розвитку.

Форма управління Рада-Менеджер на 1995 рік займала 42 % від 36% у 1984 році. Тож, як бачимо на момент дослідження суттєво приросла у своїй популярності. За даними американських учасників проекту вона найбільш популярна у середніх містах із населенням від 10 000 до 250 000 тисяч. Обрана законодавча гілка 10 – 15 чоловік, (а у нас часто 50 – 100) виробляє місцеві закони, формує тарифи, положення та правила торгівлі тощо. Цей законодавчий орган наймає на роботу на конкурсній основі професійного менеджера для реалізації напрямків діяльності, нагляду за міськими службами (найвищу посадову особу міста). У даному варіанті рада несе повну відповідальність за стан справ у місті, може знімати мера при невиконанні ним належно своїх обов'язків. Депутати працюють на постійній основі або по сумісництву проводять щоденні післяобідні кількогадинні сесії або по суботам, впродовж цілого робочого дня. Така інтенсивність роботи забезпечує не-

велику кількість питань на одну сесію, тобто їх більш глибоку та фахову проробку. Відсікає бізнесменів, що тоді не можуть стільки часу присвячувати громадській роботі занебруючи свої бізнесові справи. Тобто чимось нагадує роботу наших виконавчих комітетів при радах. Без сумніву такий орган більш ефективний ніж натовп популярців із власними чи партійними інтересами, що збираючись раз на місяць розглядає більше ніж пів сотні, чи більше питань.

Найбільш популярною на період дослідження була форма Мер – Рада, що втрачала свої показники відповідно по роках 1984 (54 %), 1990 (53 %) 1995 (49 %). За даними американських учасників така форма використовується селами та великими містами. Мер обирається виборцями самостійно із великими повноваженнями виконавчою влади, часто із наперед оголошеною командою по напрямках діяльності. За Радою залишаються контрольні функції, законодавча ініціатива при розробці місцевих податків та зборів, стратегія розвитку, розробка положень про діяльність підрозділів тощо. Рада також невелика від 5 до 15 чоловік і працює на постійній чи напівпостійній основі. Багато місцевих урядів мають правила про так званій «конфлікт інтересів», що забороняють виборним посадовим особам мати фінансову зацікавленість щодо підприємств, які можуть виконувати роботи за тендерами, постачати товари чи послуги для комунальних установ. Як бачимо така різноманітність форм управління та можливість громадам змінювати їх у залежності від конкретних умов та специфіки, чи у пошуку більшої ефективності, без сумніву є не лише проявом демократичності суспільства але і забезпечує дієвий контроль за владою із сторони громадських інституцій, підвищує тим самим ефективність управлінських рішень.

ІСТОРІЯ ІДЕЙ І КОНЦЕПЦІЙ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ: ВЕРНАДСЬКИЙ ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ (1863 – 1945)

В. Вернадський народився 12 березня 1863 р. у Санкт-Петербурзі (Російська імперія). У 1873 р. вступив до першої класу Харківської гімназії, де провчився рік, оскільки сім'я на кілька років поїхала за кордон. У 1876 р. родина повертається до Санкт-Петербурга, де В. Вернадський йде до третього класу петербурзької гімназії, по закінченні якої вступає на природниче відділення фізико-математичного факультету Петербурзького університету. Університет закінчив 1885 р. із званням кандидата наук і був залишений для підготовки до професорського звання. Захистив докторську дисертацію в 1897 р., у січні 1898 р. стає професором Московського університету, публікує курс лекцій з мінералогії, низку розвідок у галузі кристалографії, займається історією природознавства, досліджує взаємозв'язок точних наук з філософією, релігією, мистецтвом, загальною культурою та соціальними умовами життя людей різних епох. Його обирають членом Українського наукового товариства (Київ), Полтавського товариства «Просвіта», Наукового товариства імені Шевченка (Львів), Товариства дослідних наук при Харківському університеті, Волинського наукового товариства та багатьох інших. З 1890 р. – приват-доцент, а з 1898 р. – професор Московського університету. В 1908 році обраний членом Російської Академії наук. 1911 р. на знак протесту проти порушення університетської автономії подав у відставку. Був редактором газети «Русские ведомости», членом ЦК кадетської партії. Після Лютневої

революції 1917 р. – товариш міністра освіти Тимчасового уряду. Навесні 1917 р. внаслідок хвороби легенів В. Вернадський переїжджає до Полтави. У 1918 р. отримує запрошення професора М. Василенка взяти участь у широкій культурній роботі в Києві, де передбачалося заснування Української Академії наук. В. Вернадський обирається академіком і першим президентом Української Академії наук, керує роботою її правління. У 1919 р. В. Вернадський виїжджає на лікування до Криму, де після одужання працює на фізико-математичному факультеті Таврійського університету в Сімферополі. У вересні 1920 р. його обирають ректором цього університету. У 1921 р. повертається до Петрограду, призначається директором Радієвого інституту, у 1922 – 1926 рр. – на запрошення Сьорбони читає лекцій з геохімії. У роки Другої світової війни був евакуйований у Борове Кокчетавської області. У листопаді 1944 р. вчений захворів на запалення легенів і 6 січня 1945 р. помер. Похований у Москві на Новодівочому цвинтарі.

Суспільно-політичні погляди В. Вернадського кореспондують з його дослідженнями багатоманітних філософських і методологічних проблем логіки дослідної науки, співвідношення емпіричного та раціонального в науковому пізнанні, етики наукової творчості, природи наукового світогляду, взаємозв'язку філософій природознавства. Тому при формуванні світогляду треба пов'язувати всі сторони людської діяльності, які знаходять місце в системі наших цінностей. Загалом науковий світогляд у В. Вернадського

виступає творенням і вираженням людського духу, нарівні з яким постають релігійний світогляд, мистецтво, суспільна та особиста етика, філософська думка, де знищення або припинення якої-небудь діяльності людської свідомості проявляються через пригнічення іншої. З точки зору вказаного важливого значення надавав релігійній формі суспільної свідомості, розглядаючи її як глибинне внутрішнє переживання, пов'язане з людськими або космічними переживаннями соборного типу. Більш того, В. Вернадський переконаний, що за умов панування духу соціальної помсти, прагнення до грабунків, насильства, наживи, котрими пройнята більшовицька пропаганда, саме релігія може підняти почуття спільності, думку про загальні основи життя, духовну єдність і любов.

Противник усякого насильства, В. Вернадський виступав за розвиток демократії, громадянських свобод і свободи мислення, постійно наголошував, що не можна вести боротьбу в ім'я самої боротьби. Вона мусить вестися лише задля вічних, життєвих і безумовних істин та основних прав людини. Відданість ідеям демократії й гуманізму стали визначальними в ставленні В. Вернадського до соціалістичної революції та більшовизму. Надзвичайно гостро сприймав учений події революції та громадянської війни з їх руйнацією, пограбуванням, зверхністю озброєного над беззбройним, негативно ставився він до більшовицької ідеології та більшовизму не тільки в повоєнний, а й у радянський період, що відбилося в його критиці сталінізму. Останнє все ж не завадило Вернадському зберегти віру в здорові сили народу, встановлення в країні справді людських відносин, поступ шляхом прогресу.

В. Вернадський обстоював ідеологію лібералізму. На його переконання, необхідною умовою реформування соціально-економічних умов мало бути формування суспільного розуміння – розуміння того, як має бути влаштоване життя людини, і того, до яких наслідків і з яких принципів виходять заходи стосовно людини, які пропонуються чи здійснюються щодо неї. Саме з наявністю в країні свободи висловлення критичної

думки і прошарку суспільно-активних людей Зчений пов'язував існування найважливішого чинника соціального життя суспільства – громадської думки. У 1893 р. В. Вернадський сформулював один з головних принципів лібералізму, який розкривається у двох площинах: по-перше, держава існує для громадян, а не громадяни для держави; по-друге, уряд, який би він не був – монархічний чи республіканський, є лише ставлеником громадян і тому повинен постійно діяти за їх участю та під їх контролем. Така діяльність можлива лише при існуванні в суспільного розуміння.

В. Вернадський активно підтримував ідеологеми Конституційно-демократичної партії (кадетів) – лівого флангу російського лібералізму, яка виступала за конституційну і парламентську монархію. Окрім забезпечення основних прав і свобод людини, партія обстоювала скасування смертної кари, гарантування свободи робітничих зібрань і союзів. Кадети захищали принцип приватної власності, домагалися запровадження в країні правового ладу та парламентської системи. Конституційні демократи запропонували Росії конституційні рішення і ліберальні цінності, що давно утвердилися в парламентських державах, проте ці цінності та ідеали виявилися незатребуваними, що стало трагедією російського лібералізму.

Н. Ю. Ротар

СВІТЛАНА БАЖУРА,
староста села Комарівці

ПІДПРИЄМСТВА У КОМАРІВЦЯХ СПЕЦІАЛІЗУЮТЬСЯ НА ПЕРЕРОБЦІ ДЕРЕВА

Минуле Комарівців, які розташовані на правому березі річки Сірет, є доволі цікавим і багатим на події, зважаючи, що перша згадка про поселення є у документі за 1610 рік. Свідком неординарних подій в історії села, судячи з усього, є місцевий православний храм Успіння Матері Божої - один з найстаріших в окрузі (був зведений у 1811 р. за кошти Григорія Балашескула, а також у його будову внесли свою посильну лепту місцеві жителі). До речі, у 2011 році комарівчани відзначили 200-ліття з часу його освячення. З цієї нагоди відбулась урочиста літургія, у якій взяв участь тодішній митрополит нівецький і МП Онуфрій, а на церковному подвір'ї освятили пам'ятний хрест. На території села також є молитовні будинки Євангельських християн-баптистів та свідків Єгови. Перші згадки про охоплення місцевих дітей шкільним навчанням стосуються 1886 року. Місцеві краєзнавці стверджують, що тільки у 1955 році виник задум об'єднати для зручності класи, що перебували у різних приміщеннях, під одним дахом. Для цього у центрі села вирішили реконструювати будівлю, у якій перебував сільський клуб. Будова шкільного закладу тривала впродовж двох літ і була завершена у 1957 році. А дошкільнята відвідують ДНЗ „Колосок», який звели у 1981 році.

Жителі Комарівців брали участь у Другій світовій війні: про це нагадує нащадкам пам'ятник у центрі населеного пункту, який звели за часів незалежності України. Перед війною і після війни не один десяток родин зазнало репресій (вони за участь у національно-визвольній боротьбі, за нелояльність до радянської влади були вислані у Сибір). Після Другої світової війни у селі, як і повсюди у районі, організують колективне господарство. Згодом на його та базі ще двох колгоспів зі сусідніх населених пунктів Слободи-Комарівців та Зрубу-Комарівського, одне укрупнене - «8-Березня». Окрасою населеного пункту є будинок культури, який звели у 1977 році. Він має два зали на 400 та 100 та став центром дозвілля для місцевих жителів. Культосвіт'яни опираються у своїй роботі на місцеві традиції. Жителі Комарівців мають змогу обстежити своє здоров'я, одержати

одержати першу меддопомогу у Місцевій амбулаторії. Також у населеному пункті на утриманні громади та місцевого бюджету діє своя пожежна команда. Яскравою сторінкою у новітній історії Комарівців стала газифікація населеного пункту у 2005 - 2006 роках. Додамо, що нині у селі є мережа приватних підприємств, які спеціалізуються на переробці деревини та реалізують свою продукцію не тільки на теренах України, але й за кордоном. Серед таких - ПП Краснянський, «Укрбел», 1 ПП Гаврилюк, ПП Сушинська, «Фортуна - 1 2000» та інші. Також на території населеного пункту функціонують дві АЗС, завод з виготовлення щебеню чотирьох фракцій, колективи яких зчаста виступають меценатами у всіх добрих починаннях у згаданому населеному пункті.

У 2006 році Комарівці у районному конкурсі отримали свідоцтво «Населений пункт найкращого благоустрою і підтримки громадського порядку», згодом таку ж високу сходинку посіли в аналогічному обласному Щ конкурсі, а

у 2007-му році село визнали кращим в Україні.

Серед відомих вихідців з Комарівців - науковець Марина Боднарчук, яка разом з іншими науковцями в одному з дослідних інститутів Цюриха (Швейцарія) проводить дослідження та «вирощує» кристали, котрі використовують для створення нових поколінь сонячних батарей та в інших галузях, що базуються на новітніх технологіях. Вихідцем зі села є майстер спорту міжнародного класу зі стрільби з лука Владислав Данелюк. А 16-річна Анастасія Бажура свого часу здобула перемогу у Міжнародному конкурсі з українознавства, що згодом посприяло тому, що на базі Комарівської загальноосвітньої школи було проведено семінар, в якому взяв участь академік Київського науково-дослідного інституту з українознавства Петро Кононенко.

Інформація взята з журналу «Сторожинецька міська ОТГ»

ДЛЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ В ЧЕРНІВЕЦЬКОМУ РЕГІОНАЛЬНОМУ ЦЕНТРІ ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ РОЗПОЧАЛОСЯ НАВЧАННЯ

1 жовтня 2018 року в Чернівецькому регіональному центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації розпочалося навчання для державних службовців облдержадміністрації та райдержадміністрацій, посадових осіб органів місцевого самоврядування, які вперше прийняті на державну службу та службу в органи місцевого самоврядування. Навчання триватиме два тижня. За цей період слухачам будуть прочитані лекції на такі теми: «Запобігання і протидія проявам корупції у сфері управління», «Діловодство в процесі управлінської діяльності», «Застосування права у державному управлінні та місцевому самоврядуванні», «Взаємодія органів влади з інститутами громадянського суспільства та залучення громадськості до формування та реалізації державної політики», «Територіальна організація влади в Україні», «Децентралізація влади та формування ОТГ», «Основи теорії та історії державного будівництва в Україні», «Основні вимоги щодо підготовки службових документів до здачі в архів», «Порядок проходження державної служби та служби в органах місцевого самоврядування», «Психологічні аспекти діяльності службовця» та інші. По завершенню навчання слухачі пройдуть тестування, здадуть залік з модуля «Державне управління та місцеве самоврядування», залік з галузевої частини та отримають свідоцтва відповідного зразка.

КОРОТКОТЕРМІНОВІ СЕМІНАРИ НА БАЗІ СТОРОЖИНЕЦЬКОЇ ТА НОВОСЕЛИЦЬКОЇ РАЙДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЙ

1 жовтня 2018 року в Чернівецькому регіональному центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації розпочалось навчання для державних службовців облдержадміністрації та райдержадміністрацій, посадових осіб органів місцевого самоврядування, які вперше прийняті на державну службу та службу в органи місцевого самоврядування. Навчання триватиме два тижня. За цей період слухачам будуть прочитані лекції на такі теми: «Запобігання і протидія проявам корупції у сфері управління», «Діловодство в процесі управлінської діяльності», «Застосування права у державному управлінні та місцевому самоврядуванні», «Взаємодія органів влади з інститутами громадянського суспільства та залучення громадськості до формування та реалізації державної політики», «Територіальна організація влади в Україні», «Децентралізація влади та формування ОТГ», «Основи теорії та історії державного будівництва в Україні», «Основні вимоги щодо підготовки службових документів до здачі в архів», «Порядок проходження державної служби та служби в органах місцевого самоврядування», «Психологічні аспекти діяльності службовця» та інші. По завершенню навчання слухачі пройдуть тестування, здадуть залік з модуля «Державне управління та місцеве самоврядування», залік з галузевої частини та отримають свідоцтва відповідного зразка.

ВІДБУЛОСЯ НАВЧАННЯ «КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА УПРАВЛІННЯ СПІЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД»

17 жовтня 2018 року відбулось навчання за програмою короткотермінового семінару «Комунальна власність та управління спільною власністю об'єднаних територіальних громад» за співпрацею з Головним територіальним управлінням юстиції у Чернівецькій області.

Летори семінару: ЦИБУХ Любов Іванівна – начальник відділу обліку та приватизації майна Управління обліку використання та приватизації майна Департаменту економіки Чернівецької міської ради; БУРЛА Ілля Георгійович – начальник комунального підприємства «Кельменецьке районне бюро технічної інвентаризації»; РОМАНЧУК Олена Вікторівна – начальник відділу з державної реєстрації прав на нерухоме майно Юридичного управління Чернівецької міської ради; БАБИНА Юлія Василівна – начальник відділу державної реєстрації друкованих засобів масової інформації та громадських формувань Управління державної реєстрації Головного територіального управління юстиції у Чернівецькій області; ТКАЧ Олександр Васильович – начальник відділу розгляду звернень та забезпечення діяльності комісії з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації Головного територіального управління юстиції у Чернівецькій області. Розповіли про статут територіальної громади: структуру, порядок прийняття та реєстрації, управління спільною комунальною власністю, організаційні засади протидії рейдерству в Україні, особливості державної реєстрації прав на об'єкти комунальної власності, передача об'єктів комунального майна в оренду, тонкощі реєстрації права оренди на нерозподілені земельні ділянки, зміни у законодавстві щодо порядку проведення нормативної грошової оцінки землі, інвентаризацію земель в межах ОТГ, передачу земель сільськогосподарського при-

значення державної власності за межами населених пунктів у власність об'єднаних громад, управління об'єктами комунальної власності в ОТГ. Передача майна в комунальну власність ОТГ.

Закривали семінар ВАСИЛЬЧУК Вікторія Олександрівна – начальник Головного територіального управління юстиції у Чернівецькій області та ЯРМИСТИЙ Микола Васильович – директор Центру перепідготовки та підвищення кваліфікації, кандидат наук з державного управління. Вони побажали слухачам розвитку, наснаги в подальшій роботі, успіхів та вручили сертифікати відповідного зразка.

ВІДБУВСЯ ТРЕНІНГ ДЛЯ ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Програма тренінгу передбачає поєднання різноманітних форм навчання. Таких як ділова гра, практична робота, міні-лекції, неімітаційні справи. Учасники заходу розглянуть наступні питання: «Проведення конкурсу на заміщення вакантної посади», «Порядок призначення на посаду», «Порядок надання відпусток», «Розрахунок відпусток у випадках перерви відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку», «Дисциплінарні правопорушення», «Військовий облік на державній службі», «Рішення ситуаційних завдань, що стосуються проходження служби в органах місцевого самоврядування», «Планування роботи з підвищення професійної компетентності посадовців».

Тренінг проводять Грищенко Альбіна Віталіївна – заступник директора - начальник навчально-методичного відділу Центру, Стецюк Людмила Миколаївна - начальник відділу з питань кадрової роботи Чернівецької міської ради, працівники Управління персоналом та нагород облдержадміністрації - головні спеціалісти відділу з питань проходження державної служби Студенець Тетяна Дмитрівна та Полякова Діна Анатоліївна.

Кожен зі слухачів отримає від тренінгу певний багаж знань, досвіду, позитивних вражень та професійні відповіді на свої запитання щодо організації, планування та виконання своїх обов'язків в установах, які вони представляють.

Після завершення навчання слухачі отримають сертифікат про підвищення кваліфікації.

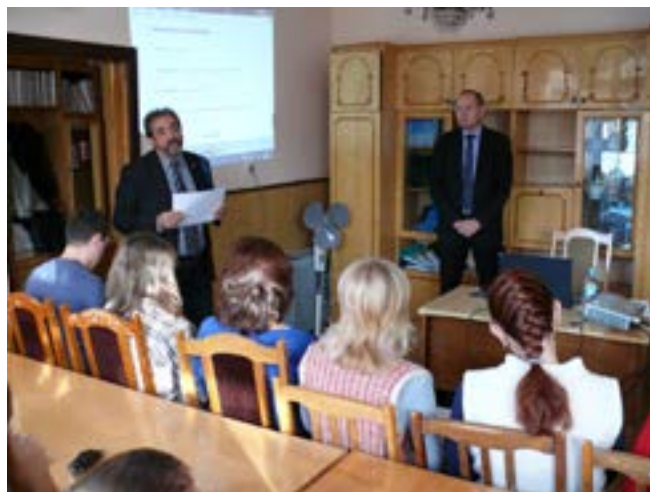

ЦЕНТРОМ ПРОВЕДЕНО НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ ПРОЯВАМ КОРУПЦІЇ

30 - 31 жовтня Центром проведено навчання з питань запобігання і протидії проявам корупції для державних службовців Регіонального відділення Фонду державного майна України по Чернівецькій області.

Відкриваючи семінар, Гакман Сергій Михайлович – заступник директора-начальник відділу наукової та міжнародної діяльності Центру окреслив мету та цілі заходу, акцентувала увагу на важливості зростання поінформованості щодо протидії корупції, об'єднання зусиль в боротьбі із нею. Також він побажав всім успішного навчання та ефективного застосування отриманих знань на практиці. Лектори заходу: Юрій Манастирський – завідувач сектору з питань запобігання та виявлення корупції апарату Чернівецької облдержадміністрації ознайомив слухачів із основними вимогами Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» та надав роз'яснення щодо заповнення електронних декларацій, суддя Апеляційного суду Чернівецької області Онуфрій Колотило охарактеризував злочини у сфері службової діяльності, розповів про практику розгляду судами справ щодо корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних із корупцією.

За результатами короткотермінового семінару слухачі отримали сертифікати про підвищення кваліфікації.

МОНІТОРИНГ НАВЧАННЯ ЗА 2018 РІК

Професійна програма 2018

	План	Факт
Держслужбовці	50	59
ОМС	50	28
ЦОВ		
всього	100	87

Постійно діючі семінари 2018

	План	Факт
Держслужбовці	25	77
ОМС	25	37
всього	50	114

Тренінги 2018

	План	Факт
Держслужбовці	80	88
ОМС	55	55
всього	135	143

Короткотермінові семінари 2018

	План	Факт
Держслужбовці	450	549
ОМС	365	484
ЦОВ		261
депутати		
установи		13
Всього	815	1294

	Профпрограма		ЦДС		Тренінги		КС		Всього	
	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт
Державні службовці	50	59	25	77	80	88	450	549	605	773
Посадові особи	50	28	25	37	55	55	365	484	495	604
Держслужбовці ЦОВ	0	0						261	0	261
Депутати									0	0
Всього:	100	87	50	114	135	143	815	1294	1100	1638
Установи										13

14 -15 ЛИСТОПАДА 2018 РОКУ ВІДБУЛАСЯ МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ «МУНІЦИПАЛЬНІ ЧИТАННЯ ІМЕНІ АНТОНА КОХАНОВСЬКОГО»

Організаторами заходу виступили Чернівецький регіональний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій, а також кафедра політології та державного управління Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича за підтримки Представництва Фонду Ганса Зайделя в Україні, Республіці Молдова та Румунії. Мета конференції – розгляд актуальних питань, пов'язаних з місцевим самоврядуванням та муніципальним управлінням, розвитком служби в органах місцевого самоврядування в умовах реалізації адміністративної реформи в Україні, наближення перспектив європейської інтеграції України шляхом адаптації змісту і форм діяльності органів місцевого самоврядування до провідних моделей, що існують у країнах ЄС. У рамках читань відбулося пленарне засідання на тему «Роль міст у розвитку місцевої демократії». Модератором пленарного засідання був директор Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій Микола Ярмистий. З доповідями виступили – доктор наук державного управління, професор завідувач кафедри публічного управління та публічної служби Національної академії державного управління при Президентові України Світлана Хаджирадева, яка розповіла про умови та роль децентралізації та муніципальний розвиток на засадах стратегічного та проектного менеджменту; доктор політичних наук, професор кафедри політології та державного управління Східноєвропейського національного університету ім. Лесі України

та розповів про досвід Румунії у цьому.

Під час роботи конференції працювали секції за такими тематичними напрямками:

1. Муніципальний розвиток в умовах формування об'єднаних територіальних громад.
 2. Реформування системи виборів до місцевих рад.
 3. Взаємодія різнорівневих суспільних інституцій в публічному управлінні.
 4. Професійне навчання службовців органів публічної влади.
- У конференції брали участь посадові особи органів місцевого самоврядування, науковці з Чернівецької, Волинської, Івано-Франківської, Одеської, Тернопільської областей, а також представники вищих навчальних закладів Румунії, Республіки Молдова та Національної академії державного управління при Президентові України. Довідково: Муніципальні читання присвячені відомому в краї управлінцю, громадському та політичному діячу Антону Кохановському. Він був головою Буковинської палати адвокатів, депутатом першого складу міської ради, бургомістром (обирався кілька разів), депутатом Буковинського ландтагу (сейму), заступником крайового старости (голови ландтагу), крайовим старостою, послом (депутатом) Державної Ради Австрії (парламенту). Антон Кохановський послідовно відстоював інтереси Чернівців як на крайовому, так і на державному рівнях. Він любіював проєкт заснування Чернівецького університету. З його ініціативи було споруджено будівлю Буковинського ландтагу. А.Кохановський організував будівництво водогінної системи, каналізації й електростанції, а також організував проведення в місті електрифікації та трамвайного руху, покриття вулиць бруковкою. Вінцем діяльності бургомистра стало спорудження нового театру. Все це призвело до того, що на початку ХХ ст.

привело до того, що на початку ХХ ст. Чернівці набули того європейського вигляду, яким громадяни міста пишаються і понині.

15 ЛИСТОПАДА У РАМКАХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «МУНІЦИПАЛЬНІ ЧИТАННЯ ІМЕНІ АНТОНА КОХАНОВСЬКОГО» БУВ ОРГАНІЗОВАНИЙ КРУГЛИЙ СТІЛ НА БАЗІ ВИЖНИЦЬКОЇ РАЙДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ

15 листопада у рамках міжнародної наукової конференції «Муніципальні читання імені Антона Кохановського» був організований круглий стіл: «Ефективна комунікація органів влади та інститутів громадянського суспільства: механізми, практичний досвід та імплементація» на базі Вижницької райдержадміністрації. Модератором круглого столу виступив директор Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій Микола Ярмистий. Керівник проекту «Ефективна комунікація органів влади та інститутів громадянського суспільства: механізми, практичний досвід та імплементація» Фонду Ганса Зайделя в Україні, Республіці Молдова та Румунії Даніель Зайберлінг привітав учасників круглого столу міжнародної наукової конференції «Муніципальні читання ім. Антона Кохановського» та розповів про важливість взаємодії органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства на регіональному рівні. Також він наголосив, що особливо важливим це є для держав в рамках транскордонного співробітництва. Для Чернівецької області така співпраця налагоджується з державами Молдова та Румунія. В цьому контексті важливим є об'єднання зусиль органів влади та громадськості на основі ефективної комунікації. Організатори круглого столу презентували інформаційний збірник за результатами проекту «Ефективна комунікація органів влади та інститутів громадянського суспільства: механізми, практичний досвід та імплементація». Учасники конференції обгово-

рили відносини між владою та громадськістю, значення засобів масової інформації у комунікації з органами публічної влади, та комунікативні засади транскордонного співробітництва та перспективи їх розвитку. З ключовою презентацією на круглому столі про підвищення кваліфікації учасників проекту та їх спільну поїздку у Румунію виступила заступник директора – начальник навчально-методичного відділу Чернівецького центру перепідготовки та підвищення кваліфікації Альбіна Грищенко. Свою думку стосовно даного проекту та успіхів, які були досягнуті під час нього висловили викладачі Центру – Альона Головіна, Наталія Нечаєва-Юрійчук та Наталія Ротар. На завершення круглого столу учасники поділилися враженнями та пропозиціями стосовно ефективної комунікації органів влади та інститутів громадянського суспільства та відвідали музей прикладного Вижниць-

кого коледжу прикладного мистецтва.

ПРОФЕСІЙНИЙ ГОРОСКОП ДЛЯ ЗНАКІВ ЗОДІАКУ НА 2019 РІК

Новий Рік вже незабаром, а з ним і 2019 – рік Жовтої Земляної Свині. За словами спеціалістів гороскоп на 2019 рік обіцяє зближення на фізичному та емоційному рівнях, безтурботність та прагматизм. У рік Свині можна очікувати на відновлення старих союзів та укладення нових.

Астрологи розповідають, Свиня буде прихильна до тих, хто проявляє напористість та енергію. Відповідно, на людей, які не бояться змін, чекатимуть цікаві події. Найбільш вдалим 2019 рік буде для знаків зодіаку водної стихії : Рак, Скорпіон та Риб. Також Фортуна усміхатиметься Тільцям, Левам та Водоліям.

Гороскоп на 2019 рік для Овна (21 березня – 20 квітня)

Для Овна 2019 рік обіцяє бути щедрим на цікаві можливості. Астрологи прогнозують представникам цього знаку

зодіаку успіхи у коханні, бізнесі та творчості. Завдяки новим шансам Овни отримають і додаткову впевненість в собі та рішучість. Також, у 2019 році, для Овнів буде характерним збільшення кола друзів та союзників. Завдяки своєму шарму, представники цього знаку часто опинятимуться в центрі уваги.

Гороскоп на 2019 рік не лише обіцяє Овнам благополуччя, а й застережує – варто бути обережними з фінансами. Адже в цей проміжок часу Овен може бути дуже марнотратним.

Гороскоп на 2019 рік для Тельця (21 квітня – 20 травня)

У 2019 році Тельцям варто приділити якомога більше уваги своїй сім'ї: подбати про освіту своїх дітей, додати за-

тишку родинній домівці та зробити другу половинку ще щасливішою. Наступний рік для

Тельців обіцяє бути найбільш сприятливим для сім'ї. Представникам цього знаку зодіаку, що ще не знайшли своє кохання варто більше часу проводити з рідними та близькими. Адже астрологи прогнозують Тельцям весняні непорозуміння з керівництвом.

Та, не дивлячись на невеликі непорозуміння, у 2019 році на Тельців чекають успіхи у сфері бізнесу та взаємовідносин.

Гороскоп на 2019 рік для Близнюків (21 травня – 21 червня)

За працьовитість, свідомість та відповідальність у 2019 році Близнюки отримують успіх в усіх сферах. Щаститиме представникам цього знаку зодіаку і в коханні, і в бізнесі, і в родині. Вже на початку наступного року Близнюки розберуться з усіма своїми минулорічними проблемами та будуть готові втілювати нові плани.

Завдяки успіхам у фінансовій сфері Близнюки стануть магнітом для різноманітних шахраїв, тому астрологи радять представникам знаку бути більш обачними та обережними. Таку ж обережність необхідно буде проявити і на любовному фронті. Адже 2019 рік обіцяє багато шансів зустріти свою другу половинку.

Завдяки успіхам у фінансовій сфері Близнюки стануть магнітом для різноманітних шахраїв, тому астрологи радять представникам знаку бути більш обачними та обережними. Таку ж обережність необхідно буде проявити і на любовному фронті. Адже 2019 рік обіцяє багато шансів зустріти свою другу половинку.

Гороскоп на 2019 рік для Раків (22 червня – 22 липня)

У 2019 році для Раки здоров'я стане на перший план. Представники цього знаку зодіаку нарешті зрозуміють, що настав час дбати не лише про ото-

чуючих, а й про себе. Раки переглянуть свій спосіб життя - займуться спортом, почнуть правильно харчуватися. Також, наступний рік буде багатим на нові та яскраві враження. А для багатьох представників знаку гроші перестануть бути головною проблемою, адже рік Свині сприяє успіхам у фінансовій сфері. Також, астрологи радять Ракам у 2019 році приділяти більше уваги близьким та створенню домашнього затишку.

Гороскоп на 2019 рік для Левів (23 липня – 23 серпня)

Якщо у 2019 році Лев не боїтиметься опинитися у епіцентрі всіх подій, на нього чекатиме великий успіх. Також, астрологи обіцяють представникам цього

знаку зодіаку внутрішній ріст та можливість бути у центрі уваги. Їх харизма буде на висоті, але все одно доведеться остерігатися проявів негативу та агресії, адже всі ці емоції повернуться до Лева з надлишком. У 2019 році привітність та доброзичливість Лева стане, як ніколи вигідною. В цілому, астрологи обіцяють Леву вдалий та

щедрий на нові знайомства та вигідні пропозиції рік.

Гороскоп на 2019 рік для Діви (24 серпня – 23 вересня)

2019 рік стане успішним і для Діви. Багатий на

можливості він потребує працелюбності та повної відмови від ліні. На представників цього знаку зодіаку в наступному році чекає дуже багато роботи. Тому астрологи радять бути наполегливими та уважними, щоб не пропустити ні одного шансу. В питаннях кохання Дівам радять знайти золоту середину між вульгарністю та пристойністю та приготуватися до великого притоку шанувальників. Також, потрібно бути обачливими в плані фінансів та частіше стримувати свої бажання.

Гороскоп на 2019 рік для Терезів (24 вересня – 23 жовтня)

Менше роздумів – більше дій. З таким гаслом повинен пройти 2019 рік у Терезів. Адже у великому потоці можли-

востей не має багато часу на роздуми. Та, це не означає, що представникам цього знаку зодіаку варто відмовитися від обережності. Адже, як відомо, вона ніколи не буває зайвою. Протягом року Терези можуть отримати ряд привабливих пропозицій у роботі та бізнесі. У 2019 сімейні Терези матимуть змогу насолодитися теплим спілкуванням з родичами.

Гороскоп на 2019 рік для Скорпіонів

(24 жовтня – 22 листопада)

2019 рік обіцяє бути успішним для Скорпіонів та невдалим для усіх ворогів цього знаку зодіаку.

Всі позитивні

здібності Скорпіонів максимально активізуються у 2019 році. А чим більше перешкод буде на шляху представників цього знаку, тим сильнішими вони ставатимуть. В цілому рік Свині повинен стати дуже вдалим, а сам Скорпіон буде наділений енергійністю, активністю та успіхом у бізнесі.

А от у особистому житті на Скорпіонів можуть чекати невдачі. Та, за словами астрологів, при вмінні не вимагати неможливого Скорпіони з легкістю знайдуть свою другу половинку.

Гороскоп на 2019 рік для Стрільців (23 листопада – 21 грудня)

У 2019 році Стрільці в і д ч у в а т и м у т ь емоційний підйом, як наслідок позитивних змін. Наступний рік обіцяє бути багатим для Стрільця

на приємні хвилювання. Успіхи у особистому житті зможуть навіть затьмарити професійну сферу. На відміну від 2018, у 2019 році Стрільці приділятимуть менше уваги своїй кар'єрі та більше оточуючим. Втім, астрологи зауважують, що у професійній сфері для представників цього знаку зодіаку не прогноуються великі зміни. Головним плюсом для Стрільців стане підвищення комунікабельності. Представники цього знаку легко знаходять нових друзів та партнерів. А будь-які ідеї матимуть шанс на успішну реалізацію.

Гороскоп на 2019 рік для Козерогів (22 грудня – 20 січня)

Рік Свині для Козерогів буде наповнений приємними несподіванками. Раптові зрушення можуть відбутися і у фінансовій, і у

особистій сферах. Також, наступний рік обіцяє бути багатим на нові знайомства, які у майбутньому можуть привести до кар'єрного зросту. У 2019 році створяться сприятливі умови і для успіхів на любовному фронті. Та, астрологи застерігають – у вирії успіху та нових звершень Козерогів може підвести здоров'я. Тому представникам цього знаку зодіаку необхідно буде більше часу приділити своєму здоров'ю.

Гороскоп на 2019 рік для Водоліїв (21 січня – 20 лютого)

У 2019 році Водолій в силу свого характеру може натрапити на ряд невеликих проблем, які йому допоможуть вирішити близькі

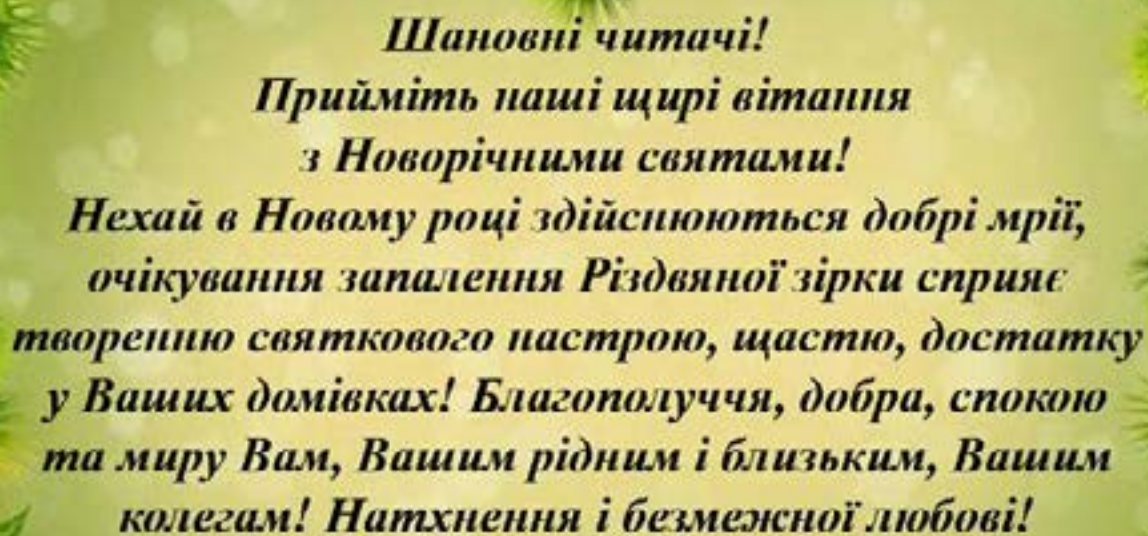
люди. Та не зважаючи на це, представникам цього знаку не доведеться нудьгувати. Астрологи кажуть, що наступний рік буде багатим на цікаві події та яскраві емоції. Позитивний настрій буде зближувати Водолія з більшою кількістю людей. А весь наступний рік представники цього знаку проведуть в оточенні близьких друзів.

Гороскоп на 2019 рік для Риб (21 лютого – 20 березня)

За словами астрологів, наступний рік Риби присвячуватимуть весь час, для досягання поставлених цілей. До тих, хто

не будуватиме марних ілюзій безсумнівно навідається успіх. Особливо сприятливі умови будуть для творчих представників цього знаку зодіаку. А нові ідеї Риб зможуть знайти розуміння та підтримку у керівництва. Хоча й наступний рік обіцяє бути фінансово успішним, Рибам варто бути обережними – не витратити гроші на непотріб. Адже представники цього знаку можуть несподівано зробити велику покупку.

*Шановні читачі!
Прийміть наші щирі вітання
з Новорічними святами!
Нехай в Новому році здійснюються добрі мрії,
очікування запалення Різдвяної зірки сприяє
творенню святкового настрою, щастю, достатку
у Ваших домівках! Благополуччя, добра, спокою
та миру Вам, Вашим рідним і близьким, Вашим
колегам! Натхнення і безмежної любові!*

